

Journal of Teacher's Professional Development

วิทยาสาร

วารสารเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู • ปีที่ 120 • ฉบับที่ 1 • เดือนมีนาคม 2564

ฉลาดรู้ เท่าทันดิจิทัล

ทำความรู้จักกับ Google
Classroom ตัวช่วย
สำหรับครูยุคใหม่

เรียน เล่น ให้เข้าใจและ
ยอมรับความหลากหลาย
ทางเพศ ผ่านบอร์ดเกม

อิสรภาพทางการศึกษา
หลักสูตรที่เลือกได้
ของนักเรียนมัธยมปลาย

4 สิงหาคม

วันสื่อสารแห่งชาติ

เมื่อปี 2426 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา “กรมไปรษณีย์” และ “กรมโทรเลข” ขึ้นในประเทศไทย จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของกิจการสื่อสารของไทย และเพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ที่ได้ทรงมีแก่กิจการไปรษณีย์ไทย ในปี 2526 คณะรัฐมนตรี จึงมีมติกำหนดให้วันที่ 4 สิงหาคมของทุกปีเป็น “วันสื่อสารแห่งชาติ” และจัดงานวันสื่อสารแห่งชาติ ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยจัดร่วมกับงานครบรอบ 100 ปี การสถาปนากรมไปรษณีย์โทรเลขและการเฉลิมฉลอง ปีการสื่อสารโลกของสหประชาชาติด้วย

ฉลาดรู้ เท่าทันดิจิทัล

เนื่องด้วยความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว กอปรกับการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน การพัฒนาของประเทศจึงต้องมีการปรับตัวให้เท่าทัน สถานการณ์ และพร้อมดำเนินไปสู่ในยุควิถีใหม่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เริ่มจากการนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน มากขึ้น นำไปสู่การยกระดับทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านดิจิทัล ของบุคลากรอย่างรอบด้าน

วารสารวิทยาทารย์ในฉบับนี้ จึงคัดสรรเนื้อหาเพื่อติดอาวุธ ทางความคิดในยุควิถีใหม่ให้กับคุณครูอย่างเต็มที่ เริ่มตั้งแต่ เรื่องจากปกกับ “เรียนรู้จากโควิด-19 พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสสำหรับ ระบบการศึกษาไทย” “จัดสรรพื้นที่เรียนรู้เพื่อลูกรัก” “วิกฤตโควิด-19 โอกาสใหม่ของการพัฒนาครู” พร้อมสาระน่ารู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีกับการเรียนการสอน ในบทความ “วงการศึกษาร่วมปรับตัวให้ทันโลกดิจิทัล” เพิ่มเติมด้วย “ทำความรู้จักกับ Google Classroom ตัวช่วยด้านเทคโนโลยีที่สำคัญสำหรับ ครูผู้สอนยุคใหม่” “ชีวิตวิถีใหม่กับการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กไทย ด้วยพลังครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัล” และ “AI เป็นผู้ช่วยครูได้มากกว่า บทบาทตัวเตอรส์ส่วนตัว”

นอกจากการเสริมทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นสิ่งจำเป็น ในยุคนี้แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการ คือ การสร้างความเข้มแข็ง ทางจิตใจของทั้งผู้เรียนและผู้สอน เราจึงนำเสนอผ่านหลากหลาย บทความ อาทิ “วิถีเอาชนะความเครียด พิชัยร้ายต่อพัฒนาการ ของเด็ก” “อาการหมดไฟของครู” “เรียน เล่น ให้เข้าใจและยอมรับ ความหลากหลายทางเพศ ลดการรังแก ผ่านบอร์ดเกม LGBTQI+” “SEL: ทักษะเพื่ออนาคตและชีวิตที่เป็นสุข” และฝึกทักษะภาษาอังกฤษกับคอลัมน์ภาษาพาเพลิน ที่ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ความก้าวหน้าของการพัฒนาวัคซีนต้านโควิด-19 “Needle and hope: the largest vaccination program in history will soon begin” ปิดท้ายด้วยบทความ “แอมแม่ปกป้องแบบแต่ ะ” ที่จะพาทุกท่านไปเที่ยวชุมชนชาวเหนือกลางหุบเขาในคอลัมน์ ทักตักศึกษา และอย่าพลาดกับเกมตามล่าหาเบาะแสโควิด-19 ในมุมร่วมสนุกท้ายเล่มที่ทั้งสนุกและได้สาระไปพร้อมกัน

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำวารสารวิทยาทารย์ขอเป็นกำลังใจให้ เราทุกคนสามารถที่จะผ่านพ้นวิกฤตโควิด-19 ไปได้อย่างเข้มแข็ง และราบรื่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างรอบด้าน พร้อมก้าวไปข้างหน้าร่วมกันอย่างยั่งยืนในอนาคต

ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์
บรรณการการ

ขอเชิญร่วมส่งบทความ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อเผยแพร่ในวารสารวิทยาทารย์
โดยสามารถส่งผลงาน ได้ดังนี้

1. อีเมล withayajarn@gmail.com
2. ไปรษณีย์ กองบรรณการการวารสาร
วิทยาทารย์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
เลขที่ 128/1 ถนนนครราชสีมา
แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑ 10300
3. โทรศัพท์และโทรสาร 0 2282 1308

ผลงานที่ส่งมานั้น ต้องมิได้ลอกเลียน ดัดแปลงงาน
ของผู้อื่น ผลงานที่ได้รับคัดเลือกเผยแพร่ จะได้รับ
ค่าตอบแทนตามที่กองบรรณการการกำหนด

สารบัญ

04

เรื่องจากปก

เรียนรู้จากโควิด-19

พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส
สำหรับระบบการศึกษาไทย

10

รอบรู้ครูสภา

ครูสภายุคดิจิทัล

14

เรียนรอบตัว

จัดสรรพื้นที่เรียนรู้ เพื่อลูกรัก

20

การศึกษาพิเศษ

ชีวิตวิถีใหม่กับการศึกษาเพื่อพัฒนา
เด็กไทยด้วยพลังครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัล

26

ประสบการณ์

เรียน เล่น ให้เข้าใจและยอมรับ
ความหลากหลายทางเพศ
ลดการรังแก ผ่านบอร์ดเกม
LGBTQI+

32

นานานารู้

ทำความรู้จักกับ Google
Classroom ตัวช่วยด้านเทคโนโลยี
ที่สำคัญสำหรับครูผู้สอนยุคใหม่

36

การศึกษารอบทิศ

อิสรภาพทางการศึกษา :
หลักสูตรที่เลือกได้ของ
นักเรียน ม.ปลาย

42

บริหารการศึกษา

AI เป็นผู้ช่วยครูได้มากกว่าบทบาท
ตัวเดอร์ส่วนตัว

46

ยุทธศาสตร์การศึกษา

SEL ทักษะเพื่อนอนาคต
และชีวิตที่เป็นสุข

50

Knowledge is All Around

Microlearning เทรนด์การเรียนรู้
ของโลกยุคปกติใหม่

54

ครูอัปเดต

วิกฤตโควิด-19 โอกาสใหม่
ของการพัฒนาครู

62

ย่าสามกรอบ

ครูชน สรรชุดความคิด
เมื่อโควิด-19 ลามโลก!

68

วิชาการบันเทิง

Coding นั้น สำคัญไฉน?

72

ห้องเรียนวิชาการ

ยกระดับศักยภาพ
ด้วยการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

76

EDU Classroom

ปั้นเด็กให้คิดอย่างรอบด้าน
ด้วยทฤษฎีหมวก 6 ใบ

80

รู้ไว้ใช้ว่า

เทคนิคสร้างวินัยเชิงบวก

84

Safe Zone

วิธีเอาชนะ “ความเครียด”
พิชัยร้ายต่อการพัฒนาการของเด็ก

88

ภาษา พาเพลิน

Needle and Hope :
The Largest Vaccination
Programme in History
Will Soon Begin

92

Full Frame

วงการศึกษาพร้อมปรับตัว
ให้ทันโลกดิจิทัล

96

บทความพิเศษ

IQ EQ ยังน้อยไป
เติมเต็มความฉลาดอีกขั้นด้วย MQ

100

มุมมองสุขภาพ

อาการหมดไฟของครู

104

ทัศนศึกษา

แฉแม่กำปองแบบแท้ ๆ

108

Open Eyes

ออกแบบการสอน
ให้นักเรียนเข้าใจจำได้

112

มาร่วมสนุก

ตามล่าหาเบาะแสโควิด-19

วิทยากรย์

ที่ปรึกษา

คณะกรรมการคณาจารย์
คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ
ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ
นายยุทธชัย อุตมา

ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการประจำ

ศ.กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์
รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รศ.ดร.सनนจิตร์ สุนทรทรัพย์
รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
รศ.ดร.กล้า ทองขาว
รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์
รศ.ดร.มนสิข สิกธิสมบุญ
ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์
ดร.ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ
ดร.จักรพรรดิ วัฒนา
ดร.พลสันห์ โพธิ์ศรีทอง

บรรณาธิการ

ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายจันทรียยุกร บุญทอง

ประจำกองบรรณาธิการ

นางจิรภา ทองขาว
นางสาวธัญรัตน์ ศิริเมษา
นางสาววรรณพร พรพิพัฒน์
นายวัชรพล เหมืองจา
นายทรงชัย ชื่นล้วน

ประสานงานฝ่ายผลิต

นางจิรภา ทองขาว

วารสารวิทยากรย์

กองบรรณาธิการและฝ่ายสมาชิก

โทรศัพท์และโทรสาร 0 2282 1308

ที่อยู่ 128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต

เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

อีเมล withayajarn@gmail.com

เว็บไซต์ withayajarn.com

ศิลปกรรม รูปเล่ม จัดพิมพ์

บริษัท ยูโทเปีย มีเดีย อินเตอร์เนชั่นแนล

(ประเทศไทย) จำกัด

โทรศัพท์ 0 2196 1056

อีเมล info@u-media.co.th

เว็บไซต์ u-media.co.th

TRANSFORM CHALLENGES IN TO OPPORTUNITIES

เรียนรู้จากโควิด-19
พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส
สำหรับระบบการศึกษาไทย

โควิด-19 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา ซึ่งผลกระทบจากการระบาดครั้งใหญ่นี้ก่อให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ที่กรุงเทพฯ นำมาใช้รับมือกับความท้าทายของโลก (การศึกษา) ไปร่วมพูดคุยกับร้อยตำรวจเอก พงศกร ขวัญเมือง ผู้ทำหน้าที่ในตำแหน่งโฆษกกรุงเทพมหานครว่ามีแนวทางในการดำเนินการอย่างไรบ้าง

เรียบเรียง **บวรลักษณ์ ทองมา**

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบให้รูปแบบของการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไป และได้นำมาซึ่งการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับในประเทศไทยเอง ก็สะท้อนให้เห็นภาพของเทคโนโลยีที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในยามวิกฤตเช่นนี้ ในภาคการศึกษา ก็สามารถปรับตัวได้ดีและดำเนินการเรียนการสอนต่อเนื่อง และวันนี้ ร้อยตำรวจเอก พงศกร ขวัญเมือง (คุณเอิร์ธ) โฆษกกรุงเทพมหานครจะเล่าให้เราฟังว่า โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง 437 แห่ง มีวิธีการรับมือกับโควิด-19 ระลอกใหม่อย่างไร

ที่จริงแล้วอาจจะต้องมองย้อนกลับไปตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 นับตั้งแต่การระบาดระลอกแรกที่ได้ส่งผลกระทบต่อการกำหนดวันเปิดเทอมของโรงเรียนทั่วกรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ก็ได้มองเห็นถึงอุปสรรคทางด้านการศึกษาที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงวิกฤตนี้ และได้เตรียมแผนรับมือการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม ผ่านช่องทางการเรียนรู้ 4 ช่องทาง (4 on) ได้แก่

1. Online การสอนสดบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งครูสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้ด้วย โดยการใช้ Application ต่าง ๆ เช่น Microsoft Team และ Google Classroom เป็นต้น โดยจะมีตารางเรียนออนไลน์ที่โรงเรียนจัดไว้และแจ้งให้นักเรียนได้ทราบ สำหรับการเรียนนอกตารางเรียน จะมีการจัดเตรียมสื่อออนไลน์ เช่น คลิปวิดีโอต่าง ๆ ตารางสอน DLTV เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งเหล่านี้เรียนรู้ด้วยตนเอง และทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา

2. On Air ใช้สื่อ DLTV ในลักษณะการศึกษาทางไกลผ่านโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ด้วยความร่วมมือระหว่างมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สำหรับช่องทางการเรียนการสอนของ DLTV นั้น เป็นช่องฟรีทีวี 17 ช่อง ที่ครอบคลุมทุกระดับชั้น โดยจะมีครูคอยให้คำแนะนำและติดตามดูแล

3. On Hand โดยเป็นการจัดส่งเอกสารต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน อาทิเช่น คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเอง หนังสือเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด เป็นต้น โดยครูสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย มีคู่มือแนะนำว่า ผู้เรียนและผู้ปกครองต้องทำอะไรบ้าง และยังครอบคลุมไปถึงการเยี่ยมนักเรียนถึงบ้าน เช่น กรณีนักเรียนบางคนไม่พร้อมเรียนออนไลน์ หรือไม่มีอุปกรณ์สำหรับการเรียนออนไลน์

4. On Site จัดกลุ่มผู้เรียนขนาดเล็กที่โรงเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มที่ไม่พร้อมเรียนแบบออนไลน์ จากการสำรวจของสำนักงานการศึกษา พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษา มากกว่าร้อยละ 50 และมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณร้อยละ 47 ยังไม่พร้อมเรียน Online จึงจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการ On Air และ On Hand ควบคู่กันไป โดยทุกโรงเรียนจะจัดส่งหนังสือแบบเรียน ใบงานบ้านและกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนก่อนเปิดเทอม สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมทั้ง Online และ On Air จะใช้วิธีการ On Site นัดหมายให้มาเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่โรงเรียนเป็นระยะ ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยยึดหลักการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กรุงเทพมหานคร (ศบค.กทม.) ได้กำหนดเอาไว้ สำหรับการประเมินผล จะทำการติดตามผลจากครูเป็นระยะ และโรงเรียนรายงานผลให้สำนักงานการศึกษาทราบทุกสัปดาห์ทาง Google Form

พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส

คุณเอิร์ธเล่าว่า ในช่วงเวลานี้ที่ทุกคนในสังคมต้องพร้อมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ บทบาทของ “ครู” เป็นหนึ่งความรับผิดชอบสำคัญที่มีผลต่ออนาคตอีกหลายชีวิต สิ่งที่ต้องชื่นชมคือ การที่ครูหลายท่านที่อาจไม่คุ้นชินกับการสอนออนไลน์มาก่อน จะต้องพยายามปรับตัวเรียนรู้วิธีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ จนสามารถ

สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมทั้ง Online และ On Air จะใช้วิธีการ On Site นัดหมายให้มาเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่โรงเรียนเป็นระยะ ๆ ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

สร้างห้องเรียนออนไลน์ขึ้นมา สร้างแบบทดสอบ แจกจ่ายการบ้าน สื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองได้ หรือแม้แต่การพยายามหาเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจบรรดานักเรียนให้ได้ ซึ่งช่วงเวลาที่ดูเหมือนว่ายากลำบากเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดโอกาสการยกระดับทักษะทางด้านดิจิทัลให้แก่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนไปพร้อม ๆ กัน

นอกจากนั้น ในช่วงเวลาที่มีการเรียนออนไลน์เป็นเพียงทางเลือกเดียวสำหรับทุกคนในเวลานี้ กรุงเทพมหานครยังเปลี่ยนวิกฤตดังกล่าวให้เป็นโอกาสสำหรับเด็กในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนชั้นนำ ระหว่างที่ทีมงานด้านการศึกษาเตรียมพร้อมสำหรับแผนการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านการดูงานวิธีการสอนออนไลน์ของโรงเรียนนานาชาติ การปรึกษาหารือร่วมกับนักวิชาการและนักวิจัยด้านการศึกษา ทำให้ทราบว่าสื่อวิดีโอเป็นหนึ่งในสื่อการเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากสื่อดังกล่าวสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้ดี เพราะเด็กรู้สึกว่าการต้องฟังสมาธิ

จดจ่อกับการสอนที่กำลังดำเนินอยู่ ดังนั้น การเรียนออนไลน์โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครจึงใช้การเรียนผ่านวิดีโอที่มีการอัปโหลดลง Google Classroom เป็นหลัก ใช้การสอนแบบ Real time ของครูเป็นแนวทางเสริมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และตอบคำถามต่าง ๆ หากนักเรียนมีข้อสงสัย

เมื่อเด็ก ๆ ต้องใช้วิดีโอเป็นสื่อการเรียนหลัก ท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงมีนโยบายให้ทีมงานมีการพัฒนาสื่อการสอนกลางร่วมกัน โดยทำการเชิญครูจากโรงเรียนชั้นนำ เช่น โรงเรียนมหิตลวิธานุสรณ์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นต้น มาร่วมจัดทำสื่อการสอนสำหรับนักเรียนแต่ละระดับชั้นตามความเหมาะสม เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครนำไปใช้สำหรับการสอน

เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม

ประเด็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี ยังคงเป็นเรื่องที่หลายภาคส่วนกังวลเมื่อพูดถึงการเรียนออนไลน์ จากข้อมูลในการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครัวเรือนปี 2562 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าผู้ใช้คอมพิวเตอร์สูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร มีผู้ใช้ร้อยละ 43 รองลงมา คือ ภาคกลาง จำนวนอยู่ที่ร้อยละ 24.7 ภาคเหนือร้อยละ 23.1 ภาคใต้ร้อยละ 22.5 และต่ำที่สุดภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 20.1

สำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตพบว่า กรุงเทพมหานคร ยังคงมีผู้ใช้สูงที่สุดเช่นเดียวกัน คือ ร้อยละ 85.3 รองลงมา คือ ภาคกลางร้อยละ 72.0 ภาคใต้ร้อยละ 65.2 ภาคเหนือร้อยละ 59.6 และต่ำที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 56.8

คุณเอิร์ธอธิบายว่า การใช้มาตรการการเรียนการสอนออนไลน์ในกรุงเทพมหานครเป็นเรื่องที่ท้าทายมาก เพราะหลายคนมักจะคิดว่านักเรียนในเมืองหลวงของประเทศ คงจะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีด้านการศึกษาได้ง่ายกว่าและมีโอกาสมากกว่าเด็กนักเรียนในชนบท แต่ในความเป็นจริงยังมีชุมชนบางแห่งที่ยังขาดความพร้อมในการเข้าถึงเทคโนโลยีและเป็นชุมชนแออัด โรงเรียนในกรุงเทพมหานครมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดสูงกว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งมีจำนวนนักเรียนและบุคลากรน้อยกว่า สามารถเลือกใช้มาตรการป้องกันโรคได้ เช่น การเหลื่อมเวลาเข้าเรียน ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงต้องทำให้มั่นใจว่า การเรียนออนไลน์จะไม่เป็นเพียงแค่ตัวเลือกเดียวเท่านั้น แต่การเข้าถึงการศึกษาบนพื้นฐานความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนทุกคน

ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ต้องวิตกกังวลใด ๆ หากไม่มีอุปกรณ์สำหรับใช้ในการเรียนรู้ เนื่องจาก กรุงเทพมหานครได้คำนึงถึงอุปสรรคในด้านของความพร้อมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และสำหรับชุมชนที่อาจยังไม่พร้อมในการใช้การเรียนการสอนออนไลน์ อย่างเช่นชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ในพื้นที่เขตคลองเตย ทางกรุงเทพมหานครได้จัดห้องเรียน

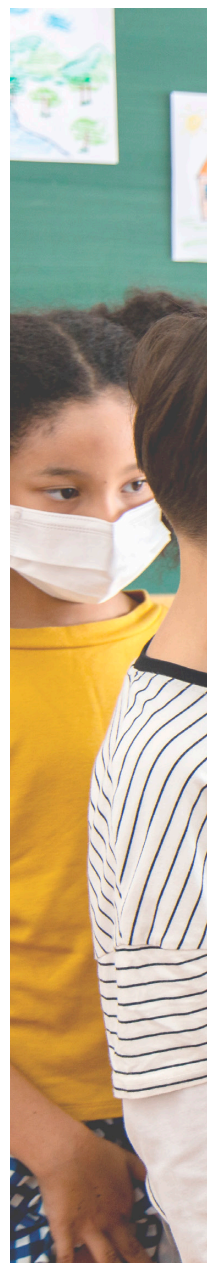
ขนาดเล็ก ประมาณ 20-30 คน สำหรับนักเรียนที่ไม่พร้อมเรียนออนไลน์ โดยครูก็จะเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูในห้องเรียนควบคู่กับการเข้าห้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่เรียนออนไลน์ผ่านระบบ Video Conference ซึ่งการจัดห้องเรียนขนาดเล็กนั้นก็เพื่อช่วยลดความเสี่ยง เนื่องจากเด็กนักเรียนที่ต้องเดินทางก็เป็นกลุ่มเดิม สามารถติดตามได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการรวมตัวของนักเรียนจำนวนมากในพื้นที่เดียวกัน

การเรียนออนไลน์จะเข้ามาเติมเต็ม แต่ไม่ได้ทดแทน

หลายภาคส่วนต่างคาดการณ์ว่าการประยุกต์ใช้การเรียนออนไลน์ในช่วงโควิดที่ส่งผลให้การศึกษาทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างมาก จะทำให้การเรียนออนไลน์กลายเป็นช่องทางการเรียนรู้หลักสำหรับการศึกษาในอนาคต อย่างไรก็ตาม คุณเอิร์ธมองว่าคำว่าห้องเรียนมีมากกว่าความที่อยู่ในบทเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน ยังเป็น Soft Skill ที่สำคัญไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวไปเร็วแค่ไหน

“...ครูยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในระบบการเรียนการสอน ซึ่งไม่สามารถถูกทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยี เพียงแต่เทคโนโลยีจะเข้ามาเป็นตัวช่วยในการทำงานของครูในอนาคต และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษา การเรียนออนไลน์จะเป็นทางเลือกสำหรับนักเรียน ที่ช่วยเติมเต็มให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา...”

“ครูยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในระบบการเรียนการสอน ซึ่งไม่สามารถถูกทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยี เพียงแต่เทคโนโลยีจะเข้ามาเป็นตัวช่วยในการทำงานของครูในอนาคต และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษา”

ความสำเร็จจากการที่ทุกคน ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม

แน่นอนว่ากรุงเทพมหานครมองเห็นถึงปัญหาในช่วงวิกฤตโควิด-19 และผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิตของนักเรียน จึงมีการเตรียมแผนรับมือในช่วงที่ครูและนักเรียนไม่สามารถเดินทางไปโรงเรียนได้ ด้วยการพัฒนาระบบการศึกษาออนไลน์ให้ดีขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าเด็กจะยังสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ แม้ว่าสถานการณ์ในอนาคตจะเลวร้ายสักเพียงใด แต่สิ่งที่ต้องคำนึงสูงสุดคือ ความปลอดภัยในชีวิตของเด็กในระยะยาว นั่นคือต้องทำให้ระบบการควบคุมโรคระบาดเข้มแข็งและสามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วที่สุด จึงเป็นเหตุผลที่ต้องเลือกดำเนินนโยบายเข้มงวด ต้องยอมรับว่า

วิถีชีวิตของเด็กนักเรียนในกรุงเทพฯ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 แต่การเรียนออนไลน์แบบเต็มรูปแบบถูกนำมาใช้ในช่วงเวลาเพียงสั้น ๆ เนื่องจากประเทศไทยสามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว สำหรับการระบาดทั้งสองระลอกซึ่งนั่นมาจากการที่ทุกคนร่วมกันเสียสละ

ไม่ว่าสถานการณ์ในอนาคตจะเป็นไปอย่างไร การเรียนรู้ออนไลน์ไม่ใช่เรื่องไกลตัวเราอีกต่อไป เมื่อได้มองย้อนกลับไปจะทำให้เห็นว่าโควิด-19 อาจจะไม่ได้มีแต่มิติที่โหดร้ายต่อการศึกษา เราเห็นโอกาสมากมายที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความท้าทาย ช่วงเวลาที่อยากลำบากเช่นนี้กลายเป็นแรงผลักดันให้ทุกภาคส่วนไม่หยุดเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ถ้าที่จะเริ่มต้น พร้อมปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ 🌱

คุรุศภายุคดิจิทัล DIGITAL KSP

เรียบเรียง กองบรรณาธิการ

คุรุสภาดิจิทัล มุ่งสู่บริการที่เป็นเลิศ
จัดทำ Khuru on Mobile by
Khurusapha แอปพลิเคชัน
เพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์
ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตามที่ ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ เลขาธิการ
คุรุสภา เป็นประธานในพิธีลงนาม
บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
โครงการความร่วมมือจัดทำเครื่องมือ
เพื่อการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ให้กับครู
และบุคลากรทางการศึกษา ผ่านรูปแบบ Mobile
Application ระหว่างสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
กับบริษัท วี บิลด์ แอนด์ โอเพอเรต จำกัด เมื่อวันที่
16 ธันวาคม 2563 ณ ห้องประชุมไทยจารย์
ชั้น 3 อาคาร 2 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ เลขาธิการคุรุสภา
กล่าวว่า สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ดำเนินงาน
ตามบทบาทภารกิจของคุรุสภา ในฐานะสภาครู
และบุคลากรทางการศึกษา มีความตระหนัก
และพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งพัฒนา
ช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย
ในยุคดิจิทัล และหลากหลายอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพการให้บริการแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพครู
และบุคลากรทางการศึกษา และผู้ประสงค์
จะประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นสมาชิกคุรุสภามากกว่า

เก้าแสนราย ที่อยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมทั้ง
หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ผลิต ผู้ใช้ครู และประชาชน
ทั่วไป ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคุรุสภา
ได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา
ตลอด 24 ชั่วโมง การดำเนินการดังกล่าว ภายใต้
นโยบาย “คุรุสภาพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
ผู้ประกอบการวิชาชีพมีจิตวิญญาณความเป็นครู
มีความรู้ความสามารถที่แท้จริง” เพื่อพัฒนา
ศักยภาพและสมรรถนะครู และเป็นหลักประกัน
ให้กับสังคมไทยในการประกันคุณภาพครูสู่คุณภาพ
ผู้เรียน เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลก
ศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ
ตามนโยบายรัฐบาล เป็นการส่งเสริมสนับสนุน
นโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนประเทศ
สู่ Thailand 4.0 และกระทรวงศึกษาธิการ
มุ่งสู่การเป็น “คุรุสภาดิจิทัล”

การบันทึกลงนามความร่วมมือในครั้งนี้
เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการ
วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศ

เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษา
ที่มีคุณภาพ มีทักษะการเรียนรู้และ
ทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21
สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ
ตามนโยบายรัฐบาล

ศุภสภพัฒน์นาสู่
 องค์การแห่งการเรียนรู้
 ผู้ประกอบวิชาชีพ
 มีจิตวิญญาณความเป็นครู
 มีความรู้ความสามารถที่แท้จริง

Khuru On Mobile
 ศุภสภพัฒน์นาสู่ มุ่งสู่การบริการที่เป็นเลิศ

Available on the App Store
 GET IT ON Google Play

คุณสมบัติแอปพลิเคชัน

- บริการออนไลน์
- ข่าวสารประชาสัมพันธ์
- แบบสำรวจ / แบบสอบถาม
- คลังความรู้วิชาชีพ

บริการออนไลน์

- KSP SELF-SERVICE
- KSP SCHOOL
- KSP BLINDIT
- สถาบันผลิตครูครูสภาให้การรับรอง
- ตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาต
- ตรวจสอบสถานะการขึ้นทะเบียนใบอนุญาต
- ค้นหาข้อมูลสาระการเรียนรู้
- ข้อมูลทางสถิติ

0 2304 9899

Khuru On Mobile
 ศุภสภพัฒน์นาสู่ มุ่งสู่การบริการที่เป็นเลิศ

Available on the App Store
 GET IT ON Google Play

คุณสมบัติแอปพลิเคชัน

- บริการออนไลน์
- ข่าวสารประชาสัมพันธ์
- แบบสำรวจ / แบบสอบถาม
- คลังความรู้วิชาชีพ

บริการออนไลน์

- KSP SELF-SERVICE
- KSP SCHOOL
- KSP BLINDIT
- สถาบันผลิตครูครูสภาให้การรับรอง
- ตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาต
- ตรวจสอบสถานะการขึ้นทะเบียนใบอนุญาต
- ค้นหาข้อมูลสาระการเรียนรู้
- ข้อมูลทางสถิติ

0 2304 9899

ให้ได้รับความสะดวก และมีเครื่องมือสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนในรูปแบบ Mobile Application ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและได้รับความนิยมสูงสุดในยุคปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงและครอบคลุมผู้ประกอบการวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และประชาชนผู้ใช้งานได้ทุกช่วงวัยในยุคดิจิทัลและสังคมออนไลน์ ผู้ใช้บริการในรูปแบบ Mobile Application ดังกล่าว จะได้รับสิทธิประโยชน์ดังนี้ 1) สามารถเข้าถึงข้อมูลการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การแจ้งเตือน 2) การร้องเรียน การแจ้งปัญหา และการสำรวจความคิดเห็น และ 3) การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การตรวจสอบสิทธิ์และสวัสดิการ

รวมถึงสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมจากหน่วยงานภาครัฐ และความร่วมมือภาคเอกชนที่เข้าร่วม ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นสมาชิกคุรุสภา พึงจะได้รับ

นายพงศ์สันต์ ตฤณธวัช กรรมการผู้จัดการ บริษัท วี บิลด์ แอนด์ โอเพอเรต จำกัด กล่าวว่า บริษัท วี บิลด์ แอนด์ โอเพอเรต จำกัด (We Build & Operate Co.,Ltd) ผู้ให้บริการที่ปรึกษา ด้านการวางระบบโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาระบบแอปพลิเคชัน (Application) บนสมาร์ตดีไวซ์ (Smart Device) ให้กับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ได้มีเครื่องมือ ที่สามารถเข้าถึงการบริการที่เป็นประโยชน์

กับสมาชิกผู้ใช้งานให้ได้รับข้อมูลเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้บริการภายใต้การดูแล ของหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีนั้น ความร่วมมือ ในครั้งนี้ เกิดจากมีแนวความคิดในการเพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ และ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่เป็นสมาชิกคุรุสภาซึ่งมีอยู่กว่า เก้าแสนคนเข้าถึงการให้บริการของสำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา ที่เข้าถึงผู้ใช้งานทุกฝ่าย ได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อไป ผ่าน Mobile Application ที่ใช้บน Smart Device ☺

A PERFECT LEARNING SPACE AT HOME

เรียบเรียง วรรณการ ทองเสริม

จัดสรรพื้นที่ เรียนรู้ เพื่อลูกรัก

เมื่อแวดวงการศึกษาต้องปรับตัว
เพราะโรคระบาด โดยนำการเรียนการสอน
แบบออนไลน์มาใช้เพื่อส่งบทเรียนมาถึง
ที่บ้าน แล้วคนเป็นพ่อแม่จะต้องทำอย่างไร
เพื่อแปลงบ้านให้เป็นโรงเรียนชั่วคราว

เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19
ที่ยาวนานแบบข้ามปี ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมาก
ต้องปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ กลายเป็น New
Normal หรือความ “ปกติใหม่” ในการ
ใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่เชื้อและ
ลดจำนวนผู้ติดเชื้อให้อยู่ในระดับที่ระบบสาธารณสุข
ยังรองรับได้

ในช่วงที่โรคระบาดอย่างหนักและมีผู้ติดเชื้อ
จำนวนมาก บริษัท ห้างร้านและองค์กรจำนวนมาก
จึงต้องปรับเปลี่ยนการทำงานให้เป็น WFH (Work
from home) หรือการทำงานที่บ้าน ขณะเดียวกัน
สถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงก็ต้องหยุดการเรียน
การสอนเป็นระยะ แล้วปรับเปลี่ยนเป็นการเรียน
การสอนแบบทางไกลหรือแบบออนไลน์ เพื่อไม่ให้
การเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา ต้องขาดช่วงไป
และลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อทั้งนักเรียน
และบรรดาครูผู้สอน

ในเมื่อสถานที่เรียนหนังสือของลูก ๆ จำเป็น
ต้องย้ายมาอยู่ที่บ้าน จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือ
ผู้ปกครอง ที่จะต้องจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับ
การเรียนรู้ (Learning space) สำหรับลูกหลาน
ความท้าทายจึงอยู่ที่ว่า เราจะสามารถจัดการ
หรือสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้
ผ่านสื่อออนไลน์ของเด็กได้อย่างไร

พื้นที่เพื่อการเรียนรู้สำคัญอย่างไร

เมื่อเราพูดถึงการเรียนการสอนแบบ “ออนไลน์”
อาจจะให้ความรู้สึกเหมือนเป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่าย
และสะดวกสบาย เป็นระบบที่หลายขีดจำกัด
ด้านสถานที่ เพราะสามารถเรียนตรงไหนก็ได้ ขอเพียง
เป็นสถานที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าถึง และม
ีความเสถียรของสัญญาณที่เพียงพอ

หากความเป็นจริงกลับไม่เป็นเช่นนั้นเสียทีเดียว
เพราะถึงแม้นักเรียนจะไม่ได้อยู่ในชั้นเรียน แต่ย
ังต้องการสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่นเดียวกับการเดินทาง
ไปเรียนที่โรงเรียน

เชื่อหรือไม่ว่า การจัดสรรพื้นที่เพื่อการเรียนรู้
ที่เหมาะสมภายในบ้าน จะช่วยให้เด็กนักเรียน
มีสมาธิดีในระหว่างเรียน เพิ่มแรงจูงใจในการศึกษา
เล่าเรียน และจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
ของเด็กได้ ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงไม่ควร
มองข้ามจุดนี้ไป

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การจัดสรรพื้นที่
เพื่อการเรียนรู้โดยเฉพาะภายในบ้าน สามารถ
ที่จะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในหลายด้าน เช่น ทำให้
เด็กรู้สึกถึงความ “พิเศษ” และเข้าใจได้ในทันทีว่า
การเรียนแบบออนไลน์คือสิ่งสำคัญ เป็นกิจกรรม
ที่ต้องทำอย่างจริงจังและเอาใจใส่เช่นเดียวก
ับการเรียนในโรงเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงการนั่งเล่น
นอนเล่นไปพลาง พังครุพูดอยู่หน้าจอไปพลาง
เพียงเพราะต้อง “อยู่บ้าน” เป็นการเปิดโลกทัศน์
ทางอ้อม ทำให้สามารถมองเห็นและเข้าใจได้
โดยปริยายว่า การเรียนรู้สามารถทำได้ทุกหนทุกแห่ง
และไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในโรงเรียนเท่านั้น

เมื่อมีการจัดพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและ
มีบรรยากาศที่ดี เด็กจะรู้สึกว่าการเรียนหนังสือ
ไม่ใช่เรื่องของการโดนบังคับที่เคร่งครัด หรือน่าเบื่อ
เสมอไป แต่สามารถเป็นเรื่องที่สนุกไปด้วยได้
และการที่ลูก ๆ ได้เห็นพ่อแม่จัดเตรียมสถานที่
สำหรับตน สามารถช่วยกระชับความสัมพันธ์
ในครอบครัวได้ หรือถ้าหากพ่อแม่เปิดโอกาสให้ลูก
มีส่วนร่วมในการจัดเตรียม ช่วยคิดและวางแผนต่าง ๆ

ก็จะยิ่งช่วยกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และมีความรู้สึกในทางบวกต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น

ลักษณะของพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ที่ดี

การจัดเตรียมพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องยาก แต่ก็ไม่ได้ง่ายเสียทีเดียวนัก เนื่องจากต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียน สถาบันและองค์การการศึกษาในต่างประเทศ ได้เสนอแนวทางในการจัดสรรพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ไว้ ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. มีแสงสว่างธรรมชาติเข้าถึง หรืออย่างน้อย ก็มีแสงสว่างที่เพียงพอในการทำกิจกรรม เพื่อไม่ให้เป็นการทำร้ายสายตา การจัดพื้นที่ที่เปิดให้เด็ก ๆ สัมผัสแสงธรรมชาติในระหว่างเรียนนั้นจะมีผลดีอย่างคาดไม่ถึง ตามความเห็นของ คริสโตเฟอร์ อเล็กซานเดอร์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณสาขาสถาปัตยกรรมแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ มองว่าห้องเรียนที่มีแสงสว่างน้อยจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการควบคุมวงจรการนอนหลับ และการบังคับให้ตัวเองจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งของนักเรียน หรือพูดง่าย ๆ ว่าถ้าพื้นที่การเรียนรู้มีบรรยากาศมืดทึม สลัว แสงน้อย นักเรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีสมาธิและรู้สึกง่วงเหงา

แสงสว่างมีผลกระทบต่อพลังงานในตัวเด็ก รวมถึงความกระตือรือร้นในการเรียน และระดับผลการเรียนอีกด้วย

หาบร้อนได้ง่าย ในทางตรงกันข้าม ถ้าห้องเรียนมีความสว่างที่มากพอ (ไม่ว่าจะเป็นแสงธรรมชาติหรือแสงจากหลอดไฟที่เลียนแบบแสงธรรมชาติ) นักเรียนจะมีแนวโน้มตั้งใจเรียนมากกว่า เรียนได้ดีกว่าและมีสุขภาพโดยรวมที่ดีกว่า กรณีศึกษาเหล่านี้นำไปสู่บทสรุปที่ว่า แสงสว่างมีผลกระทบต่อพลังงานในตัวเด็ก รวมถึงความกระตือรือร้นในการเรียนและระดับผลการเรียนอีกด้วย

การจัดให้มีพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงหน้าต่าง และสามารถมองเห็นธรรมชาตินอกบ้าน จัดว่าเป็นพื้นที่ในอุดมคติ เพราะจะช่วยให้เด็กได้รับอากาศบริสุทธิ์ ไม่รู้สึกอุดอู้อยู่ในพื้นที่ปิด และยังมีจุดพักสายตา ช่วยคลายเครียดจากการเรียน แต่ในกรณีที่ไม่สามารถจัดพื้นที่ใกล้เคียงหน้าต่างหรือเป็นพื้นที่ที่มีแสงธรรมชาติส่องถึงให้เด็ก ๆ ได้ ก็อาจพลิกแพลงไปใช้กระจกช่วยสะท้อนแสงแดดจากนอกบ้าน

เข้ามาในพื้นที่การเรียนรู้ อีกตัวเลือกหนึ่งก็คือ ติดตั้ง โคมไฟที่ให้แสงเลียนแบบธรรมชาติจากหลอดไฟประเภท Natural Daylight หรือเลือกหลอดไฟที่ให้แสงในโทนอบอุ่น (Warm) ไม่ควรเลือกหลอดไฟที่มีอุณหภูมิสีในโทนเย็น (Cool)

2. พื้นที่เพื่อการเรียนรู้ต้องกว้างขวาง พอที่จะให้สามารถทำกิจกรรมขณะเรียนได้อย่างสะดวก ขณะเดียวกันก็ต้องเงียบ มีความเป็นส่วนตัว หรือเป็นสัดส่วน แยกจากส่วนอื่น ๆ ของบ้านพอสมควร มีปัจจัยที่จะรบกวนสมาธิของเด็กได้น้อยที่สุด ในขณะเดียวกันก็ควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ในสายตาพ่อแม่ด้วย และหากจำเป็นต้องใช้พื้นที่ส่วนกลางของบ้าน ซึ่งอาจมีผู้อยู่อาศัยอื่น ๆ ควรจัดให้มีเครื่องกันเขต เช่น ฉากกั้นหรือม่าน พอให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในระหว่างเรียน

3. มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เหมาะสม เช่น มีโต๊ะและเก้าอี้ที่ นั่งสบาย อย่าลืมว่าเด็กต้องนั่งเรียน หนังสือติดต่อกันเป็นเวลาที่ยาวนานหลายชั่วโมง และการปล่อยให้ลูกหลานเรียนหนังสือโดยการนั่งกับพื้นหรือเตียงอยู่หน้าโต๊ะญี่ปุ่นพับได้จึงไม่ใช่ความคิดที่ดีนัก พ่อแม่ไม่ควรมองว่าเป็นกิจกรรมเพียงชั่วคราวที่ที่เกิดขึ้นเพียงช่วงที่โรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนได้เท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องลงทุนกับโต๊ะเขียนหนังสือและเก้าอี้ดี ๆ เพราะเมื่อไหร่ที่เด็กรู้สึกไม่สบายตัว ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ก็จะขาดสมาธิ เกิดความหงุดหงิดได้ง่าย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเรียน โดยทั่วไป ความสูงที่พอเหมาะของโต๊ะ สำหรับเด็กคือ 75 ซม. โดยวัดจากพื้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

กับรูปร่างของเด็ก อีกทั้งต้องคำนึงด้วยว่าเด็ก อยู่ในวัยไหน ใช้โต๊ะเรียนเพื่ออะไรเป็นหลัก เช่น เพื่อเขียนหนังสือหรือพิมพ์งานด้วยคอมพิวเตอร์ หากที่บ้านมีชุดโต๊ะและเก้าอี้ที่ออกแบบมาให้สามารถปรับระดับได้ตามความเติบโตทางสรีระของเด็กก็จะดีมาก แต่หากไม่มีและไม่สามารถปรับเปลี่ยนโต๊ะที่มีอยู่เดิม พ่อแม่สามารถหันไปเลือกเก้าอี้แบบที่ปรับระดับความสูงได้มาใช้แทน

4. อย่าลืมความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ อาจจะไม่ต้องถึงกับเนียบ เรียบกริบทุกมุม แต่ก็ไม่ควรปล่อยให้รกรุงรัง เพราะพื้นที่รก ๆ นั้น มองแล้วย่อมไม่สบายตา ส่งผลในแง่ลบต่อความรู้สึก และอารมณ์ของผู้ใช้พื้นที่ ทั้งยังจะทำให้เกิดปัญหา เมื่อเด็กจำไม่ได้ว่าเก็บอุปกรณ์การเรียนไว้ตรงไหนบ้าง หรือหาไม่เจอ ดังนั้น นอกเหนือจากโต๊ะและเก้าอี้แล้ว อุปกรณ์การเรียนและพื้นที่จัดเก็บ ก็เป็นสิ่งที่ควรมีในพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ หากสามารถจัดให้มีชั้นวางหนังสือ สมุด เครื่องเขียน อุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็น ย่อมเป็นการดี แต่หากพื้นที่มีจำกัดหรือไม่สามารถติดตั้งชั้นวางต่าง ๆ อย่างถาวรในพื้นที่ ก็สามารถเลือกใช้กล่อง ตู้ลิ้นชักพลาสติกที่มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายง่ายแทน หรือถาดเก็บอุปกรณ์แบบมีล้อเลื่อนก็เป็นตัวเลือกที่ดีเช่นกัน

พ่อแม่ยังควรฝึกให้เด็กจัดเก็บข้าวของให้เป็นระเบียบ และจัดเตรียมอุปกรณ์ในลักษณะพร้อมใช้ ก่อนเริ่มชั้นเรียนเสมอ เพื่อไม่ให้เด็กหงุดหงิด อารมณ์เสีย เมื่อหาอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในระหว่างเรียน ไม่เจอ แล้วยังเป็นการฝึกระเบียบวินัยให้เด็กด้วย

5. ควรเป็นพื้นที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าถึง และมีความเสถียร ไม่ขาด ๆ หาย ๆ หรือสัญญาณอ่อน จะทำให้การเรียนการสอนเกิดการสะดุด ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนเสียประโยชน์ ได้รับความรู้ไม่ครบถ้วน หรืออาจเกิดปัญหาเรียนไม่ทันเพื่อน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับผลการเรียนในภายหลัง

หากพื้นที่การเรียนรู้ของลูกนั้นอยู่ในจุดอับ สัญญาณ ก็อาจจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์เสริมประเภทที่ช่วยเพิ่มความแรงของสัญญาณอินเทอร์เน็ต อีกทั้งควรตรวจสอบ ดูแลอุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน อยู่เสมอ

ข้อควรคิดในการจัดพื้นที่

นอกเหนือไปจากลักษณะของรูปแบบพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้แล้ว ยังมีข้อควรคำนึงถึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดพื้นที่ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้พ่อแม่จัดสรรสถานที่เพื่อการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของเด็ก ๆ หลายประการด้วยกัน

ประการแรก พ่อแม่ควรสังเกตและเข้าใจลักษณะนิสัยของลูกว่าเป็นเด็กแบบไหน เป็นเด็กที่เรียบร้อยหรือซุกซน ปกติแล้วมีพฤติกรรมใช้พื้นที่อย่างไรเพื่อนำไปประกอบการวางแผนจัดวางอุปกรณ์หรือจัดพื้นที่ให้เหมาะสม หากเด็กมีนิสัยเปื่อง่าย ไม่ชอบอยู่นิ่ง ๆ ก็อาจจะต้องให้มีพื้นที่ที่กว้างขวางสักหน่อย เพื่อให้เขารู้สึกไม่อึดอัด หรือตกแต่งด้วยข้าวของที่มีสีสันสดใส ดึงดูดตัวการ์ตูนที่ลูกชอบไว้ใกล้ ๆ เพื่อลดความเครียดที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเด็กต้องนั่งเรียนเป็นเวลานาน ๆ

ในทางตรงกันข้าม หากเด็กเป็นคนขี้อาย เรียบร้อย พอใจที่จะอยู่ด้วยความสงบเป็นส่วนใหญ่ พ่อแม่ก็ต้องจัดสรรพื้นที่ให้มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกว่ามีคนคอยจับจ้องอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา อันจะทำให้เด็กเกิดความเครียดขึ้นมาได้ ขณะเดียวกันก็ไม่ควรให้เป็นพื้นที่ปิดโดยสิ้นเชิง ซึ่งพ่อแม่จะไม่สามารถสอดส่องลูกได้แบบห่าง ๆ โดยที่ไม่ต้องรบกวนลูก

อย่างไรก็ตาม หากเป็นเด็กโตหรือวัยรุ่น การเรียนในสถานที่ที่มีลักษณะปิดมิดชิด เช่น ห้องนอนของเด็ก อาจจะไม่ใช่อุปสรรคใหญ่ เพียงแต่พ่อแม่ต้องพูดคุยกับลูกก่อนว่าจะมีกติกาการใช้สถานที่อย่างไร เช่น อาจให้ลูกเปิดประตูห้องทิ้งไว้และยอมให้พ่อแม่ “แวะมาดู” เป็นระยะ ๆ ตามแต่จะตกลงกัน

ประการที่ 2 อย่าลืมนัดมุมพักสายตาสักเล็กน้อยๆ ในพื้นที่ อาจเป็นไม้กระถางหรือไม้เท้าเลี้ยงง่าย เช่น พลูด่าง สีเขียวของใบไม้จะช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย เป็นการดึงธรรมชาติภายนอกเข้ามาไว้ในพื้นที่ หรืออาจจะใช้วิธีวางตุ๊กตาตัวโปรดของลูกไว้ในมุมที่เขามองเห็น ภาพถ่ายพ่อแม่หรือครอบครัวในมุมที่ไม่โจ่งแจ้งจนเกินไป หรือจะเป็นสิ่งของอะไรก็ได้ที่ส่งพลังบวกให้ลูก เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่นใจ สบายใจในระหว่างเรียน ทั้งยังทำให้เด็กรู้สึกว่านี่คือมุมส่วนตัวของเขา

ประการที่ 3 เป็นเรื่องการปลูกฝังทางอารมณ์ ควรจัดชั้นวางหนังสือเล็ก ๆ ไว้ในพื้นที่หรือในบริเวณใกล้เคียง ไม่จำเป็นจะต้องมีแต่หนังสือเรียน แต่เป็นหนังสืออ่านเล่น นิทาน การ์ตูน หรือหนังสืออื่นใดที่เด็กชื่นชอบ มีรายงานจากกรณีศึกษาในเว็บไซต์ www.waterford.org พบว่าในบ้านที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือที่เด็กสามารถหยิบมาอ่านได้ทุกเมื่อจะส่งผลกระทบในเชิงบวก

เด็กเหล่านั้นจะมีระดับผลการเรียนที่ดีและสามารถพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจน พ่อแม่มีการศึกษาน้อย หรือจะเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ร่ำรวย พ่อแม่มีการศึกษาสูง เพราะหนังสือนั้นจะสามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กที่มีต่อสิ่งใหม่ ๆ ได้ดี อีกทั้งการอ่านหนังสือยังถือว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

ประการที่ 4 อย่าลืมหัดเครื่องป้องกันให้กับคอมพิวเตอร์ที่ลูกใช้ เพราะเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าคอมพิวเตอร์คืออุปกรณ์ที่จะขาดไปเสียไม่ได้สำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และต่อให้เป็นเด็กเรียนดีแค่ไหนก็ยังมีเวลาที่อดทวนทวนไปจากการเรียนไม่ได้ โดยเฉพาะเมื่อต้องนั่งเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน

แม้จะยังไม่มีคอมพิวเตอร์ โปรแกรมซอฟต์แวร์ หรือแอปพลิเคชันใดที่สามารถป้องกันเด็กจากเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมแบบร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่พ่อแม่ก็ยังสามารถปกป้องลูกจากภัยออนไลน์ได้ เช่น การสร้างบัญชีผู้ใช้สำหรับเด็กในคอมพิวเตอร์ที่ลูกใช้ โปรแกรมปฏิบัติการในคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่จะมีตัวเลือกที่เป็น Parental Control มาให้ ซึ่งผู้ปกครองสามารถสอบถามรายละเอียดจากทางผู้ผลิตได้ หรืออาจจะเลือกดาวน์โหลดแอปพลิเคชันที่สามารถจำกัดการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ล่อแหลม และปกป้องความเป็นส่วนตัวของเด็กได้

ความสูงที่พอเหมาะของโต๊ะสำหรับเด็ก คือ 75 ซม. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปร่างของเด็ก อีกทั้งต้องคำนึงด้วยว่าเด็กอยู่ในวัยไหน ใช้โต๊ะเรียนเพื่ออะไรเป็นหลัก

เช่น Qustodio, Youtube Kids, McAfee Safe Family, Net Nanny เป็นต้น

ประการสุดท้าย ควรใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นโต๊ะ เก้าอี้ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หากต้องซื้อหาอุปกรณ์ใหม่ทั้งหมด ควรเลือกเฉพาะชิ้นที่จำเป็นและเลือกรูปแบบที่สามารถใช้งานได้เป็นระยะเวลานาน และเพื่อความคุ้มค่า

นอกจากนี้ พ่อแม่เองต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่า กำลังจัดพื้นที่เพื่อประโยชน์ให้ลูก ไม่ใช่เพื่อความสวยงามหรือเพื่อถ่ายรูปลงโซเชียลมีเดีย เพราะความสวยงามสมบูรณ์แบบจึงอาจไม่ใช่เรื่องจำเป็น โดยเฉพาะกรณีที่ลูกอยู่ในวัยที่สามารถบอกเล่าถึงความต้องการของตัวเองได้บ้างแล้ว ก็ควรเปิดพื้นที่ให้สามารถที่จะได้มีการพูดคุยกัน เพื่อท้ายที่สุดสามารถจัดสรรพื้นที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นไปตามความต้องการและเงื่อนไขของการใช้งานของลูก ไม่ใช่การจัดตามความต้องการของพ่อแม่เสียเอง 🍎

ทำอย่างไร เมื่อลูกต้องเรียนที่บ้าน

เมื่อต้องเปลี่ยนมาเรียนผ่านระบบออนไลน์ เก้าอี้กับเด็กแทบไม่มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ ไม่ได้พบเพื่อน อีกทั้งอยู่ในสายตาพ่อแม่ เกือบตลอดเวลา อาจทำให้เด็กรู้สึกอึดอัดได้ พ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงต้องทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติตัว เพื่อให้การเรียนรู้อยู่ของลูกหลานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสุข ดังนี้

- **ห้ามแทรกแซงการเรียนการสอน** การนั่งจ้องจอคอมพิวเตอร์อยู่หลังเก้าอี้ลูก แสดงความคิดเห็น เชียร์ลูกเมื่อลูกตอบคำถามของครู

ได้ถูกต้อง ฯลฯ คือสิ่งที่ต้องห้าม เมื่อลูกต้องเรียนที่บ้าน สิ่งที่ต้องทำคือคอยจับตาดูอยู่ห่าง ๆ เพื่อให้ลูกมีความเป็นส่วนตัวขณะเรียน หากคุณมีความเห็นหรือข้อสงสัย ควรเก็บไว้คุยหลังจากจบการเรียนการสอนแล้ว

- **จัดตารางการใช้ชีวิตให้ใกล้เคียงกับช่วงที่ลูกต้องไปโรงเรียน** เด็กจะได้รู้สึกเหมือนจำเป็นต้องปรับตัวมาก เมื่อถึงเวลาต้องมานั่งเรียนออนไลน์
- **ตกลงกับลูกเรื่องการใช้อุปกรณ์สื่อสารและโซเชียลมีเดียให้ชัดเจน** กำหนดเวลาการใช้ที่แน่นอน และควรเก็บอุปกรณ์ที่ใช้ติดต่อ

กับเพื่อนหรือเล่นเกมไว้ให้ห่าง ตัวเด็กในขณะเรียน

- **หมั่นพูดคุยกับครูผู้สอน** เพื่อรับทราบตารางการเรียน การส่งการบ้านหรือรายงาน
- **พูดคุยกับลูกเรื่องการเรียนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อลูกมีปัญหาในการเรียน** และอย่าอายที่จะติดต่อขอความช่วยเหลือจากครู หรือพิจารณาการเรียนพิเศษเพิ่มเติม
- **หลังจากชั่วโมงการเรียนที่ยาวนาน** ควรชักชวนลูกให้ยืดเหยียดร่างกาย ออกกำลังกายเบา ๆ หรือเล่นเกม บรรเทาความเครียด และคลายความเมื่อยล้าได้

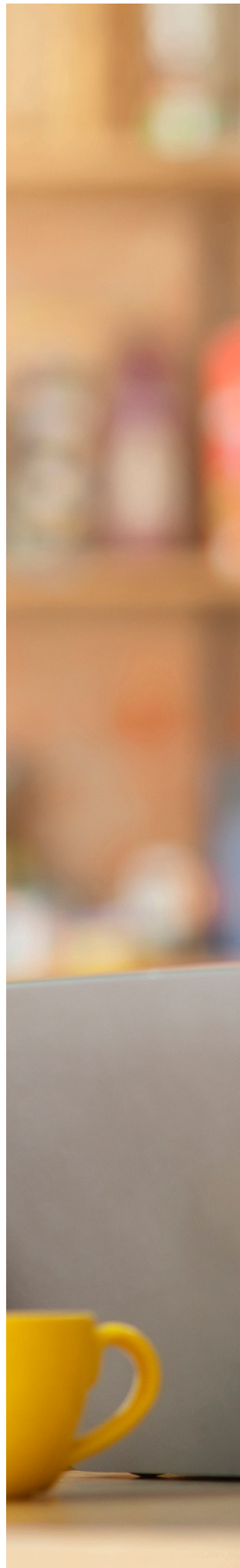
ชีวิตวิถีใหม่ กับการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กไทย ด้วยพลังครู ผู้ฉลาดรู้ดีใจทัส

โลกในยุคพลิกผัน หรือที่เรียกว่า
“VUCA World” อันเป็นโลก
แห่งความผันผวน (Volatility)
ความไม่แน่นอน (Uncertainty)
ความซับซ้อน (Complexity)
และความคลุมเครือ (Ambiguity)
เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบ
ต่อวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ
การเมืองและการศึกษา

เรื่อง รองศาสตราจารย์ ดร.อสมรรณ บุตรกตัญญู
อาจารย์ประจำสาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ได้เกิดการ
แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มี
ผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก
เนื่องมาจากเป็นโรคที่อุบัติขึ้นใหม่
และยังเป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญสู่ชีวิตวิถีใหม่
(New Normal) ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิต
ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ
จนทำให้แบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคม
คุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้
จำต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้มาตรฐานใหม่
ที่ไม่คุ้นเคย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2563) ซึ่งรวมทั้ง
วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีประพฤติปฏิบัติและ
การจัดการ ดังเช่นการจัดการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่
ที่จะกล่าวต่อไป

แม้ว่าประเทศไทยจะมีความสามารถในการ
ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้ในระยะหนึ่ง
แต่ก็ยังอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่อาจวางใจ มีโอกาส
จะเกิดการแพร่ระบาดเมื่อใดก็ได้เช่นกัน สิ่งสำคัญ
ที่ต้องคำนึงในชีวิตวิถีใหม่เพื่อป้องกันการติดเชื้อ
และการแพร่ระบาดในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น
เป็นการรักษานามัยส่วนบุคคล อาทิ การล้างมือ
การสวมหน้ากากอนามัย การตรวจคัดกรองด้วยการ
วัดอุณหภูมิและการสอบถามประวัติความเสี่ยง

รวมทั้งการปฏิบัติตนที่สำคัญในการเว้นระยะห่างทางสังคม โดยการเว้นระยะความห่างจากผู้อื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร จากการปฏิบัติดังกล่าวทำให้มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นการทำงานจากที่บ้าน (Work from Home) และการเรียนรู้ที่บ้าน (Learn from Home หรือ Home Based Learning) โดยมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของพ่อแม่ เป็นพ่อครู แม่ครู (Daddy Teacher - Mommy Teacher) สำหรับเด็กปฐมวัย และการศึกษาด้วยตนเอง (Self-Study) สำหรับเด็กที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูเปลี่ยนมาเป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องมีการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีตามความพร้อมของผู้เรียน ครูและสถานศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนจากทางรัฐบาล ซึ่งนับเป็นความท้าทายในการจัดการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับชีวิตวิถีใหม่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนยังคงมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยพลังของครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัลจึงสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

ช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย การนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับวัยจึงมีความสำคัญ

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2563) ระบุว่า ความฉลาดรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน โปรแกรม แอปพลิเคชัน โซเชียลมีเดีย และสื่อออนไลน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานหรือระบบงาน ในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

f LIVE Covid-19 Stop u

โรงเรียนหยุด “การเรียนรู้ไม่”
เสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่าง

คุณครู หวัง

เสาร์ 30 พฤษภาคม 2563
เวลา 10.00 - 11.30 น.

โดยสามารถนำมาใช้ในทางการศึกษา เป็นทักษะที่สำคัญของบุคคลในชีวิตวิถีใหม่ ซึ่งประกอบด้วย การเข้าถึง (Access) การใช้ (Use) การเข้าใจ (Understand) และการสร้าง (Create) สำหรับในสถานการณ์โควิด-19 ที่มีการจัดการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ ครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัลสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ แม้ว่าครูบางส่วนไม่ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นัก แต่เมื่อถึงสถานการณ์จำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยลดช่องว่างการเข้าถึงการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัลสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจะขอแนะนำตัวอย่างในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยในชีวิตวิถีใหม่ ดังนี้

การเข้าถึง (Access) เป็นการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจสังคมรวมถึงการศึกษาของประเทศและทั่วโลก ครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัลสามารถวิเคราะห์ช่องทางในการเข้าถึงได้ของเด็กที่มีความพร้อมต่างกันและการประยุกต์ใช้

My Busy Box Project
ลูกๆ อนุบาลปีที่ 2 สามารถเข้าร่วมรับ
“ชุดกิจกรรม ในวันที่ 16-17 มิถุนายน 63” นะคะ

Theme Approaches :
The very hungry Caterpillar 🐛
... ดูเพิ่มเติม

เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ในชีวิตวิถีใหม่ที่ต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม ทั้งรูปแบบการเรียนรู้ที่สถานศึกษาไปจนถึงมาตรการขั้นสูงสุดคือการปิดสถานศึกษาแล้วให้มีการเรียนรู้ที่บ้าน โดยการเข้าถึงเด็กในครอบครัวยากจนที่ไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีใช้ ครูใช้วิธีการเยี่ยมบ้านและจัดเตรียมชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ครอบครัวใดที่มีความพร้อมในการใช้ Smartphone และสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook ครูส่งข้อความ ไฟล์หรือคลิปวิดีโอการเรียนรู้ผ่านทางช่องทางเหล่านั้นให้ผู้ปกครองนำไปใช้ในการสอนเด็ก ครอบครัวใดที่มีความพร้อมสูงในการมีเครื่องมืออุปกรณ์ดิจิทัลหลากหลายสามารถใช้คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตใช้อินเทอร์เน็ตและการสืบค้นหาข้อมูล โดยใช้ Search Engine ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก โดยการใช้โปรแกรม แอปพลิเคชัน ครูจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทางออนไลน์ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงได้ แม้มีความพร้อมต่างกันในชีวิตวิถีใหม่

การใช้ (Use) เป็นความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน และแอปพลิเคชันในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่ว ประยุกต์เทคนิคที่จำเป็นในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โดยทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ใช้” ครอบคลุมตั้งแต่เทคนิคขั้นพื้นฐาน คือ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมคำนวณ โปรแกรมการนำเสนองาน ตลอดจนเว็บเบราว์เซอร์

19 cannot
us learning

NEW NORMOL
สำหรับเด็กปฐมวัย
ในสถานการณ์โควิด

คุณครูบุปผา
ผู้อำนวยการโรงเรียน

คุณครูบุปผา
หัวหน้าแผนกปฐมวัย

คุณครูปิ๋ว
แม่ครูประจำชั้นอนุบาล ปีที่ 1

563

Facebook fanpage โรงเรียนอนุบาลคำแหง ANUBAN KHAMHANG SCHOOL

อีเมล และเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้น สำหรับการเข้าถึงและการใช้ความรู้ เช่น โปรแกรม ที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูลและฐานข้อมูลออนไลน์ รวมถึงเทคโนโลยีอุบัติใหม่ เช่น Cloud Computing โดยครูสามารถรู้วิธีการใช้เป็น ใช้อย่างดูแลรักษา ให้คุ้มค่าและใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

การเข้าใจ (Understand) ถือเป็นชุดทักษะ ที่ช่วยให้เข้าใจบริบท และประเมินสื่อดิจิทัลเพื่อให้ สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่พบและมีการปฏิบัติ บนโลกออนไลน์ จัดว่าเป็นทักษะสำคัญและจำเป็น ที่จะต้องสอนให้เร็วที่สุด เมื่อเด็กเข้าสู่โลกออนไลน์ การเข้าใจยังรวมไปถึงการตระหนักว่าเทคโนโลยี เครือข่าย มีผลกระทบต่อนวัตกรรมและมุมมอง ของผู้เรียนหรือครอบครัวของเด็กปฐมวัยอย่างไร มีผลกระทบต่อนามเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับ โลกรอบตัวผู้เรียนหรือครอบครัวของเด็กปฐมวัย อย่างไร การเข้าใจยังช่วยให้ครูสามารถเตรียม ผู้เรียนสำหรับเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ผู้เรียนพัฒนา ทักษะการจัดการสารสนเทศเพื่อค้นหา ประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อติดต่อ สื่อสาร ประสานงานร่วมมือ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในส่วนของครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัลสำหรับระดับปฐมวัย

ช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีความจำเป็นต้องใช้ เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย การนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับวัยจึงมีความสำคัญ ผู้ใหญ่ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยสามารถใช้ แนวทางที่เป็นหลักการสำหรับการใช้เทคโนโลยี กับเด็กปฐมวัย (The Office of Educational Technology) ด้วยความเข้าใจ ได้แก่ หลักการที่ 1 เทคโนโลยีใช้อย่างมีความเหมาะสมเมื่อใช้เป็น เครื่องมือในการเรียนรู้ หลักการที่ 2 เทคโนโลยี ควรใช้เพื่อเพิ่มการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกคน หลักการที่ 3 เทคโนโลยีควรใช้ เป็นจุดแข็งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครอง ครอบครัว ครูและเด็ก และหลักการที่ 4 เทคโนโลยีจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อผู้ใหญ่ และเพื่อนมีปฏิสัมพันธ์ หรือมีการใช้งานร่วมกัน กับเด็กปฐมวัย

การสร้าง (Create) เป็นความสามารถในการ ผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเครื่องมือสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย การสร้างด้วย สื่อดิจิทัลเป็นมากกว่าแค่การรู้วิธีการใช้โปรแกรม ประมวลผลคำหรือการเขียนอีเมล แต่ยังรวมความ สามารถในการดัดแปลงสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นมา

เพื่อให้เด็กและเยาวชนยังคง
มีการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง
ด้วยพลังของครูผู้ฉลาดรู้
ดิจิทัลจึงสามารถออกแบบ
การเรียนรู้ที่มีการผสมผสานการใช้
เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม
กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

สำหรับบริบทและผู้ชมที่แตกต่างกันและหลากหลาย
ความสามารถในการสร้างและสื่อสารด้วยการใช้
Rich Media เช่น ภาพ วิดีโอ และเสียง ตลอดจน
ความสามารถในการมีส่วนร่วมกับ Web 2.0
อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ เช่น Blog
การแชร์ภาพถ่ายและวิดีโอ และ Social Media
รูปแบบอื่น ๆ ในชีวิตวิถีใหม่ ครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัล
มีการเลือกใช้ Platform ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น
Google Classroom, MS Team, Line, Facebook
สำหรับการสร้างห้องเรียนออนไลน์
การสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อออนไลน์แบบ
Virtual Learning เช่น วิดีโอการเรียนรู้ พาไปชม
แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน วิดีโอการทำกิจกรรม
ที่มีการลงมือปฏิบัติ ชุดการเรียนรู้แบบ Hybrid
Learning การประชุมและให้ความรู้ผู้ปกครอง
ผ่านทาง Facebook Live การติดต่อสื่อสารกับ
ผู้ปกครองผ่านทาง Line

การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนออนไลน์
สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น แม้ว่าเทคโนโลยีจะเป็น
เครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การทำงาน
และสามารถใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย
แต่สำหรับเด็กแล้วเวลาส่วนใหญ่ไม่ใช่ที่หน้าจอ
โดยเด็กเล็กต่ำกว่า 3 ปีไม่ควรใช้ และสำหรับเด็ก
ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปไม่ควรใช้เกิน 15 นาทีต่อหนึ่งครั้ง
และไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน ในการใช้นั้นให้ใช้
เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย
ควรมีการกำหนดข้อตกลงในการใช้ร่วมกันกับเด็ก
จะได้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สำหรับเทคโนโลยี
ที่เลือกใช้สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง
การประชุมออนไลน์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ออนไลน์ที่ส่งต่อกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำร่วมกับเด็ก
การให้เด็กได้พบได้พูดคุยกับเพื่อนและครู การเก็บ
รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้
ของเด็ก และการจัดชั้นเรียนออนไลน์ โดยชีวิตวิถีใหม่
หรือ New Normal นับว่าเป็นความท้าทายไม่น้อย
ในการจัดการศึกษาของครูผู้ฉลาดรู้ดิจิทัลที่ต้อง
นำพาผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนก้าวข้ามผ่าน
สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตวิถีใหม่ให้เกิดการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่องและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้
อย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับสถานการณ์ ๕

บรรณานุกรม

- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
- นวัตกรรม. (2563). Digital literacy. สืบค้นจาก <https://www.ops.go.th/main/index.php/knowledge-base/article-pr/854-zxfdsdgs>.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ และสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย. (2563). คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถาน
- พัฒนาเด็กปฐมวัยในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบของโรคโควิด 19. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การ
- สงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์
- อรรถพรณ์ บุตรภักดี. (2563). ร.ร. หยุด 'การเรียนรู้ไม่หยุด' เสริมพัฒนาการปฐมวัยอย่างไร ในช่วงโควิด.
- สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/879530>
- อรรถพรณ์ บุตรภักดี. (2563). New normal สำหรับเด็กปฐมวัยจากสถานการณ์โควิด-19 สืบค้นจาก
- <https://www.starfishlabz.com/blog/207-new-normal-สำหรับ-เด็ก-ปฐมวัย-จากสถานการณ์-โควิด-19>
- Kertez.D.A. (2020). Life with Covid - 19 - a new norm Retrieved from
- <https://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/1906490/life-with-covid-19-a-new-norm>
- The Office of Educational Technology (n.d.) Guiding Principles for Use of Technology
- with Early Learners Retrieved from <https://tech.ed.gov>

ขอขอบคุณภาพจากโรงเรียนอนุบาลคำแหง จ.นครศรีธรรมราช

LGBTQI+ BOARD GAME: LEARN & PLAY TO EMBRACE THE GENDER DIVERSITY IN SCHOOL

เรียน เล่น ให้เข้าใจและยอมรับความหลากหลาย
ทางเพศ ลดการรังแก ผ่านบอร์ดเกม LGBTQI+

ร่วมสัมผัสประสบการณ์สร้างสรรค์ผ่านบอร์ดเกมเพื่อการเรียนรู้
ที่ทำให้ผู้เรียนทั้งสนุก และเรียนรู้ที่จะยอมรับความหลากหลายทางเพศ
ผ่านกระบวนการ Active Learning และ Design Thinking ไปกับคุณครู
อนันตชัย โพธิ์ขำ จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม กับบอร์ดเกม LGBTQI+

เรียบเรียง พิชยะพงศ์ เนียมประพันธ์

การตีตัวเรื่องการรังแก (Bullying) และความหลากหลายทางเพศ ได้เป็นที่พูดถึงในสังคมไทยและวงการศึกษา ในช่วงปัจจุบันอย่างมาก แต่กระนั้น สถานการณ์การรังแก การละเมิดสิทธินักเรียน การดูถูกเหยียดเพศ โดยเฉพาะกับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงมีอยู่ ถ้าหากเราสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องได้ เราก็จะมีพื้นที่ที่โอบรับทุกความหลากหลาย พื้นที่ที่เคารพซึ่งกันและกันมากขึ้น

สถานการณ์การรังแกนักเรียน ที่มีความหลากหลายทางเพศในไทย

จากรายงาน “การรังแกต่อกลุ่มนักเรียนที่เป็นหรือถูกมองว่าเป็นคนข้ามเพศ หรือคนรักเพศเดียวกัน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา: รูปแบบ ความชุก ผลกระทบ แรงจูงใจ และมาตรการการป้องกัน ใน 5 จังหวัดของประเทศไทย” ที่สำรวจกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนจำนวน 2,070 คน ใน 5 จังหวัด คือ กรุงเทพฯ และจังหวัดอื่น ๆ ใน 4 ภาค โดย มหาวิทยาลัยมหิดล องค์การแพลน อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย และยูเนสโก ในปี 2557 พบว่า นักเรียนที่ระบุตนเองว่าเป็นกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ (LGBTQI+) กว่าร้อยละ 55.7 ถูกรังแกภายใน 1 เดือนก่อนการสำรวจ ผ่านรูปแบบการรังแกทั้งทางกาย ทางวาจา ทางสังคม และทางเพศ โดยร้อยละ 30.9 ถูกกระทำทางกาย เช่น การตบตี ต่อย ตะลุม ถีบ หยิก ดึงผม ดัดหู ล็อกตัว ขัดขา ขว้างของใส่ ข่มขู่ด้วยอาวุธ ขโมย ซ่อนหรือทำลายของ ขังไว้ในห้องน้ำ ขณะที่ร้อยละ 29.3 ถูกกระทำทางวาจา เช่น การด่าทอ ล้อเลียน ข่มขู่ด้วยคำพูด โถงเงิน ร้อยละ 36.2 ถูกกระทำทางสังคม เช่น การนินทา สร้างเรื่องโกหก ปิดกั้นไม่ให้เข้ากลุ่ม มองด้วยสายตาเหยียดหยาม และร้อยละ 24.5 ถูกกระทำทางเพศ เช่น ถอดเสื้อ เปิดกระโปรง ดึงกางเกง จับหรือลูบอวัยวะต่าง ๆ บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ทำท่าทางข่มขืน และแกล้ง

จิบแล้วทิ้ง หรือที่ถูกกระทำมากกว่าหนึ่งแบบขึ้นไป ถึงร้อยละ 55.7 ซึ่งเป็นสัดส่วนร้อยละที่มากกว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่ระบุตัวตนเป็น LGBTQI+ ถึง 3-4 เท่า นอกจากนี้ในรายงานยังระบุถึงพฤติกรรมการรังแกบนโลกออนไลน์ รวมถึงการรังแกที่ครูหรือบุคลากร ในโรงเรียนเป็นผู้กระทำอีกด้วย

นอกจากเพื่อนแล้ว ครูก็รังแกและเลือกปฏิบัติ

รายงานดังกล่าวได้เลือกใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม กับนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน บทสัมภาษณ์ที่น่าสนใจคือ นอกจากเพื่อนรังแกแล้ว กลุ่มนักเรียน LGBTQI+ ยังถูกครูพูดเสียดสีและรังแกด้วย เช่น การเรียกนักเรียน GBT (Gay, Bisexual, Transgender) ว่าหนอน วิธีการพูดด้วยการ กระแทกเสียงแฉกดัน ซึ่งถือเป็นการเลือกปฏิบัติ ที่แตกต่างจากเด็กนักเรียนชายหญิงทั่วไป รวมทั้งยังบอกนักเรียน LBT (Lesbian, Bisexual, Transgender) ว่า ทอมสามารถเปลี่ยนได้เมื่อมี เพศสัมพันธ์กับผู้ชาย หรือการหักคะแนนนักเรียน โดยไม่มีเหตุผล

นอกจากนั้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนบางแห่ง ยังไม่ยอมรับตัวตน หรือมองไม่เห็นการมีอยู่ของ กลุ่มนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศเหล่านี้ โดยให้สัมภาษณ์ว่านักเรียนที่เป็น LGBTQI+ นั้น เป็นส่วนที่น้อยมากหรือไม่เลย ซึ่งขัดกับข้อค้นพบเชิงปริมาณของรายงานที่บอกว่า มีนักเรียนที่ระบุตัวตนเองเป็น LGBTQI+ ร้อยละ 11.9 จากการสำรวจ นักเรียน 2,070 คน หรือจะพบนักเรียนที่เป็น LGBTQI+ 11 คน จาก 100 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยสำคัญอย่างแน่นอน

หยอกล้อ กลั่นแกล้ง รังแก

คณะผู้วิจัยค้นพบในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพว่า ทั้งนักเรียนและครูมักเลือกใช้คำว่า “หยอกล้อ” และ “กลั่นแกล้ง” มากกว่าที่จะใช้คำว่า “รังแก” และนิยามของแต่ละคำในแต่ละคนก็แตกต่างกัน โดยคำว่า “รังแก” จะมีระดับความรุนแรงที่สูงที่สุดใน 3 คำ เช่น มองว่าการรังแก คือ การทะเลาะวิวาท ตั้งใจให้เกิดความเจ็บปวดกับอีกฝ่าย และมีความหมายในมิติทางลบ ในขณะที่การหยอกล้อนั้นเป็นการแสดงออกถึงความสนิทสนม ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเสียหายกับอีกฝ่าย ในส่วนการกลั่นแกล้ง สามารถตีความให้เข้ากับการรังแกหรือการหยอกล้อก็ได้ กล่าวคือมีการให้ความหมายไปในมิติทางบวก ต่อการหยอกล้อหรือการกลั่นแกล้งด้วย

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการอภิปรายผลของการศึกษา คณะผู้วิจัยมองว่า จากการให้ความหมายเชิงบวกกับการหยอกล้อและกลั่นแกล้ง และแยกทั้งสองคำออกจากการรังแก ทั้ง ๆ ที่ทั้งการหยอกล้อ กลั่นแกล้ง และรังแกสามารถลดทอนความเป็นมนุษย์ได้ทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าการยอมรับการหยอกล้อนั้นเป็นความรุนแรงทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง หรือวัฒนธรรมที่ทำให้พฤติกรรมรุนแรงกลับกลายเป็นเรื่องปกติและยอมรับได้ อันมาเนื่องจากการหยอกล้อได้สร้างความชอบธรรมแก่พฤติกรรมที่รุนแรงขึ้นในครั้งต่อ ๆ ไป

ก่อเกิดเป็นบาดแผล และประสบการณ์อันเลวร้าย

ผลการสำรวจเชิงปริมาณพบว่า นักเรียนที่ถูกรังแกหรือถูกมองว่าเป็น LGBTQI+ มีผลการเรียนที่ลดลงน้อยกว่า 3.0 อยู่ที่ย้อยละ 33.8 มีการขาดเรียนโดยไม่ขอลาหรือไม่ได้รับอนุญาตภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 31.2 ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 24.7 อยู่ในสถานะซึมเศร้า ร้อยละ 22.6 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันใน 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 9.2 และพยายามฆ่าตัวตาย ใน 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 6.7 เมื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ทางสถิติแล้วจะพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ถูกรังแกเพราะเป็นหรือถูกมองว่าเป็น LGBTQI+

กลุ่มนักเรียนที่ไม่ระบุว่าตนเป็น LGBTQI+ หรือนิยามตนเองว่าเป็น “หญิง” หรือ “ชาย” ร้อยละ 24.5 ก็ถูกรังแก เพราะถูกมองว่ามีความหลากหลายทางเพศ เช่น มีลักษณะหรือท่าทางตุ้งติ้ง ออกสาว ออกห้าว หรือมีนิสัย คล้ายผู้ชาย สะท้อนให้เห็นว่า อัตลักษณ์และการแสดงออกถึงความหลากหลายทางเพศ กลายเป็นสาระในการรังแกนั่นเอง

มีความเสี่ยงต่อผลลัพธ์ทางลบดังกล่าวที่สูงที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มที่ไม่เคยถูกรังแกเลยและกลุ่มที่เคยถูกรังแกด้วยเหตุผลอื่น ๆ (อย่างไรก็ตาม ข้อมูลนี้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการถูกรังแกกับผลลัพธ์เชิงลบต่าง ๆ แต่ก็ไม่สามารถระบุและยืนยันได้ว่าการถูกรังแกจะเป็นสาเหตุของผลลัพธ์ดังกล่าวเท่านั้น เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิทยาแบบภาคตัดขวาง มิใช่แบบตามยาว)

ในขณะที่การสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้ทราบว่าการรังแกนั้นก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางลบทั้งกลัว เครียด ไม่อยากมาโรงเรียน หรือในกรณีของนักเรียนเกย์ที่ไม่กล้าเข้าห้องน้ำในโรงเรียน เพราะกลัวโดนแกล้งด้วยการขัง เป็นต้น หรืออย่างกรณีที่ปรากฏในบทความ “บูลลี่ : ประสบการณ์ที่เลวร้ายในห้องเรียนของคนข้ามเพศ” ของสำนักข่าว บีบีซีไทย ที่ โม อธิกัญญ์ เคยเจอเมื่อกว่าสิบปีที่แล้ว จนทำให้รู้สึกไม่ชอบและไม่เชื่อมั่นในตัวเอง ทำให้นอนหลับได้เพียงวันละ 2-3 ชั่วโมง และเริ่มไปโรงเรียนสายและขาดเรียน เธอกล่าวว่าเป็นชีวิต 3 ปี ชั้นมัธยมปลายที่แย่มาก หรือกรณีของลักกี้ กนกพัชร ต้องกลายเป็นคนสมาธิสั้น เรียนไม่จบ และเป็นคนสองบุคลิก มีอารมณ์แปรปรวน ลงมือทำร้ายแฟน เมื่อครั้งทะเลาะกัน ซึ่งต้องรับการบำบัดจากแพทย์ นี่ถือเป็นเพียงตัวอย่างของประสบการณ์อันขมขื่น

ที่กลุ่มคน LGBTQI+ ต้องพบเจอในรั้วโรงเรียนจำนวนหนึ่งเท่านั้น ยังมีอีกหลายกรณีที่ไม่ถูกเปิดเผยอีกมาก และเราไม่อาจจินตนาการถึงความเลวร้ายเหล่านั้นได้เลย

สร้างโรงเรียนให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยที่โอบรับความหลากหลายทางเพศ

รายงานดังกล่าวระบุข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนเพื่อลดการรังแกนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศในหลายข้อ เช่น การพัฒนาและบังคับใช้มาตรการป้องกันและจัดการปัญหาการรังแกโดยไม่เลือกปฏิบัติ ลดการกีดกันทางเพศในทุก ๆ กิจกรรม ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การเป็นประธานนักเรียน หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน LGBTQI+ สามารถแสดงตัวตนของตนเองได้ การปรับเปลี่ยนมายาคติเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในกลุ่มนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ดังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเพศสภาพศึกษา และเพศวิถีศึกษา มาให้ความรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจเรื่องการรังแกและความหลากหลายทางเพศ ซึ่งใกล้เคียงและสอดคล้องกับ “รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย” (ปี 2559) ที่เสนอแนะในระดับพื้นที่และสถานศึกษาให้ดึงความร่วมมือของหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่มาให้ความรู้ทั้งครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ให้ครูสอนเนื้อหาวิชาเพศวิถีศึกษาจากมุมมองสิทธิมนุษยชน ไม่ให้นักเรียนละเมิดสิทธิผู้อื่น และเชื่อมั่นในตัวนักเรียนที่จะค้นหา ตัดสินใจเลือก และพัฒนาอัตลักษณ์และวิถีทางเพศของตนเอง ให้ครูลดอคติและห้ามล้อเลียนนักเรียน สามารถบูรณาการแนวคิดเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ได้

บอร์ดเกม LGBTQI+ จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม

ถ้าหากพิจารณาจากสถานการณ์การรังแกและเลือกปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งข้อเสนอแนะจากหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญข้างต้น ผู้อ่านจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนและครูเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางเพศถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นบวกให้เกิดขึ้นในโรงเรียน วารสารวิทยาสารวจจึงขอนำเสนอเรื่องราวและประสบการณ์การเรียนการสอนเรื่องความหลากหลายทางเพศในรูปแบบที่น่าสนใจและทันสมัย ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งนั่นก็คือ “บอร์ดเกม LGBTQI+ เพื่อการเรียนรู้ จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม” จังหวัดบุรีรัมย์

วารสารวิทยาสารวจได้รับเกียรติจากคุณครูอนันตชัย โพธิขำ หรือครูแฮร์รี่ของเด็ก ๆ โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนเรื่องความหลากหลายทางเพศ (LGBTQI+) ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ในรูปแบบของการใช้เกม โดยครูแฮร์รี่ได้เลือกใช้บอร์ดเกม (Board Game) เป็นเครื่องมือ นอกจากนั้นยังได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการออกแบบบอร์ดเกมดังกล่าวที่ต้องอาศัยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาผสมผสานกันกับทั้งนักเรียน ครู รวมทั้งนักออกแบบบอร์ดเกม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคุณครูและผู้ปกครองในการปรับใช้รูปแบบการเรียนการสอนให้หลากหลายและน่าสนใจมากขึ้นในการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจใน LGBTQI+ จนนำไปสู่การยอมรับความหลากหลายทางเพศ ลดการรังแก การล้อเลียน และการเหยียดเพศ

สามารถติดตามและแลกเปลี่ยน
ความรู้ด้านการดำเนินกิจกรรม
บอร์ดเกมและกิจกรรมอื่น ๆ
ของชุมชนรัฐศาสตร์และ
สิทธิมนุษยชนศึกษา โรงเรียน
บุรีรัมย์พิทยาคม ได้ทาง
[www.facebook.com/
pshrburirampitthayakhom/](https://www.facebook.com/pshrburirampitthayakhom/)

ครูแฮร์รี่เล่าถึงที่มาของบอร์ดเกม LGBTQI+ ว่าตนเองได้รับแรงบันดาลใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมก่อนการครู “ครูปล่อยแสง” ปี 2 อันเป็นงานเสวนาและกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และแบ่งปันประสบการณ์แก่ครู เสริมศักยภาพครูให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งภายในกิจกรรมดังกล่าว ครูแฮร์รี่ได้ทำความรู้จักกับบอร์ดเกมในฐานะสื่อการเรียนรู้เป็นครั้งแรก แต่ก็สามารถทำให้เข้าใจถึงความสนุกสนานที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความน่าสนใจในการเรียนการสอนได้ โดยหลังจากจบจากกิจกรรมดังกล่าว ครูแฮร์รี่จึงได้นำแนวคิดนี้กลับมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทันทีในวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ตนเองรับผิดชอบ โดยใช้วิธีร่วมเรียนรู้และออกแบบเกมไปพร้อม ๆ กับนักเรียนด้วย เนื่องมาจากบอร์ดเกมเพื่อการเรียนรู้ก็เป็นเรื่องใหม่สำหรับทั้งคู่

กว่าจะเป็นบอร์ดเกม LGBTQI+

พูดถึงการออกแบบบอร์ดเกมนั้นสามารถแยกกระบวนการออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนเนื้อหาหรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ และส่วนกลไกหรือระบบการดำเนินเกม ครูแฮร์รี่เล่าว่า ในส่วนของเนื้อหานั้น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้เลือกประเด็นที่สนใจในเนื้อหาวิชา ตัวอย่างประเด็นที่นักเรียนได้หยิบมาใช้ เช่น ความหลากหลายทางเพศ การรังแก ปัญญาสกลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน การละเมิดสิทธิในอาเซียน กฎหมายต่าง ๆ ในไทย ประชาธิปไตย บทบาทและสถานะทางสังคม รวมไปถึงเรื่องของ

การคุ้มครองสัตว์ เป็นต้น ซึ่งส่วนนี้ถือว่าไม่ยากสำหรับครูและนักเรียน แต่ในส่วนของการออกแบบระบบการดำเนินเกมนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่ยากและไม่คุ้นเคย ครูจึงได้ดัดแปลงออกแบบและกลุ่มคนเล่นบอร์ดเกมทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มาให้คำแนะนำ เนื่องจากเป็นผู้ที่คุ้นเคยและเชี่ยวชาญกับบอร์ดเกมมากกว่า รวมทั้งให้นักเรียนได้ทดลองเล่นบอร์ดเกมที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันเพื่อให้ศึกษากลไกและระบบภายในเกม ทำให้สามารถพัฒนาบอร์ดเกมเหล่านั้นให้มีความสนุกสนานและมีมิติความเป็นบอร์ดเกมมากขึ้น

สำหรับตัวอย่างบอร์ดเกม LGBTQI+ หรือ People Through the Prism ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 นั้นจะจำลองสถานการณ์ที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศพบเจอในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็นการค้นหาและทำความรู้จักเพศสภาพและอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง การถูกรังแก การถูกเลือกปฏิบัติ อาการเกลียดชังกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ ฯลฯ แล้วมีการดำเนินเกมเพื่อเรียนรู้ถึงแนวทางในการปฏิบัติหรือทางออกต่อสถานการณ์ดังกล่าว อย่างเช่น การปรึกษาครู เพื่อนสนิท ผู้เชี่ยวชาญ หรือแพทย์ การเข้าถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปพิชญา ศรีรัตน์ หรือทับทิม ตัวแทนนักเรียนผู้ร่วมพัฒนาเกมนี้ เล่าถึงที่มาว่า

เสริมด้วยการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทั้งครูและนักเรียน

นอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว ครูแอรียังได้แนะนำถึงชุมชนรัฐศาสตร์และสิทธิมนุษยชนศึกษา ที่นักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง และมีครูเป็นที่ปรึกษา โดยภายในชุมชนมีกิจกรรม Design Thinking & Active Learning มากมาย นอกจากบอร์ดเกมแล้วยังมีการแสดงละคร หนังสือ สະท้อนสังคม การดูภาพยนตร์แล้วสะท้อนความคิด เป็นต้น โดยครูแอรียังมองว่า การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่ในแค่ห้องเรียนหรือโรงเรียนเท่านั้น นอกจากนักเรียนแล้ว ตัวของครูเองยังต้องพัฒนาและเรียนรู้อยู่เสมอ ครูแอรียังเองก็ได้ร่วมทำงานในเครือข่ายผู้มีความหลากหลายทางเพศภาคอีสาน (IGDN) และภาคประชาสังคมอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งทำให้ครูสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาเรื่องสิทธิมนุษยชน และด้านบอร์ดเกม เพื่อการเรียนรู้ของตนเอง

เนื่องจากเพื่อนหลาย ๆ คนนั้นยังไม่เข้าใจประเด็นของความหลากหลายทางเพศ และไม่รับรู้การมีอยู่ของเพศสภาพอื่น ๆ เช่น Bisexual Queer หรือ Asexual ยังปรากฏการนำเพศมาใช้เป็นคำด่าในเชิงดูถูกเหยียดหยามอยู่ รวมทั้งตนเองก็เป็นหนึ่งในชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQI+ Community) บวกกับมีความสนใจในประเด็นนี้ จึงอยากเผยแพร่การรับรู้เรื่องดังกล่าวให้กระจายวงกว้างออกไป ซึ่งนอกจากเกมนี้แล้วยังมีเกม Diversity Song ที่ตนยา สาโพนทัน หรือมันท์ และเพื่อน ๆ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ได้นำสถานการณ์ที่คนหลากหลายทางเพศต้องเจอมาพูดถึงและสะท้อนในรูปแบบของเพลง ทำให้คนเข้าใจความหลากหลายทางเพศง่ายขึ้น เนื่องจากเพลง คือวัฒนธรรมที่คนเข้าถึงได้ง่ายนั่นเอง รวมถึงบอร์ดเกม Bully Alarm ที่ต้องการลดการรังแกอีกด้วย ครูแอรียังอธิบายเสริมว่า บอร์ดเกมเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางเพศ ตั้งแต่การคัดเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ การศึกษาเนื้อหา การออกแบบเกม จนถึงการเล่นบอร์ดเกม โดยทั้งกระบวนการนั้นได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการและมีส่วนร่วม

เกร็ดความสำเร็จของบอร์ดเกม เพื่อการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ ลดการรังแก

การใช้บอร์ดเกมเพื่อการเรียนรู้ ถือเป็นมิติใหม่สำหรับการศึกษาไทย แต่สามารถสร้างการรับรู้และการตระหนักรู้ในประเด็นความหลากหลายทางเพศได้ดี เข้าใจง่าย และสนุก ซึ่งส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อนักเรียน LGBTQI+ อีกทั้งยังสร้างความตระหนักรู้ต่อการรังแกและสถานการณ์ที่ LGBTQI+ ต้องเจอ ครูแอรียังได้ฝากคำแนะนำถึงการออกแบบสื่อการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ถึงครูและผู้ปกครองไว้ดังนี้

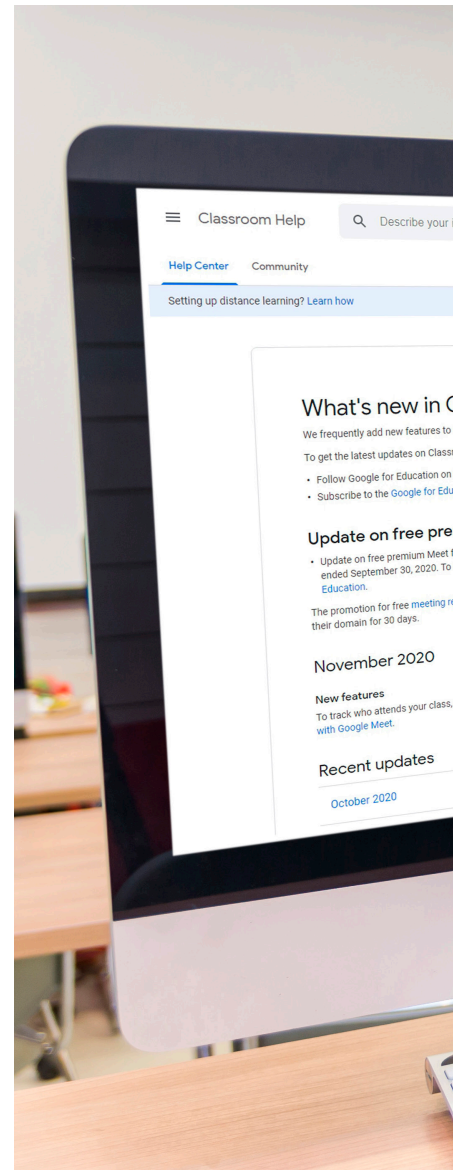
- ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกประเด็นเนื้อหาที่เขาสนใจไปพร้อม ๆ กับการกระตุ้นจากเรา โดยไม่เอาผู้สอนเป็นศูนย์กลาง
- สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนได้ ทำให้เกิดความเข้าใจ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเสมอ
- ดึงการมีส่วนร่วมจากผู้เชี่ยวชาญเข้ามาด้วย ทั้งในท้องถิ่นและนอกพื้นที่ และความรู้ไม่ได้อยู่แต่ในห้องเรียน
- ยิ่งเริ่มได้เร็ว ยิ่งดี ☺

MEET GOOGLE CLASSROOM - ONE OF THE KEY TECHNOLOGICAL TOOLS DESIGNED FOR TEACHERS

ทำความรู้จักกับ
Google Classroom
ตัวช่วยด้านเทคโนโลยี
ที่สำคัญสำหรับ
ครูผู้สอนยุคใหม่

Google Classroom เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนและครูสามารถจัดการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของเด็ก ๆ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและราบรื่น แม้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

เรียบเรียง วราภา ไทยประเสริฐ

หลายคนคงปฏิเสธไม่ได้ว่า การเรียนรู้รูปแบบเดิมกำลังถูกแทนที่ด้วยการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งช่วยเพิ่มความคล่องตัวและว่องไว ตลอดจนส่งเสริมการทำงานร่วมกันจากหลายฝ่ายมากยิ่งขึ้น การที่ผู้คนหลายพันล้านคนต้องกักตัวอยู่ในบ้าน เรียนและทำงานจากที่บ้านจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยิ่งเป็นการผลักดันให้สถาบันการศึกษาหลายแห่งต้องนำเทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ e-Learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น หนึ่งในตัวอย่างเทคโนโลยีด้านการจัดการชั้นเรียนที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบันนั้นคือ Google Classroom

ซึ่งนำเสนอพื้นที่ทางการศึกษาเสมือนจริงที่สนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) ควบคู่กับการอำนวยความสะดวกและช่วยลดภาระของครูผู้สอนในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อีกด้วย

Google Classroom เป็นบริการออนไลน์ที่ช่วยให้ครูสามารถมอบหมายงาน ให้คะแนน ตัดเกรด และให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเช่นเดียวกันกับเวลาสอนอยู่ในชั้นเรียนที่โรงเรียนได้ Google Classroom ทำงานโดยอาศัย Google Drive (พื้นที่จัดเก็บและแบ่งปันข้อมูลผ่านระบบคลาวด์) เป็นหลัก อีกทั้งยังสามารถใช้งานแอปพลิเคชันอื่น ๆ ของ Google เช่น Google Docs (บริการสร้างแก้ไข และจัดเก็บเอกสารแบบออนไลน์) และ Google Forms (บริการสร้างแบบสอบถามหรือรวบรวม

ข้อมูลอื่น ๆ ทางออนไลน์) เพื่อสร้างและจัดเก็บงานที่มอบหมายให้นักเรียนได้เช่นเดียวกัน

เรามาดูกันดีกว่าว่า Google Classroom สามารถช่วยครูผู้สอนในการจัดการชั้นเรียนได้อย่างไรบ้าง

การสร้าง เข้าร่วม และจัดระเบียบชั้นเรียน

ในการเริ่มต้นใช้งาน Google Classroom สิ่งแรกที่ครูผู้สอนจะต้องทำคือการสร้างชั้นเรียน สำหรับแต่ละวิชาและแต่ละห้องเรียน หลังจากสร้างชั้นเรียนเสร็จแล้ว ครูสามารถเชิญนักเรียนเข้าร่วมชั้นเรียนได้หลากหลายวิธีทั้งผ่านการส่งค่าเชิญทางอีเมล การส่งลิงก์ค่าเชิญ รวมไปถึงการแชร์รหัสชั้นเรียน และนอกจากนี้ ครูยังสามารถที่จะเชิญ

ครูผู้สอนท่านอื่นให้มาร่วมสอนหรือร่วมทำกิจกรรม
ในชั้นเรียนเพื่อเพิ่มสีสันและการมีปฏิสัมพันธ์
ภายในชั้นเรียนได้เช่นเดียวกัน

การสร้าง การมอบหมาย และการติดตามงาน

Google Classroom ไม่เพียงช่วยให้ครู
สร้างและจัดการงานทั้งงานปัจจุบันและงานที่ผ่านมา
ทั้งหมดเท่านั้น แต่ครูยังสามารถให้คะแนนและ
ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของ
นักเรียน พร้อมทั้งส่งงานนั้น ๆ คืนแก่นักเรียนได้
โดยไม่ต้องพิมพ์เอกสารใด ๆ ทั้งสิ้น หลังจากที่คุณ
สร้างและมอบหมายงานให้นักเรียนในระบบแล้ว
ระบบจะทำการแจ้งเตือนนักเรียนถึงงานดังกล่าว
ผ่านทางอีเมล พร้อมทั้งระบุวันกำหนดส่งมอบงาน
ลงในปฏิทิน (Google Calendar) โดยอัตโนมัติ
ช่วยให้คุณครูสามารถติดตามงานของนักเรียนทั้งหมด
ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งนอกเหนือจากการ
สร้างงานแล้ว ครูยังสามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้น
ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน อีกทั้งสามารถ
เผยแพร่ข้อมูลหรือเอกสารประกอบการเรียน เช่น
กระดาษคำตอบ บทความ ตำราเรียน ฯลฯ ผ่านทาง
Google Classroom ได้ ส่งผลให้ทั้งครูและ
นักเรียนภายในชั้นเรียนสามารถเข้าถึงสื่อประกอบ
การเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว

การสร้างแบบทดสอบ

ครูสามารถสร้างแบบทดสอบให้นักเรียนตอบ
และส่งแบบทดสอบกลับคืนผ่านทาง Google
Forms ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่ใช้ในการสร้าง

**ครูสามารถตั้งคำถาม
เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม
ในชั้นเรียน อีกทั้งยังสามารถ
เผยแพร่ข้อมูลหรือเอกสาร
ประกอบ เช่น กระดาษคำตอบ
บทความ ตำราเรียน ฯลฯ
ผ่านทาง Google Classroom**

แบบสอบถามหรือแบบสำรวจ การลงทะเบียน
การให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ฯลฯ โดยครู
สามารถเลือกรูปแบบ ออกแบบคำถามและคำตอบ
ได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบปรนัย
แบบทดสอบเขียนตอบแบบสั้น ๆ หรือแบบทดสอบ
อัตนัยที่ครูอาจต้องการให้นักเรียนเขียนบรรยาย
ตอบด้วยข้อความยาว ๆ นอกเหนือจากการสร้าง
แบบทดสอบแล้ว ครูยังสามารถกำหนดคำตอบ
ที่ถูกต้อง (เฉพาะสำหรับแบบทดสอบปรนัยและ
แบบทดสอบเขียนตอบแบบสั้น ๆ) และกำหนด
คะแนนของแต่ละคำถามในแบบทดสอบ รวมถึง
สามารถให้คำติชมหรือข้อความที่อยากให้นักเรียน
ทราบสำหรับคำตอบที่ถูกต้องหรือผิดของนักเรียนผ่านระบบ
ของ Google Classroom ได้

นิยมใช้กันเพิ่มขึ้น

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้สถานศึกษาหลายแห่งทั่วโลกต้องปิดทำการและปรับมาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ส่งผลให้จำนวนครูและนักเรียนผู้ใช้งาน Google Classroom เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยจำนวนผู้ใช้งานมีจำนวนมากกว่า 100 ล้านรายทั่วโลก จากข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2563

การสื่อสารกับชั้นเรียนและผู้ปกครอง

Google Classroom ช่วยให้ครูสามารถสื่อสารกับนักเรียนได้อย่างรวดเร็วทั้งการส่งอีเมลและการลงข้อความประกาศในหน้า Stream หรือการถ่ายทอดสดของชั้นเรียน นักเรียนจะเห็นประกาศเหล่านี้ เมื่อเข้ามาใช้งาน Google Classroom ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถไม่พลาดข่าวสารหรือการแจ้งเตือนอื่น ๆ อย่างเช่นกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น ที่ครูต้องการแจ้งให้นักเรียนในชั้นเรียนทราบ ไม่เพียงเท่านั้น Google Classroom ยังเปิดโอกาสให้ครูสามารถสื่อสารแบ่งปันข้อมูลกับผู้ปกครองได้โดยตรง โดยผู้ปกครองสามารถลงทะเบียนเพื่อรับอีเมลอัตโนมัติรายวันหรือรายสัปดาห์ ถึงข้อมูลข่าวสารกิจกรรมในปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้น รวมถึงความก้าวหน้าในชั้นเรียนและการพัฒนาของบุตรหลาน

จากประโยชน์ดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น เห็นได้ว่า Google Classroom เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการทำงานและการสื่อสารร่วมกันระหว่างครูผู้สอน นักเรียน และแม้กระทั่งผู้ปกครองด้วย คุณครูท่านใดไม่เคยใช้งานแต่สนใจ Google Classroom สามารถทดลองใช้งานได้ที่ classroom.google.com รวมถึงสามารถดาวน์โหลดและติดตั้งแอปพลิเคชัน Google Classroom ในอุปกรณ์เคลื่อนที่ทั้งระบบ Android และ iOS

การให้คะแนนและตัดเกรด

หลังจากนักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ครูสามารถตรวจสอบและให้คะแนนแต่ละงานได้ในหน้าต่างเฉพาะงานนั้น ๆ ทำให้ง่ายต่อการให้คะแนนและแสดงความคิดเห็นกลับไปยังนักเรียน ครูสามารถเลือกได้ว่าจะตัดเกรดตามคะแนนแบบ “คะแนนรวม” หรือ “การถ่วงน้ำหนักตามหมวดหมู่” หรือหากไม่ต้องการใช้ระบบการตัดเกรด ก็สามารถตั้งค่าใน Google Classroom ให้ “ไม่มีเกรดโดยรวม” ได้เช่นเดียวกัน ในกรณีที่ครูเลือกให้มีระบบการตัดเกรด ครูจะสามารถดูได้ทั้งเกรดหรือคะแนนของนักเรียนแต่ละคน และเกรดเฉลี่ยโดยรวมของชั้นเรียน นอกจากนี้ ครูยังสามารถจัดระเบียบงานของชั้นเรียนตามหมวดหมู่เกรดได้ด้วยเช่นกัน

FREEDOM OF EDUCATION : THE ALTERNATIVE PROGRAMS FOR HIGH SCHOOL

อิสรภาพทางการศึกษา : หลักสูตร ที่เลือกได้ของนักเรียน ม.ปลาย

“มนุษย์ที่มีอายุ 14-15 ปี คือ ช่วง ม.3-ม.4 จะยังไม่มีความมั่นคง
มากพอที่จะตัดสินใจอะไรบางอย่างในชีวิต ที่จำเป็นต้องรับผิดชอบ
อย่างต่อเนื่อง หรือถึงตัดสินใจไปแล้ว ก็จะเปลี่ยนได้ง่ายมาก
และมีโอกาสสูงที่เขาจะเป็นทุกข์กับสิ่งที่เลือก”

เรียบเรียง กฤษณา กาญจนเพ็ญ

หนึ่งคำถามสำคัญสำหรับเด็กนักเรียน
เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้อง
พบเจออยู่เสมออีกคือ จะเลือกเรียน
สายวิทยาศาสตร์หรือศิลปศาสตร์ดี
(เรียกกันสั้นๆ ว่า สายวิทย์-สายศิลป์) นับว่าเป็น
จุดเปลี่ยนในอีกช่วงชีวิตหนึ่งของมนุษย์ตัวเล็ก ๆ
ในระบบการศึกษาของบ้านเราก็คงได้

จริงหรือที่รูปแบบการศึกษาแบ่งออกเป็น
สายวิทย์-สายศิลป์ จะสามารถตอบโจทย์ให้
ผู้เรียนเข้าใจความต้องการของตัวเองอย่างแท้จริง
และเมื่อเรียนไปแล้ว จะได้นำวิชาความรู้เหล่านั้น
ไปต่อยอดในระดับที่สูงกว่า เอาไปใช้ประโยชน์ได้
อย่างเต็มประสิทธิภาพในภายภาคหน้าใช่หรือไม่
การต้องเลือกสายการเรียนยังจะเป็นหนทางหลัก

สำหรับการเรียนรู้ของเด็กมัธยมปลายในทุกวันนี้
อยู่อีกหรือเปล่า ซึ่งคำถามเหล่านี้อาจจะทำให้
ผู้เกี่ยวข้องเกิดข้อกังขา แต่สำหรับโรงเรียนสาธิต
แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีคำตอบ
ชัดเจนโดยอาจารย์ศราวุธจอมนารองผู้อำนวยการ
ฝ่ายมัธยมศึกษาตอนปลาย หนึ่งในผู้ร่วมออกแบบ
หลักสูตรและจัดองค์ความรู้ในระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายของโรงเรียนนี้ ได้พูดคุยถึงที่มาของ
แนวทางการเลือกเรียนสายวิทย์-ศิลป์ ปัญหาที่เกิด
จากการเรียนแบ่งสายดังกล่าว รวมถึงรูปแบบ
การเรียนการสอนของโรงเรียนที่แตกต่างไปจากเดิม
เพื่อไขข้อสงสัยและชี้ถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
จากระบบการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่ผ่านมาไปพร้อมกัน

บริบทแห่งอดีตที่ส่งผลถึงปัจจุบัน

อาจารย์ศราวุธกล่าวถึงที่มาของการแบ่งแยกเรียนสายวิทย์-สายศิลป์ในบ้านเราให้ฟังว่ามีจุดเริ่มต้นมาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ที่จะต้องรองรับไปถึงอาชีพที่จะทำหลังเรียนจบแล้วเป็นสาระสำคัญ

“จริง ๆ แล้ว ถ้าหากเราย้อนเวลากลับไปดูแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 มันไม่ได้เป็นการแบ่งสายวิทย์หรือสายศิลป์ คือเขาจะกำหนดแผนมาแล้วให้ทุกที่จัดนักเรียนเรียนไปตามนั้น ซึ่งการแบ่งของเขาเป็นการแบ่งตามอาชีพในยุคนั้น เป็นการเรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพโดยตรง ซึ่งก็เข้าใจได้ว่าบริบทของสังคมตอนนั้นต้องการกำลังคน

เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพนี้โดยเฉพาะ และคำว่าอาชีพในยุคนั้นนั้นอาจจะไม่ได้มีหลากหลายมากเท่ากับยุคปัจจุบันนี้”

แต่ทว่าหากเราขยายภาพให้กว้างขึ้นกว่าเดิม การศึกษาในรูปแบบนี้ก็ยังมีพื้นฐานต่อยอดมาจากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในอดีตที่ทำสิ่งต่าง ๆ ออกมาเป็นแบบแผนเดียวกัน จนถูกตีกรอบให้ทำตามนั้นไปตลอด

“สมัยก่อนโรงเรียนมีที่มาจากคำว่า day care หรือสถานรับเลี้ยงเด็กระหว่างวัน พ่อแม่จะฝากลูกไว้ เพราะต้องออกไปทำงาน โดยช่วงนั้นเป็นยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม เริ่มมีการบริโภคที่มากขึ้น การผลิตก็ไม่เพียงพอ จึงมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้น

ซึ่งก็ยังไม่มีการใช้เลยพยายามเกณฑ์คนมาทำงานในโรงงาน แบ่งเป็นแผนก เป็นสายพานการผลิต 1 คนทำหน้าที่เพียงอย่างเดียว คนที่ถนัดอะไรก็ต้องทำเรื่องนั้นไปจนชำนาญขึ้นเรื่อย ๆ โรงเรียนก็นำระบบนี้มาปรับใช้ล่อกัน คือใครสอนเรื่องอะไรก็สอนเรื่องนั้นต่อ คนก็จะถูกระบบของการศึกษาดึงกรอบมาเพื่อที่จะไปทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ผมขอใช้คำว่าเป็นยุค Instructionism ซึ่งเชื่อว่าการวางหลักสูตรที่แน่นอนชัดเจน และการมีครูที่เอาความรู้ไปถ่ายทอดให้เด็ก เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด เพราะเขาเชื่อว่าเด็กแต่ละคนเป็นผู้ไม่รู้ และครูคือผู้รู้เพราะว่าเรียนมาแล้วมีประสบการณ์มาแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นก็คือครูจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก”

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การเรียนการสอนที่ผ่านมาจึงไม่ค่อยตอบโจทย์ผู้เรียนที่นับวันจะมีความสนใจเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีสื่อการเรียนรู้ใหม่เกิดขึ้นมาอยู่เสมอ ทำให้ถึงเวลาต้องหันมาตั้งคำถามถึงระบบที่เป็นอยู่วันนี้ว่า ครอบคลุมถึงสิ่งที่นักเรียนต้องการมากน้อยเพียงใด

ความทุกข์ของผู้เรียนที่ไม่รู้ความต้องการของตัวเอง

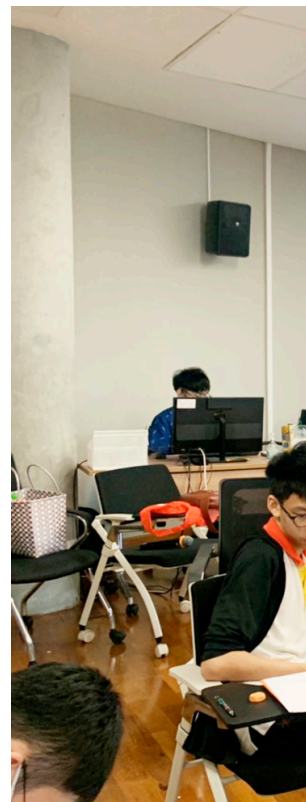
การแบ่งแยกสายวิทย์-สายศิลป์ในแบบที่ผ่านมา อาจารย์ศราวุธมองว่า ระบบนี้ทำให้พบกับปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียน ซึ่งพัวพันไปถึงการแบ่งแยกตัวคนไปโดยปริยาย

“เวลาที่เราแยกศาสตร์ที่เป็นศาสตร์ของความรู้จะใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทได้หลายแบบมาก เช่นงานวิจัยก็จะมีเชิงวิทยาศาสตร์ เชิงสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ จัดกลุ่มวิธีการทำงาน กลุ่มงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะทำงานแบบ Methodology เน้นไปในเชิงปริมาณเป็นหลัก สามารถวัดผลได้โดยตรง แต่ถ้าหากเป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งต้องวิจัยกับคน ก็จะมีวิธีการอีกแบบหนึ่ง คือเราไม่สามารถวัดความรู้หรือความพึงพอใจของคนได้โดยตรง จึงต้องใช้วิธีการวัดทางอ้อม และเนื่องจากการวัดที่ต่างกัน ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ก็ต่างกัน ผมมองว่าไม่ควรที่จะนำการแบ่งศาสตร์แบบนี้มาใช้ในการแบ่งคน เพราะเมื่อเอาเข้าจริงแล้ว ความรู้ทั้งหมดก็จะนำมาใช้ร่วมกันได้ ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์อะไรก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น

กล้องถ่ายรูปเป็นอุปกรณ์ของศิลปิน แต่คนที่อยู่เบื้องหลังการสร้างมันก็คือนักวิทยาศาสตร์ล้วน ๆ นักเขียนก็ต้องใช้กระดาษที่เป็นเชิงวิทย์มาแสดงเหตุและผลให้คนอ่านคล้อยตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ใช้ทั้งวิทย์และศิลป์ในตัวเองอยู่เสมอ”

นอกจากนี้ อาจารย์ศราวุธยังขยายความต่อว่า การศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมายังอยู่ภายใต้ระบบ Time-Based Education อันเป็นผลพวงจากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในอดีตดังที่กล่าวไว้โดยจะมีการจัดการศึกษาที่เรียกว่า Factory Model of Education ซึ่งเชื่อว่าหากสร้างกระบวนการภายในไว้ดี มีขั้นตอนการทำงานเป็นระบบ วัตถุดิบที่ออกมา ก็จะเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับการนำเด็กเข้าไปเรียนเป็นรุ่น ๆ และสร้างด้วยวิธีการเดียวกัน ทำเหมือนกันทุกอย่าง และออกมาเป็นผลผลิตที่เชื่อว่าดี ยังมีกรอบของเวลากำหนดมาให้ต้องจบภายใน 3 ปี เมื่อนักเรียนต้องเลือกสายและเข้าไปเรียนแล้วจริง ๆ อาจจะไม่ชอบหรือไม่สามารถย้ายสาขาไปเรียนสิ่งที่ตนชอบได้เลย

“แม้โรงเรียนจะมีให้เลือกหลายสาย แต่ก็มีความวิจัยระบุว่ามนุษย์ที่มีอายุ 14-15 ปี คือในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 3-4 จะยังไม่มี ความมั่นคงมากพอที่จะตัดสินใจอะไรบางอย่างในชีวิตที่จำเป็นต้องรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง หรือถึงตัดสินใจไปแล้วก็จะเปลี่ยนได้ง่ายมาก และมีโอกาสสูงที่จะเป็นทุกข์กับสิ่งที่เลือก นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรแบบแบ่งสายวิทย์-สายศิลป์ก็ไม่ใช่ผลดีตรงที่ถึงแม้จะเรียนสายศิลป์ ก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะชอบทุกวิชา ในสายนี้ เด็กอาจจะอยากเรียนบางวิชาในสายวิทย์ก็ได้ และเด็กสายวิทย์ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องชอบหรือจำเป็นต้องใช้ทุกวิชาในสายวิทย์ บางคนก็อยากเป็นนักโภชนาการ แน่แน่นอนว่าเขาต้องเรียนวิทยาศาสตร์เยอะมาก เช่น ชีววิทยา เคมี แต่เขาไม่จำเป็นต้องเรียนฟิสิกส์ หรือเรียนแค่ตัวแรกเพียงเพื่อให้เห็นมุมมองทางกายภาพของอาหาร สารอาหาร สุขภาพและร่างกาย ในขณะเดียวกันบางวิชาของสายศิลป์ก็เป็นสิ่งที่เขาอยากเรียนด้วย เช่น คหกรรม วิชาประกอบอาหาร แต่เขาจะไปเรียนข้ามสายไม่ได้ ถ้าเกิดเราไปแยกว่าเด็กคนนี้ต้องเป็นวิทย์ คนนี้ต้องเป็นศิลป์อย่างใดอย่างหนึ่ง เท่ากับปิดหนทางชีวิตเขา เพราะเมื่อแบ่งแยกแบบนั้นแล้วก็จำใจต้องเรียน อีกอย่างผู้ปกครองยังมี

ความคิดที่ว่าเรียนสายวิทยุหน้าจะมีตัวเลือกคณะได้มากกว่าเวลาสอบเข้ามหาวิทยาลัย เด็กก็อาจจะเห็นด้วยและเลือกเรียนไปทั้ง ๆ ที่ไม่ชอบเลยก็ได้ กลายเป็นความทุกข์ตลอด 3 ปีที่จะส่งผลต่อไปถึงการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย”

จุดประกายกลายกำแพงแบ่งสาย

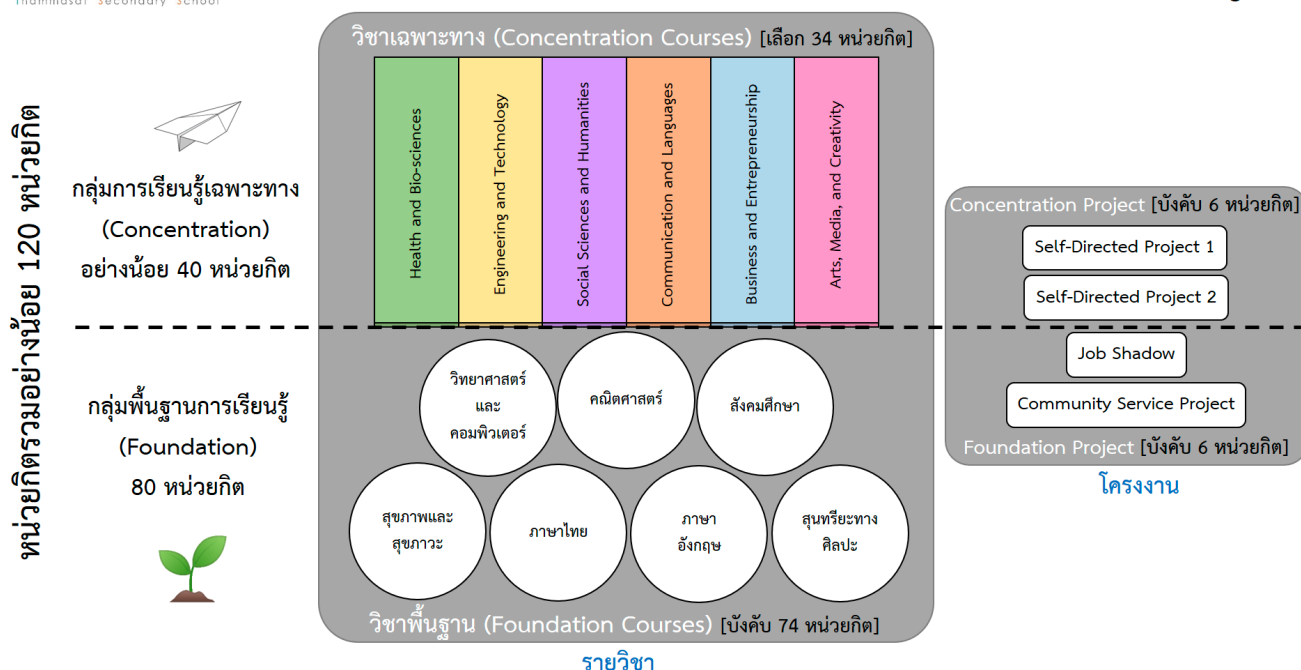
อาจารย์ศราวุธอธิบายต่อว่า หลังจากมองเห็นปัญหาในระบบนี้มาสักพัก เมื่อทางโรงเรียนจะเริ่มมีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็ได้มีการประชุมพูดคุยหารือกับผู้บริหาร ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง ก็พบว่าระบบการศึกษาในรูปแบบที่ผ่านมานั้นได้ทำร้ายผู้ที่เกี่ยวข้องแทบทั้งนั้น โดยเฉพาะกับนักเรียนเอง ดังนั้นวิธีการ แนวคิด รวมถึงหลักสูตรในแบบเดิมจะถูกตั้งคำถามขึ้นมาใหม่หมด และมีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาเป็นรูปแบบใหม่

“สิ่งที่เราคุยกันก่อนจะเปิดเรียนก็คือเรื่องของการเรียนรู้ไม่ใช่หลักสูตร ต้องทำความเข้าใจว่าในโลกปัจจุบันนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างมนุษย์เรียนรู้กันอย่างไรในยุคนี้ และมีอะไรบ้างที่สำคัญสำหรับเด็กที่จะจบการศึกษาชั้นมัธยมปลาย แนวคิดหลักที่เราเล็งไว้ก็คือสมรรถนะของนักเรียน

เวลาจะเรียนอะไร เขาต้องรู้สึก รู้จริง สามารถสื่อสารได้รู้เรื่อง เข้าใจบริบทที่เป็นอยู่ ทำงานเป็นทีมได้ มีความรับผิดชอบที่จะดูแลและกำกับชีวิตตัวเองได้ เมื่อจบออกไป และต้องมี Mindset ที่จะมองเห็นปัญหาแล้วรู้ว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหานั้นอย่างไร และจะเข้าไปมีส่วนร่วมขับเคลื่อนปัญหานั้นได้อย่างไร เรามองไปถึงว่าถ้าเด็กคนหนึ่งจะออกไปประกอบอาชีพ อย่างน้อยที่สุดในความเป็นมนุษย์เขาต้องมีความสามารถเหล่านี้ติดตัวไว้เพื่อให้เขาอยู่รอดได้ในอนาคตที่ก็ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปอีกมากแค่ไหน เมื่อตั้งต้นแบบนี้แล้ว คำถามต่อมาคือจะทำอย่างไรที่จะให้เด็กแต่ละคนได้เรียนรู้กันจริง ๆ มันมีแนวคิดหนึ่งเรียกว่า Personalize Learning ซึ่งเชื่อว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้จริง เขาสามารถเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตัวเองได้ ถ้าเราต้องการฝึกให้เด็กจัดการชีวิตตัวเอง มีระเบียบวินัย ส่งเสริมความสามารถการตัดสินใจของเขา สิ่งที่เราเรียนต้องทำก็คือให้เขาจัดรูปแบบการเรียนรู้ของตัวเอง มีวินัยกับมัน แล้วเขาก็จะทำเต็มที่ในสิ่งที่เขาเลือก”

ระบบที่โรงเรียนนี้นำมาใช้คือ Competency-Based Education ซึ่งจะกำหนดว่านักเรียนจะต้องเรียนรู้ให้ได้อย่างน้อยตามระดับมาตรฐานที่ได้กำหนดเอาไว้ แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถเรียนรู้ช้าเร็วต่างกัน ดังนั้นวิธีการที่ใช้ทำกิจกรรม สื่อ เด็กนักเรียนสามารถใช้ได้แตกต่างตามความถนัด ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูที่จะคอยสนับสนุนส่งเสริมตามที่เห็นสมควร

“เนื่องจากเรามองเห็นว่าการเรียนแบบแบ่งสายจะปิดกั้นตัวเด็กมาก เป็นหลักสูตรแพคเกจสำเร็จรูปก็ว่าได้ ทั้ง ๆ ที่มนุษย์นั้นมีความสามารถออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ของตัวเอง เด็กที่นี้จึงต้องสร้างแผนการเรียนรู้ของตัวเอง โดยเราจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือวิชาพื้นฐาน และวิชาเฉพาะทางที่เลือกได้ตามชอบ ส่วนวิชาพื้นฐานนั้น ทุกคนจะต้องเรียนเมื่อเข้าสู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เทอม 1 ส่วนเทอม 2 จะมีวิชาเฉพาะทาง 4 วิชาด้วยกัน รวมทั้งวิชาบังคับที่ชื่อว่า Job Shadow เพื่อให้เด็กไปค้นหาว่าอาชีพที่ตนสนใจนั้นเป็นอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง แล้วกลับมาคุยกับครูที่ปรึกษา (Advisor) ว่าตกลงแล้วเขายังอยากเป็นหรือไม่ ขณะเดียวกันก็มีกิจกรรมเปิดโลกอาชีพที่จะนำบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่น่าสนใจมาพูดคุย ช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 4 เราจะเติมเรื่องพวกนี้เยอะมาก

เพื่อให้เมื่อขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขาจะได้มีมุมมองเรื่องเหล่านี้เก็บไว้ประกอบการตัดสินใจว่าอยากจะเป็นอะไรในอนาคต มีวิชาไหนที่ตอบโจทย์ให้ตัวเขาได้บ้าง แล้วเลือกวิชานั้นมาใส่ตะกร้าตัวเอง ดังนั้น ช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งสองเทอม ไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เทอม 1 จะเป็นวิชาเฉพาะทางมากขึ้นราว ๆ ร้อยละ 80 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 เทอม 2 ก็จะเป็นช่วงเวลาของการเข้าสู่กระบวนการ 6 องค์ความรู้เฉพาะทางอย่างเข้มข้น”

วิชาทั้ง 6 แขนง ประกอบไปด้วย

- กลุ่ม Health and Bio-Science ว่าด้วยเรื่องชีววิทยา วิทยาศาสตร์สุขภาพ เคมี จิตวิทยา สาธารณสุข
- กลุ่ม Engineering and Technology ว่าด้วยเรื่องฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ อวกาศ โค딩
- กลุ่ม Social Science and Humanities ว่าด้วยเรื่องมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศาสนา
- กลุ่ม Communication and Language ว่าด้วยเรื่องการสื่อสาร ภาษา วรรณกรรม
- กลุ่ม Business and Entrepreneurship ว่าด้วยเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ การลงทุน การวิเคราะห์การตลาด

- กลุ่ม Arts, Media and Creativity ว่าด้วยเรื่องการแสดงความคิดสร้างสรรค์ทั้งหลาย ศิลปะ ดนตรี ละคร

ส่วนของการจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบ Blocked Course โดยวิชาหนึ่งจะมี 1 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน 15 ชั่วโมง บางรายวิชาอาจสอนเพียงแค่ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และจบภายใน 5 สัปดาห์ หรือว่าจะสอน 1 ชั่วโมง ตลอด 15 สัปดาห์ก็ได้ ซึ่งจะมีการล็อกเวลาของครูผู้สอนแล้วประกาศตารางสอนให้นักเรียนมาลงทะเบียนเรียนในเซกชั่นที่ต้องการก่อนเปิดภาคเรียน โดยใน 1 คาบเรียน จะมีทั้งหมด 1 ชั่วโมงครึ่ง แต่จะเรียน 5 คาบ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีเวลาลงลึกเต็มที่ไปกับเนื้อหาความรู้ผ่านกระบวนการ กิจกรรมต่าง ๆ โดยจะมีการประเมินผลการเรียนรู้ทันที

“การประเมินจะไม่ใช้การเก็บคะแนนมารวมกัน แต่เป็นการโชว์ให้เห็นว่าเขาทำได้แล้ว ตัวอย่างเช่น เด็กคนนี้เรียนว่ายน้ำ มีการสอบเก็บคะแนน 9 ครั้ง ครั้งละ 10 คะแนน ครั้งแรกเด็กว่ายไม่เป็น จมหายได้ 0 คะแนน แต่พอเรียนไปเรื่อย ๆ ครั้งที่ 8 สามารถว่ายน้ำท่าฟรีสไตล์ได้ เมื่อบวกกับจิตพิสัยอีก 10 คะแนน เด็กคนนี้ก็จะได้เพียงเกรด 1 เพราะเป็นการนำเอาคะแนนมาบวกรวมทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่ความสามารถของเขาในปัจจุบันทำได้ดีมาก

ฉะนั้น การประเมินของเราจะมีไว้เพื่อเป็นพีดแบ็ก ให้เด็กรู้ว่าเขาทำอะไรได้บ้างแล้ว และยังเหลืออะไรบ้างที่เขาต้องไปฝึกฝนต่อ แล้วเกรดที่ออกมา ก็จะสะท้อนความสามารถทางวิชาการล่าสุดของเขาตามความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งบางวิชาอาจเปิดโอกาสให้เขาได้รวบรวมหลักฐานที่เกิดขึ้นทั้งหมด เช่นการบ้าน คลิปวิดีโอ คอร์ทสออนไลน์ที่ไปลงเรียนเอง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น นำมาแสดงให้ครูได้เห็นว่าเขามีความสามารถจริง ๆ”

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ในปัจจุบัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน อยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นรุ่นแรก ไม่มีการแบ่งลำดับห้อง แต่ทุกคนจะมีหมายเลขประจำตัวตั้งแต่ 1-90 และมีครูที่ปรึกษา 1 คน ต่อนักเรียน 10 คน สำหรับทำหน้าที่คอยดูแลและให้คำแนะนำแก่เด็ก ๆ

“ที่นี่เราพยายามให้เด็ก ๆ ได้มีวิธีการเรียนรู้ อีกแบบหนึ่งมาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างที่กล่าวไปแล้วว่า เมื่อเขาได้ตัดสินใจเลือก จัดตารางเรียนเอง ได้เรียนในสิ่งที่เขาสนใจจริง ๆ เพราะฉะนั้นการโดดเรียนแทบไม่เคยปรากฏ เด็กจะมาเรียนค่อนข้างตรงเวลา เผลอ ๆ มาก่อนครูด้วยซ้ำ หรือแม้แต่กิจกรรมตามความสนใจที่เราให้เขาทำ เราก็ให้เขาเขียนว่าอยากทำอะไรบ้าง อยากให้ครูช่วยอะไร เพราะเป็นสิ่งที่เกิดจากตัวเด็กเองล้วน ๆ ถ้าจะบอกว่าเป็นคือการเรียนรู้แบบ Student Center ก็เป็นอะไรที่ปฏิบัติได้จริง เราเห็นได้ชัดเจนเลยว่า เขาทุ่มเทตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่ อาจจะมีเสียงบ่นว่างานเยอะจัง แต่ก็เป็นเรื่องปกติ เพราะลักษณะงานจะต้องคิดครีเอต ต้องพูดคุยกับเพื่อนที่ลงทะเบียนเรียนคนละเซกชันกัน มีเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงต้องจัดสรรแบ่งเวลามาคุยกันให้ได้ บางตัวทำเป็นวิชาสัมมนาก็มี ก็จะทำให้เด็กต้องรับผิดชอบมากขึ้น เรียนรู้การบริหารตัวเองและเวลาให้ดีขึ้น”

ขณะเดียวกัน บทบาทผู้ปกครองของนักเรียนก็แตกต่างไปจากเดิม จากที่เคยนำลูกมาฝากไว้ให้โรงเรียนช่วยดูแล แต่ที่โรงเรียนนี้ ผู้ปกครองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เพื่อเป็นการเรียนรู้และรับผิดชอบต่อบทบาทของตัวเอง

ซึ่งจะมีการพูดคุยกับบรรดาผู้ปกครองอยู่บ่อยครั้งตามวาระสำคัญ ไม่ใช่เฉพาะช่วงก่อนเปิดเทอมหรือปิดเทอมเท่านั้น และจะต้องช่วยส่งเสริมเด็กนักเรียนคนอื่นด้วยนอกเหนือจากลูกหลานตัวเอง ดังนั้น บรรยากาศในโรงเรียนจะมีทั้งครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่ต่างมีบทบาทสนับสนุนกันและกันอย่างเต็มที่

อาจารย์ศราวุธทิ้งท้ายไว้ว่า หากโรงเรียนอื่นจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกับที่นี่ ก็ย่อมทำได้ เพียงแต่ขึ้นอยู่กับวิถีคิดของบุคคลในองค์กรทั้งหมด เพราะโดยส่วนตัวแล้วเชื่อว่าเด็กนักเรียนในทุกวันนี้ได้เปลี่ยนวิธีการเรียนรู้แล้วตามสภาพโลกาภิวัตน์

“ต้องดูว่าจุดเน้นของแต่ละโรงเรียนนั้นคืออะไร Teaching หรือ Learning หรือ Curriculum กับ Student เพราะการเรียนรูปแบบเดิม หลักสูตรจะถูกกำหนดไว้แต่แรก แล้วให้เด็กทุกคนเดินตาม แต่ถ้าเป็น Flexible Curriculum จะยืดหยุ่นไปตามการเรียนรู้ของตัวผู้เรียน เพราะเราต้องการตอบสนองเด็กที่ไม่เหมือนกันเลย เพราะฉะนั้นวิถีคิดของผู้บริหาร คนที่เกี่ยวข้องต้องเปลี่ยนเพราะในเมื่อเด็กปัจจุบันมีข้อมูลการเรียนรู้ในมือตัวเองมากขึ้น เราที่เป็นครู อาจารย์ ก็จะต้องทำให้เขาสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีแบบนั้นได้จริง ๆ นอกจากนี้ ผมมองว่า อาจจะต้องนิยามคำว่าโรงเรียนกันใหม่ ว่าจริง ๆ แล้วสถานที่นี้มีหน้าที่อะไร โรงเรียนอาจไม่ใช่องค์กรหนึ่งที่ยกกันอยู่โดดเดี่ยวอีกแล้ว แต่จะต้องร่วมมือและถ่ายทอดทรัพยากรซึ่งกันและกันได้ เพื่อจะทำให้มีทรัพยากรมากขึ้นและสามารถที่จะตอบสนองเด็กได้หลากหลายขึ้น เราต้องเปลี่ยน Mindset เกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า มันไม่ใช่สิ่งที่ต้องมาแข่งขันกัน แต่เป็นสิ่งที่ต้องร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดการแข่งขัน การเรียนรู้ที่กว้างและเป็นปึกแผ่นมากขึ้น”

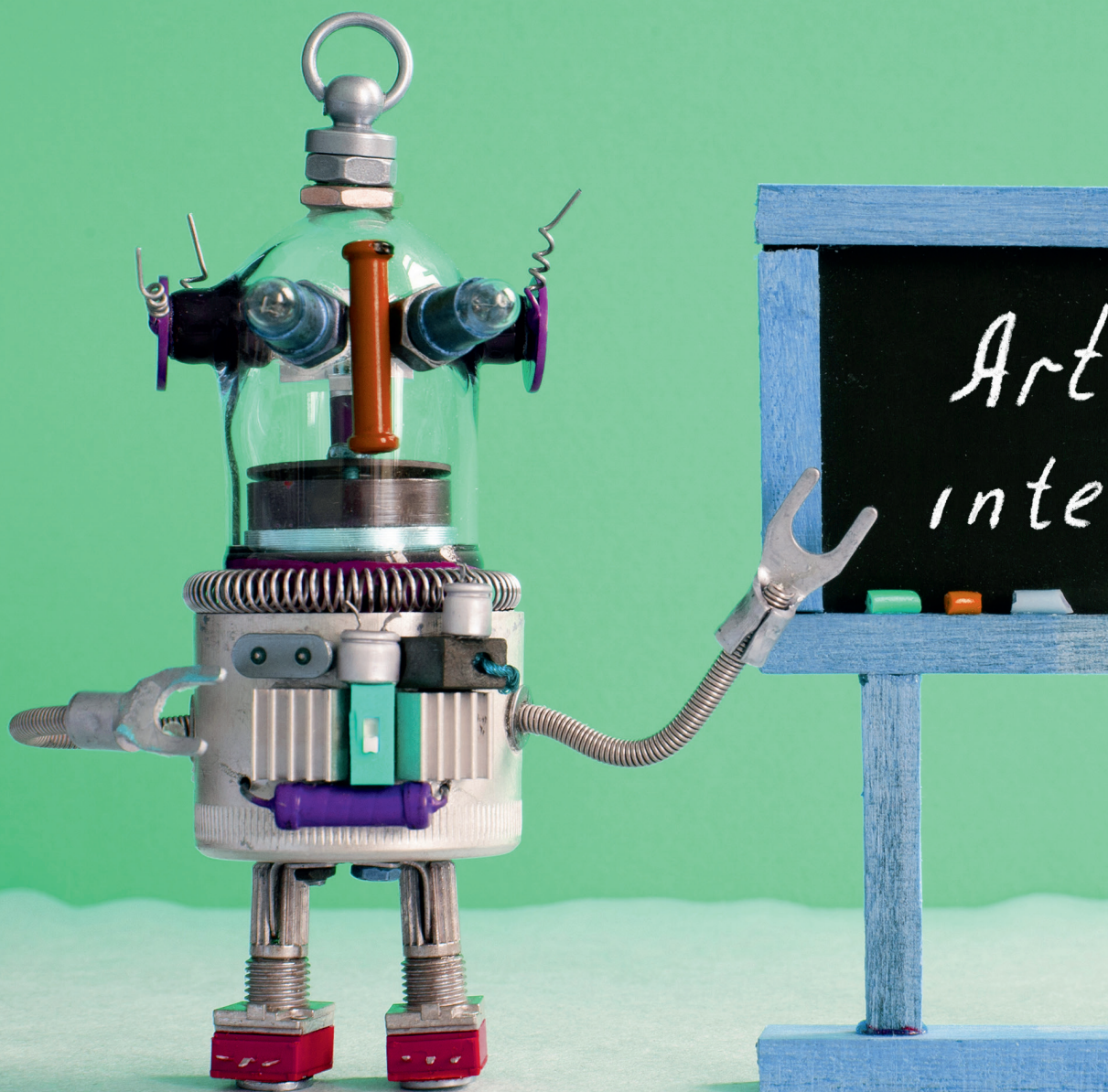
การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ แต่จะดีกว่าหรือไม่หากผู้เรียนเข้าใจและรู้ชัดถึงความต้องการของตัวเองก่อนที่จะเลือกเส้นทางเดินต่อไปในอนาคต การเรียนในหลักสูตรที่ออกแบบได้เช่นนี้ น่าจะช่วยให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเราได้ตระหนักรู้ มีโอกาสทำความเข้าใจตัวตนให้ถี่ถ้วน ก่อนที่จะขึ้นไปเรียนชั้นสูง และพร้อมก้าวสู่เส้นทางวิชาชีพที่ได้เลือกแล้วอย่างมั่นคง ☺

AI CAN ASSIST TEACHERS BEYOND JUST BEING A PRIVATE TUTOR

AI เป็นผู้ช่วยครูได้มากกว่าบทบาทตัวเตอรส์ส่วนตัว

นอกจากติดตามพัฒนาการแล้ว AI ยังช่วยย่อเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนได้ง่าย ปรับหลักสูตรให้ตรงกับความถนัด ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกระบวนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

เรียบเรียง ปรีดา ชัยนาจิต

Artificial Intelligence (AI) หรือเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในภาคส่วนต่าง ๆ มากมาย รวมถึงในภาคการศึกษา ผ่านการปรับทั้งรูปแบบ “การเรียนรู้” และ “การสอน” อีกทั้งยังเพิ่มความยืดหยุ่นและขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนตลอดเวลาผ่านช่องทางออนไลน์ อีกทั้งหลักสูตรการศึกษาที่นำเทคโนโลยี AI มาปรับใช้ยังสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เข้ากับความต้องการเฉพาะบุคคล (Personalized learning) ของผู้เรียนได้ AI ไม่เพียงแต่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนดังตัวอย่างบางส่วนที่กล่าวถึงข้างต้นเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์อย่างมากสำหรับครูผู้สอนรวมถึงสถาบันการศึกษา เช่น ลดภาระงานเอกสาร สร้างสรรค์หลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้าถึงง่าย ตอบโจทย์ได้ตามความต้องการเฉพาะบุคคล กระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ตลอดจนทำหน้าที่เป็นติวเตอร์ส่วนตัวดังที่จะอธิบายเป็นข้อดังต่อไปนี้

เพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในงานเอกสาร

ผู้ช่วยสอนที่พัฒนาจากเทคโนโลยี AI สามารถลดภาระหลายด้านของครูผู้สอน เช่น การตรวจข้อสอบประเภทปรนัย การรวบรวมคะแนน ตลอดจนประเมินผลเกรด การจัดเก็บและจัดระเบียบเอกสาร การแปลเอกสาร การสร้างคำบรรยายในวิดีโอ การสอนแบบอัตโนมัติ หรือแม้กระทั่งการตอบคำถามที่ผู้เรียนหลายคนมักสอบถามเหมือนกัน คำถามเหล่านี้มักจะพบอยู่บ่อยครั้งในแต่ละภาคการศึกษา และสะสมรวมเป็นจำนวนมากในห้องเรียนออนไลน์ที่มีผู้เรียนหลายร้อยคน ถือเป็นภาระหนักสำหรับผู้สอน การตอบคำถามอย่างรวดเร็วยังช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาได้อย่างทันท่วงที ตัวอย่างผู้ช่วยสอนแบบ AI ได้แก่ Jill Watson ที่นักวิจัยจาก Georgia Institute of Technology ได้ทำการพัฒนาขึ้นมา Jill ได้รับการป้อนคำถามและคำตอบหลายพันข้อที่มักถูกถามในห้องเรียนออนไลน์ของนักวิจัยที่เธอเข้าสอนมาเป็นเวลาหลายปี และหลังทำการเรียนรู้เพิ่มเติมและปรับแก้ระบบบางส่วน Jill สามารถตอบคำถามที่ผู้เรียนมักจะถามได้อย่างแม่นยำโดยไม่ต้องพึ่งพามนุษย์ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ช่วยสอนไม่ต่างกับมนุษย์เลยทีเดียว

AI สามารถลดภาระหลายด้านของผู้สอน
เช่น การตรวจข้อสอบประเภทปรนัย
การรวบรวมคะแนน ตลอดจนประเมินผล
เกรด การจัดเก็บและจัดระเบียบเอกสาร
การแปลเอกสาร การสร้างคำบรรยาย
ในวิดีโอการสอนแบบอัตโนมัติ ฯลฯ

สร้างสรรค์เนื้อหา การเรียนการสอน

AI ช่วยในการสร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนการสอนตั้งแต่การช่วยหาข้อมูลมาประกอบตำราหรือสื่อการเรียนการสอน นำมาซึ่งความรวดเร็วในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา การแปลงสื่อการเรียนการสอนให้เป็นรูปแบบดิจิทัลรวมถึงการสร้างสารบัญออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการเข้าถึงเนื้อหาแต่ละส่วน ยกตัวอย่างเช่น Cram101 ซึ่งพัฒนาโดย Content Technologies, Inc. ใช้ AI ปรับเนื้อหาหนังสือเรียนให้เข้าใจและค้นหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น โดยแปลงเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และยังจัดทำบทสรุปประจำบทเรียน บัตรคำ บททดสอบท้ายบทเรียน เป็นต้น หรือ Netex Learning ซึ่งเป็นบริษัทอีกแห่งหนึ่งที่มุ่งเน้นสร้างแพลตฟอร์มบทเรียนอัจฉริยะ โซลูชันดังกล่าวมาพร้อมสรรพไปด้วยฟังก์ชัน AI เช่น การตอบคำถามแบบ Real Time และการแจกแจงหลักสูตรแบบดิจิทัล ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดทำหลักสูตรและข้อมูลการเรียนการสอนให้สามารถเข้าถึงผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ Netex ยังมีโปรแกรมผู้ช่วยสอนออนไลน์ บันทึกเสียงการเรียนการสอนและวิดีโอสาธิตด้วย

พัฒนาหลักสูตรตามความสนใจ หรือความถนัดของผู้เรียน เฉพาะบุคคล

เทคโนโลยี AI ช่วยให้ผู้สอนสามารถที่จะให้ความสำคัญต่อความต้องการในแบบเฉพาะบุคคลของผู้เรียนมากขึ้น อัลกอริทึม AI สามารถวิเคราะห์ระดับความรู้ จุดแข็ง จุดอ่อน และความสนใจของผู้เรียน จึงสามารถให้คำแนะนำและหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะบุคคลได้ ฟังก์ชันเหล่านี้ยังช่วยให้ผู้สอนเห็นจุดอ่อนและช่องโหว่ในองค์ความรู้ของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น แพลตฟอร์ม Coursera สามารถแจ้งให้ผู้สอนทราบในกรณีที่ผู้เรียนหลายรายเลือกคำตอบไม่ถูกต้องในโจทย์บางข้อ AI สามารถวิเคราะห์หลักสูตร

ส่วนนี้โดยเฉพาะและแนะนำการปรับเปลี่ยนในโปรแกรมการเรียนการสอน หรือเพิ่มแนวทางการเสริมความรู้ที่จำเป็น ผู้สอนจึงมีโอกาสใส่ใจกับหัวข้อที่ผู้เรียนมีปัญหาเพิ่มขึ้น

ดึงดูดความสนใจ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ความจริงเสมือน (VR) และการผสมผสานรูปแบบของเกม เมื่อผนวกกับ AI ยังช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมการสื่อสารแบบสองทาง จึงช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนมากขึ้น

อัลกอริทึม AI สามารถวิเคราะห์ระดับความรู้ จุดแข็ง จุดอ่อน และความสนใจของผู้เรียน จึงสามารถให้คำแนะนำและหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะบุคคลได้ ฟังก์ชันเหล่านี้ยังช่วยให้ผู้สอนเห็นจุดอ่อนและช่องโหว่ในองค์ความรู้ของผู้เรียน

ตัวเตอรส์ส่วนตัว

ตัวเตอรส์เสมือนบนแพลตฟอร์มที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี AI สามารถติดตามพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ถึงแม้ผู้สอนที่เป็นมนุษย์สามารถเข้าใจความต้องการของผู้เรียนได้ดีกว่า แต่การได้รับคำตอบจากตัวเตอรส์เสมือนทันที มีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้เช่นกัน แพลตฟอร์ม AI ยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนริเริ่มตั้งคำถามอีกด้วย เป้าหมายสำคัญ คือ ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลหรือรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง แทนการเป็นครูผู้สอนที่ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบทักษะหรือหัวข้อวิจัย คล้ายกับหลักสูตรที่เรียน ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนมีความไม่ถนัดในวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างการเขียน อัลกอริทึมด้วยภาษาเขียนโปรแกรม AI สามารถบันทึกข้อจำกัดดังกล่าวแบบอัตโนมัติและเสนอแนะแนวทางแก้ไข ซึ่งอาจเป็นข้อมูลบนอินเทอร์เนต หลักสูตรการเรียนออนไลน์ ค้นหาหนังสือในห้องสมุด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าสู่ข้อมูลสถิติของตนเองและเพิ่มโอกาสในการเข้าสอบสนามต่าง ๆ

จากประโยชน์ที่กล่าวข้างต้น ผู้สอนไม่จำเป็นต้องตระหนักในสถานะที่อาจถูก AI เข้ามาแทนที่ เพราะข้อจำกัดของ AI ในภาคการศึกษายังมีทั้งที่ขาดทักษะทางสังคมและอารมณ์ที่เข้าใจผู้เรียน การขาดการสนับสนุนทางอารมณ์และการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน ฯลฯ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรมองในแนวทางที่มีการผสมผสาน AI มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อที่จะช่วยลดภาระในงานเอกสารและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้ได้มากยิ่งขึ้น 📌

ยิ่งไปกว่านั้น ระบบสั่งการด้วยเสียง เช่น Amazon Alexa Apple Siri และ Google Home ช่วยผู้เรียนในการตอบโต้กับสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ โดยไม่ต้องสื่อสารกับครูผู้สอน ยกตัวอย่างเช่น Arizona State University ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีการใช้ Alexa ในการตอบโทย์ความต้องการที่เกิดขึ้นประจำของผู้เรียน เช่น ระบบสั่งการด้วยเสียงสามารถตอบคำถามทั่วไปหรือติดตามตารางเรียนของนักศึกษา นอกจากนี้ การใช้ระบบดังกล่าว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและรู้สึกตื่นเต้น จึงช่วยให้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น

THE ESSENTIAL SKILLS FOR THE FUTURE

SEL ทักษะเพื่ออนาคตและชีวิตที่เป็นสุข

ตามแนวทางการเรียนการสอนยุคใหม่ ทักษะการเรียนรู้เชิงสังคมและอารมณ์ หรือ Social and Emotional Learning Skills ได้กลายเป็นทักษะอันสำคัญยิ่ง ที่ครูผู้สอนไม่อาจละเลยการปลูกฝังให้บรรดาลูกศิษย์ไปแล้ว

เรียบเรียง วรรณกร ทองเสริม

Kากกล่าวถึงผลการศึกษาเกี่ยวกับ SEL (ย่อมาจาก Social and Emotional Learning Skills) ในการประชุมของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) เมื่อปี 2559 ว่าเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งที่ควรมีการเรียนการสอนแก่เด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 แนวคิดของการสอนและพัฒนา SEL แก่เด็กนักเรียน จึงได้กลายเป็นกระแสที่ได้รับการตอบรับอย่างกว้างขวางและพิสูจน์แล้วว่า มีประโยชน์อย่างยิ่ง

ความหมายของ SEL

ศูนย์วิจัยทางการศึกษา CASEL แห่งชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กรหลักในการเผยแพร่และแนะนำแนวคิดของ SEL ให้คำจำกัดความไว้ว่า “SEL เป็นส่วนสำคัญของการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ เป็นกระบวนการที่เยาวชนและผู้ใหญ่ทุกคนจะได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ที่ชัดเจน จัดการอารมณ์ รวมทั้งบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลและส่วนรวม สามารถเข้าใจความรู้สึกและแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันได้ตลอดจนรู้จักที่จะตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบและใส่ใจผู้อื่น”

การเรียนรู้ทักษะเชิงสังคมและอารมณ์ คือการเรียนรู้เกี่ยวกับการเข้าสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม การจัดการหรือควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ สิ่งเหล่านี้ถูกจัดให้เป็นความสามารถที่อยู่รอบแกนการเรียนรู้ทางวิชาการ เช่น การอ่าน การเขียน การเรียนวิชาต่าง ๆ โดยเป็นทักษะที่แสดงออกทางด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาและการสื่อสารกับผู้อื่น อันเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าสังคม การเรียนรู้ SEL จึงรวมถึงการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ด้วย

**SEL เป็นส่วนสำคัญของ
การศึกษาและพัฒนามนุษย์
ที่จะได้เรียนรู้ ประยุกต์ใช้
ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด
เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ที่ชัดเจน
และการจัดการอารมณ์**

SEL มีอะไรบ้าง

ทักษะทางสังคมและอารมณ์ที่เด็ก ๆ ควรได้เรียนรู้ในแผนการศึกษาปัจจุบันนั้นมีหลากหลาย อย่างไรก็ตาม เราสามารถแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

การตระหนักรู้ถึงตนเอง (Self-awareness) หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องว่าคืออะไร และจะมีผลต่อพฤติกรรมของตนเองอย่างไร

การจัดการอารมณ์ (Self-management) ทั้งนี้ครอบคลุมทั้งเรื่องการจัดการอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การรับมือความเครียด สร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการลงมือทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

การตระหนักรู้เชิงสังคม (Social Awareness) คือความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจคนอื่น ๆ ที่มีภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงสามารถเข้าใจบรรทัดฐานทางจริยธรรมที่ใช้กำกับแนวทางที่ควรประพฤติปฏิบัติในสังคม ตลอดจนตระหนักรู้ว่าจะสามารถขอความช่วยเหลือจากใครได้บ้าง สถานศึกษาและชุมชนของตนเองได้อย่างไร

ทักษะด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Relationship Skills) หมายถึงการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่มั่นคง งอกงามและปกติสุขระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล เรียนรู้ที่จะไม่คิดเล็กคิดน้อย รู้จักเป็นผู้รับฟังที่ดี สามารถคิดตามและทำความเข้าใจกับผู้อื่นอย่างถ่องแท้ รวมถึงโต้ตอบและให้เหตุผลที่ดีในกรณีที่ไม่เห็นด้วย รู้จักการประนีประนอมคนอื่นที่คิดเห็นแตกต่าง

แนวทางการสอน SEL ในโรงเรียน แบบง่าย ๆ

- จัดให้มีการแบ่งปันและรับรู้ความรู้สึกของแต่ละคน ในลักษณะของกิจกรรมรวมกลุ่มที่เปิดโอกาสให้นักเรียนพูดคุยกันถึงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ หรืออาจเปลี่ยนเป็นการเขียนบันทึกแล้วแลกกันอ่านก็ได้
- รับรู้และทำความเข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้น ครูควรตรวจสอบความรู้สึกของนักเรียนในแต่ละวัน ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการเรียนหรือไม่ พร้อมกับการให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง
- ฝึกให้นักเรียนมุ่งมั่นกับสิ่งที่ต้องทำในแต่ละวัน ด้วยกิจกรรมสั้น ๆ ที่ช่วยให้เด็กมีสมาธิขึ้น คลายความเครียด และควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น เช่น ฝึกการนับลมหายใจแบบง่าย ๆ หรือนั่งสมาธิสัก 10-15 นาที
- จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความรู้สึกในใจออกมา เช่น การวาดภาพ การเขียนแบบสุ่มหัวข้อหรือไม่มีหัวข้อก็ได้ เพื่อสะท้อนความรู้สึก และอารมณ์ภายใน แล้วคอยให้แนะนำหรือตอบข้อข้องใจต่าง ๆ

หลังจากจัดกิจกรรมส่งเสริม SEL แล้ว ก็อย่าลืมประเมินผลด้วยว่าแนวทางที่ใช้ใช้ได้ผลดีหรือไม่ และนักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะเชิงสังคมและอารมณ์อย่างไรบ้าง

รู้จักรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง (Responsible Decision Making) ซึ่งก็คือการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม ทั้งในส่วนที่เป็นพฤติกรรมส่วนตัวและส่วนที่ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม โดยจะต้องอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานทางจริยธรรม คำนึงถึงความปลอดภัย บรรทัดฐานทางสังคม ความเป็นปกติสุขของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถประเมินผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น ๆ ได้ตามหลักความเป็นจริง เข้าใจถึงอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นและมองเห็นหนทางที่จะแก้ไขปัญหาได้ เพื่อจะได้เตรียมตัวรับมือได้ทัน

เรียนรู้ SEL แล้วได้อย่างไร

ในโลกของความเป็นจริง แต่ละวันของนักเรียนที่ไปโรงเรียน ย่อมไม่ได้มีแต่เรื่องของวิชาการในห้องเรียน แต่ยังต้องเรียนรู้ชีวิตและสังคมพร้อมกันไปด้วย เมื่อถึงวันที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ จบการศึกษาขั้นสูงและเตรียมก้าวสู่โลกของการทำงาน ทักษะ

ในการเข้าสังคมก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้เชิงวิชาการ หากไม่มีการแนะแนวเรื่องนี้ตั้งแต่เล็ก ก็มีโอกาสที่เด็กจะกลายเป็นคนบกพร่องหรือมีทักษะในการเข้าสังคมน้อย ไม่สามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้

จากรายงานการวิจัยในหนังสือ Handbook of Social and Emotional Learning : Research and Practice (เรียบเรียงและบรรณาธิการโดย Joseph A. Durlak, Celene E. Domitrovich, Roger P. Weissberg และ Thomas P. Gullotta) พบว่าโรงเรียนมัธยมที่สนับสนุนให้สอน SEL สร้างผลกระทบในเชิงบวกต่อนักเรียน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ในแง่ของระยะสั้น การเรียนการสอน SEL ช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถจัดการเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เด็กสามารถทำความเข้าใจและยอมรับได้ว่าเพื่อน

**ทักษะการเข้าสังคมมีความสำคัญ
ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้เชิงวิชาการ
หากไม่มีการแนะแนวเรื่องนี้ตั้งแต่เล็ก
ก็มีโอกาสจะกลายเป็นคนบกพร่อง
หรือมีทักษะในการเข้าสังคมน้อย
ไปจนถึงไม่สามารถจัดการอารมณ์
ของตนเองได้อย่างเหมาะสม**

คนรอบข้างแต่ละคนมีความหลากหลายแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสามารถตัดสินใจทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องส่วนรวมได้อย่างมีเหตุผลขึ้น ผลก็คือเด็กนักเรียนเหล่านี้มีทัศนคติในแง่บวกต่อตนเองและผู้อื่นมากขึ้น มีความมั่นใจ เห็นอกเห็นใจ และมุ่งมั่นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีพฤติกรรมที่เคารพต่อกฎเกณฑ์ส่วนรวม และเลี่ยงพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดปัญหา ยิ่งไปกว่านั้นยังมีระดับความเครียดที่ลดลง ขณะที่ผลการเรียนดีขึ้นและตั้งใจเรียนได้มากขึ้น

สำหรับผลกระทบในระยะยาวนั้น พบว่าเด็กที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเหล่านี้มีทักษะในการเข้าสังคมและควบคุมอารมณ์ที่ดี มีความสนใจและพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดีกว่า มีความสัมพันธ์ที่ปกติสุขกับครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน มีแนวโน้มในการก่ออาชญากรรมที่น้อยกว่า ขณะเดียวกันก็ยินดีที่จะปฏิบัติตามเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ เห็นสิ่งอื่นใดกลุ่มนักเรียนเหล่านี้มีแนวโน้มในอนาคตที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตและอาชีพการงานอย่างเห็นได้ชัด

ด้วยผลลัพธ์เหล่านี้คือเหตุผลที่ SEL จึงได้กลายเป็นทักษะสำคัญที่วงการศึกษาศสมัยใหม่สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ เพราะผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นไม่เพียงแค่ส่งผลกระทบในแง่ดีต่อการเรียนเชิงวิชาการอย่างเดียว แต่ยังมีผลดีในแง่ของการพัฒนาคุณภาพบุคคลอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังจะเป็นการช่วยในการสร้างวุฒิภาวะที่เหมาะสม และในท้ายที่สุดจะนำไปสู่การทำให้เด็กของเรากลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมอีกด้วย 🌱

MICROLEARNING : NEW NORMAL LEARNING TREND

เทรนด์การเรียนรู้ของโลกยุคปกติใหม่

บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
ก่อกำเนิดพัฒนาการของเทคโนโลยี
เปิดช่องทางให้ Microlearning
ก้าวเข้ามามีบทบาทเหนือการเรียนรู้
แบบเดิม ด้วยจุดเด่นที่ผู้เรียนสามารถ
เข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกสบาย
ผ่านนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

เรียบเรียง วีระพงศ์ บัวทองคำวิเศษ

สภาวะการแข่งขันในโลกยุคโลกาภิวัตน์
เฉกเช่นปัจจุบันนี้ถือเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยง
ได้ยาก ฉะนั้นกระบวนการเรียนรู้
เพื่อให้ได้มาซึ่งพัฒนาการบุคคล
จึงมีความจำเป็นที่จะต้องถูกผลักดันอย่าง
จริงจังและสม่ำเสมอ แนวคิดการเรียนรู้แบบ
Microlearning จึงเข้ามาพลิกโฉมการเรียนรู้
แบบเดิม ๆ เพื่อให้ตอบสนองบริบททางสังคม
ที่แปรเปลี่ยนไป โดยองค์กรชั้นนำหลายแห่ง
ได้นำมาเป็นแนวคิดหลักในการสร้างและปรับปรุงระบบ
e-Learning ด้วยจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพ
ของพนักงาน ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อ
ช่วงเวลาของงานหลักให้น้อยที่สุด โดยคุณลักษณะ
เด่นของ Microlearning จะประกอบไปด้วย
เนื้อหาที่สั้น กระชับ ตรงประเด็น และมุ่งเน้น
ที่ใจความสำคัญของสารที่ต้องการจะสื่อ

ทำไมถึงต้องเป็น Microlearning

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี Drisdenshoppen รัฐเยอรมนี ได้สำรวจความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนผ่านระบบ e-Learning จำนวนทั้งหมด 16 บทเรียน ซึ่งแต่ละบทเรียนจะมีแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจ โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนจบในแต่ละบททันที 2) กลุ่มที่ทำแบบทดสอบหลังจากเรียนจบในทุก ๆ 4 บท และ 3) กลุ่มที่ทำแบบทดสอบหลังจากเรียนจบไปแล้วครึ่งหนึ่งของเนื้อหาทั้งหมด จากผลสำรวจพบว่า

ผู้เรียนกลุ่มที่หนึ่งใช้เวลารวมเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบหลังเรียนน้อยกว่ากลุ่มที่สามถึงร้อยละ 28 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเดียวกัน พบว่ามีอัตราความแม่นยำมากกว่าถึงร้อยละ 20 และมากกว่าร้อยละ 8 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่สอง จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการส่งต่อข้อมูลครั้งละมาก ๆ ส่งผลทางลบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและความสามารถในการรับรู้และสร้างความเข้าใจ ในทางกลับกันการทยอยส่งต่อข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิด Microlearning นั้นกลับส่งผลเชิงบวกต่อปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว โดยผู้เรียนสามารถที่จะซึมซับเนื้อหาได้มากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

กำเนิด Microlearning

Microlearning ถือกำเนิดมาจากพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ยุคปัจจุบันอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อาทิ การปรากฏตัวของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ต่อเนื่องไปจนถึงสมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต ส่งผลให้ในแต่ละวันปรากฏซึ่งข้อมูลข่าวสารชิ้นเล็กชิ้นน้อยจำนวนมากถูกส่งเข้ามาในสายตาของผู้ใช้อย่างรวดเร็ว นั่นหมายความว่า การเรียนรู้มีโอกาสดำเนินขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทุกที่ทุกเวลา รูปแบบของข้อมูล

13 นาทีทอง คือระยะเวลาที่นานที่สุดที่เนื้อหาการเรียนรู้นั้น ๆ จะถูกพิจารณาให้อยู่ในรูปแบบของ Microlearning และช่วงระหว่างนาทีที่ 2 ถึง 5 ถือว่าเป็นช่วงที่การเรียนรู้จะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ที่เหมาะสมจึงจำเป็นที่จะต้องสั้น กระชับ ตรงประเด็น และมุ่งเน้นที่ใจความสำคัญของสารที่ต้องการจะสื่อ เพื่อสร้างกระบวนการการเรียนรู้ให้กับผู้ใช้ ในห้วงเวลาอันน้อยนิด Microlearning จึงถือกำเนิดขึ้นมา

เปรียบเทียบกับ Macrolearning

การมาถึงของ Microlearning ได้เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้แบบดั้งเดิมจากหน้ามือเป็นหลังมือ กล่าวคือ Macrolearning หรือการป้อนข้อมูลให้ทีละมาก ๆ ในครั้งเดียว และบ่อยครั้งมีปริมาณข้อมูลที่มากเกินไปจนเกิดความจำเอน จึงเป็นที่มาของการถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจต่อผู้เรียนได้มากเท่ากับปริมาณข้อมูลที่ถูกส่งออกไปครั้งละมาก ๆ ซึ่งงานวิจัยหลายชิ้นก็พบว่า Macrolearning มีประสิทธิภาพในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนน้อยกว่าถึงร้อยละ 20 และผู้เรียนจำนวนกว่าร้อยละ 40 ซึ่งพบว่าเนื้อหาที่ได้รับนั้นมีปริมาณมากเกินไปจนจำเอน ฉะนั้นในมิติตรงกันข้าม การป้อนข้อมูลตามแบบฉบับของ Microlearning จึงถูกนำมาใช้เป็นรูปแบบการเรียนรู้แห่งทศวรรษ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ Microlearning เน้นให้ผู้เรียนรู้แต่สิ่งที่จำเป็นต้องรู้เท่านั้น โดยนอกจากจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ดีกว่าแล้วนั้น ยังไม่สร้างความเซ็งงั้นต่อสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกันอีกด้วย

เนื้อหาที่สั้น กระชับ ตรงประเด็น
มุ่งเน้นที่ใจความสำคัญของสาร
ที่ต้องการจะสื่อ คือคุณลักษณะเด่น
ของ Microlearning โดยต้องมี
วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
เพียงหนึ่งหัวข้อ หรือมากที่สุด
ไม่เกินสองหัวข้อด้วยกัน

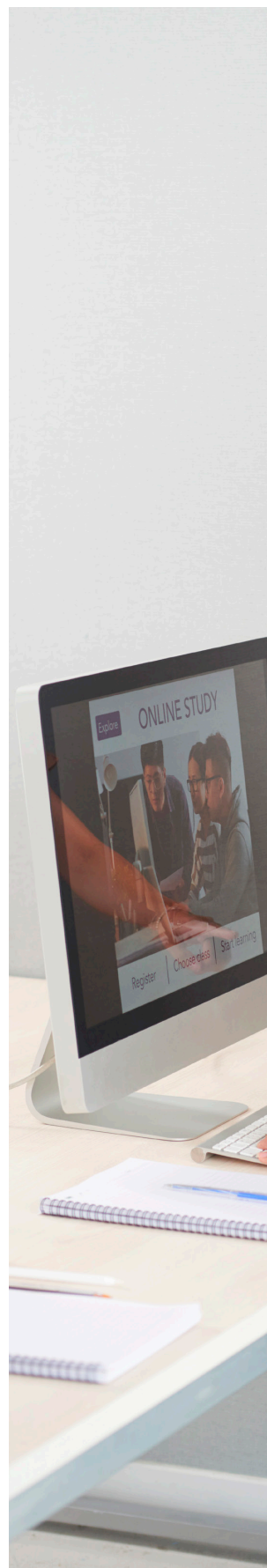
เลือกพริกขี้หนู

Microlearning ถูกขนานนามอีกชื่อหนึ่งว่า Bite-sized จากรูปแบบของข้อมูลที่ถูกละเอียดจนเหลือชิ้นเล็กมาก ๆ แต่ถึงแม้ว่าจะเล็ก แต่ก็เลือกพริกขี้หนู เนื่องจาก Bite-sized เป็นข้อมูลชิ้นเล็กที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพ มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องซึ่งกันและกัน เป็นการใช้ประโยชน์จากห้วงเวลาอันน้อยนิดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยระยะเวลา 13 นาที คือระยะเวลาที่นานที่สุดที่เนื้อหาหนึ่ง ๆ จะถูกพิจารณาให้เรียกว่า Microlearning ทั้งนี้ระยะเวลาในอุดมคติจะอยู่ที่ 10 นาทีเท่านั้น และในระยะเวลา 10 นาทีนี้ ช่วงเวลาที่มีประสิทธิภาพต่อความสามารถในการรับรู้และสร้างความเข้าใจมากที่สุด คือช่วงระหว่างนาทีที่ 2 - 5 เท่านั้น อนึ่ง เนื้อหาในการเรียนรู้แบบ Microlearning จะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนรู้เพียงหนึ่งหัวข้อ หรือมากที่สุดไม่เกินสองหัวข้อด้วยกัน

เจาะลึกถึงกระบวนการ

การทำงานของรูปแบบการเรียนรู้ Microlearning สามารถอธิบายผ่าน 2 ทฤษฎี ได้แก่

1) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีช่องว่าง (Spaced Learning Theory) หมายถึง การเว้นช่องว่างเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพโดยผ่านการกระจายตัวของชุดข้อมูลในปริมาณเท่า ๆ กัน ตลอดช่วงเวลาของการเรียนรู้ ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

2) ทฤษฎีว่าด้วยการผ่อนภาระต่อการสร้างความสามารถในการรับรู้และสร้างความเข้าใจผ่านการย่อยข้อมูลที่มีมากมายมหาศาลให้กลายเป็นข้อมูลชิ้นเล็ก ๆ ลักษณะ Bite-sized (Cognitive Load Theory) โดยเมื่อนำข้อมูลชิ้นโตที่ถูกลดขนาดให้มีลักษณะ Bite-sized มากระจายโดยมีช่องว่างระหว่างการเรียนรู้ในปริมาณเท่า ๆ กัน จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมแบบใหม่โดยสิ้นเชิงให้กับผู้เรียน และทำให้สภาพแวดล้อมในการรับรู้และสร้างความเข้าใจทำงานแบบไม่หนักหน่วงจนเกินไป ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบของตัวเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และจนนำมาสู่การสร้างความรู้ความทรงจำในระยะยาว โดยงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี Drisdien พบว่า Microlearning สามารถสร้างประสิทธิภาพในการเก็บรักษาข้อมูลในระยะยาวได้ดีกว่าถึงร้อยละ 20

ค้นหา Microlearning ได้จากที่ไหนบ้าง

นอกจากระบบ E-learning แล้วนั้น Microlearning มักพบได้ในทั่วไปตามแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Youtube Facebook Instagram พอดแคสต์ คอร์สเรียนออนไลน์ อินโฟกราฟิก หรือบรรดาโปสเตอร์ให้ความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ ยกยให้ใหญ่อ่าง Google เองก็นำแนวคิด Microlearning มาใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อมูลการตลาดเชิงดิจิทัลผ่านทางเว็บไซต์ thinkwithgoogle.com

จากลักษณะเด่นของ Microlearning ที่สั้น กระชับ ตรงประเด็น และมุ่งเน้นที่ใจความสำคัญของสารที่ต้องการจะสื่อ Microlearning จึงไม่สร้างความชะงักงันต่อสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกัน มากกว่านั้นยังเอื้อให้เกิดการกระจายตัวของข้อมูลโดยมีช่องว่างเฉลี่ยเท่า ๆ กัน และในท้ายที่สุดนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นนิสัย ผู้เรียนจึงมีโอกาสสร้างประสิทธิภาพในการเก็บรักษาข้อมูลในระยะยาวได้ดีกว่า 🍎

NEW OPPORTUNITY TO DEVELOP TEACHER POTENTIAL

วิกฤตโควิด-19 โอกาสใหม่ของการพัฒนาครู

โควิด-19 มีส่วนสำคัญ
ในการผลักดันให้ผู้สอน
ต้องพัฒนาศักยภาพ
ในหลายมิติ และการพูดคุย
กับ ดร. ภัทรพรรณ ทำดี
จากคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ทำให้รู้ว่าจะใช้วิกฤตนี้
พัฒนาตนเองได้อย่างไร

เรียบเรียง กฤษณา กาญจนเพ็ญ

โควิด-19 ความท้าทายใหม่ แห่งมนุษยชาติ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ตั้งแต่
ปี 2563 ที่ผ่านมาเป็นเชื้อไวรัสในกลุ่มซาร์
(SARS-CoV-2) ซึ่งไวรัสตัวร้ายนี้มีชื่อ
เรียกว่า “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019”
(Coronavirus Disease Starting in 2019)
โดยทางองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีการ
ตั้งชื่อให้มันอย่างเป็นทางการในภายหลังว่า
“โควิด-19” (Covid-19)

เชื้อไวรัสโควิด-19 นับว่าเป็นวิกฤตการณ์
ทางด้านสุขภาพครั้งใหญ่ มีจำนวนผู้เสียชีวิต
เนื่องจากการติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
ในหลายประเทศทั่วโลก เชื้อไวรัสชนิดนี้
แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและขยายเป็นวงกว้าง
ทั่วโลกมีการค้นคว้าวิจัยและเร่งผลิตวัคซีน

จากวิกฤตครั้งนี้
ทั้งผู้สอน ผู้เรียน
และบุคลากร
ทางการศึกษา
ต้องปรับตัว
และเปลี่ยนแปลง
ระบบการศึกษา

โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการระบาดและหยุดยั้งเชื้อไวรัสโดยเร็ว แต่ทว่าในปัจจุบันยังคงต้องมีการเก็บข้อมูลประสิทธิภาพการใช้งานของวัคซีนเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาต่อไป เวลานี้จึงต้องอาศัยเวลาควบคู่ไปกับมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด โดยที่หลายประเทศต้องรับมือกับวิกฤตโควิด-19 (Covid-19 Crisis) ด้วยมาตรการต่าง ๆ ทั้งการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต

และเว้นการดำเนินกิจกรรมที่เคยทำร่วมกันเพื่อรักษาระยะห่าง (Social Distancing) ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อให้มากที่สุด เช่นเดียวกันประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 จากการแพร่ระบาดจนมีผู้ติดเชื้อภายในประเทศและการติดเชื้อที่มาจากต่างประเทศ ทางภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนต้องเตรียมตัวรับมือและแก้ไขปัญหาหลังจากได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม

วิกฤตโควิด-19 นั้นยังสร้างผลกระทบทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ นอกจากนี้จะเป็นวิกฤตที่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรทั้งโลกแล้ว ยังส่งผลกระทบในแง่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีการคาดการณ์ว่าอาจต้องใช้เวลาในการฟื้นฟูและเยียวยาเป็นเวลานานถึงแม้ว่าการระบาดจะยุติลงไปแล้วก็ตาม

ในส่วนของมิติทางด้าน “การศึกษา” ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบ ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ กว่า 190 ประเทศและทุกทวีปมีการปิดโรงเรียนและพื้นที่การเรียนรู้ ส่งผลกระทบร้อยละ 94 ของประชากรนักศึกษาทั่วโลก และส่งผลกระทบมากถึงร้อยละ 99 ของประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง ระบุว่า 63 ล้านคนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันจากวิกฤตครั้งนี้ ต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งผู้สอนและผู้เรียน รวมไปถึงบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องและยังคงจัดการเรื่องการเรียนรู้การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยในต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบทวีปยุโรป เป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ เพราะเป็นประเทศที่พัฒนาทางด้านอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีที่ส่งเสริมทางการเรียน เสริมสร้างการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีและระบบออนไลน์

เป็นที่ยอมรับระดับสากล มีประสิทธิภาพ และใช้อย่างแพร่หลายเป็นเวลานาน เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Online Homeschool) เนื่องด้วยบริบททางสังคม เทคโนโลยีและวิถีชีวิตที่หลากหลาย จึงมีตัวเลือกทางการเรียนนอกเหนือจากการเรียนในสถานศึกษา ซึ่งจะแตกต่างจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยที่ยังไม่ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีและระบบการสอนระยะไกลมาใช้ในการสอนอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องด้วยบริบทของสังคมไทยที่มีหลักสูตรและกระบวนการสอนที่มีความซับซ้อน ผู้เรียนมีความจำเพาะแตกต่างกันไป โดยการเรียนรู้ในสถานศึกษาผู้สอนจะสามารถประเมินได้ว่าต้องเสริมทักษะและเพิ่มเนื้อหาส่วนไหนให้แก่ผู้เรียน รวมไปถึงการสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมในหลายด้าน ซึ่งนักเรียนอาจไม่สามารถหาได้จากเฉพาะในเนื้อหาหรือในห้องเรียน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม รวมไปถึงด้านจริยธรรม ในทางปฏิบัติอาจจะพบเจอกับปัญหาที่ไม่ได้มีอยู่ในบทเรียน ดังนั้น การเรียนรู้ภายในสถานศึกษาจึงสอดคล้องกับหลักสูตรและพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การเรียนการสอนไม่ถูกจำกัดเรื่อง "พื้นที่และเวลา" ข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลกสามารถถ่ายทอดไปยังประเทศอื่น ๆ ได้ และมีระบบการติดต่อสื่อสารกันหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว การสื่อสารระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม รวมไปถึง สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการเรียนภายใต้บริบทของสังคมได้

ในมิติของผู้สอนการนำสื่อออนไลน์มาประยุกต์การสอนนั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น และในมิติของผู้เรียนนั้นสื่อออนไลน์ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการเรียนอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์อาจเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนรู้มากที่สุด และเข้าถึงได้มากที่สุด ซึ่งในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีมีการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้อย่างเต็มรูปแบบ การใช้สื่ออาจเป็นเพียงตัวกลางที่ผสมผสานกับการสอนในสถานศึกษา ดังนั้น การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในปัจจุบันนั้น ถือว่าจะเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึง

แหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่าย และสิ่งที่ทำให้สื่อออนไลน์เกิดขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือความต้องการของผู้ใช้งานในปัจจุบัน

วิกฤตโควิด-19 จึงเป็นช่วงเวลาที่ผู้สอนจะมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างรวดเร็วในหลายด้าน ซึ่งในเวลานี้การพัฒนาศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเทคโนโลยีและการเรียนออนไลน์เป็นช่องทางในการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด

ผลกดันศักยภาพการใช้เทคโนโลยีของผู้สอน

จากการแพร่ระบาดของโควิด -19 ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ซึ่งส่งผลกระทบในระดับสากลทั้งผู้สอนและผู้เรียนทั่วโลก ทั้งในระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา การฝึกอบรม รวมไปถึงสถาบันอุดมศึกษา การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

และสถานประกอบการพัฒนาทักษะในเดือน
เมษายน 2563 ร้อยละ 94 ของประชากรนักศึกษา
ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการระบาดของโควิด-19
มีเด็กและเยาวชนจำนวนกว่า 1.58 พันล้านคน
ใน 200 ประเทศทั่วโลก พลาดโอกาสในการเรียนรู้
และพัฒนาในช่วงวัยเรียน เพราะการเปลี่ยนจาก
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งเป็นระบบออฟไลน์
มาเป็นออนไลน์และขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้สอน
และผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งข้อจำกัดของ
ผู้สอนส่วนหนึ่งคือการใช้ประโยชน์

**จากการระบาดของโควิด-19
เด็กและเยาวชนกว่า 1.58 พันล้านคน
ใน 200 ประเทศทั่วโลก พลาดโอกาส
ในการเรียนรู้และพัฒนาในช่วงวัยเรียน
เพราะการเปลี่ยนแปลงจาก
ระบบออฟไลน์มาเป็นออนไลน์**

จากเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดทักษะ
หรือความเข้าใจ ถึงแม้ว่าสถานการณ์โควิด-19
จะส่งผลกระทบในหลายแง่มุม รวมไปถึงระบบ
การศึกษาในประเทศไทยที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
รูปแบบ เพื่อยังคงถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้
ได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สอนต้องหาช่องทาง
ในการสื่อสารและเลือกใช้เทคโนโลยีในการสอน
ที่ต่างจากเดิมเดิมรูปแบบเป็นครั้งแรก เทคโนโลยี
และระบบออนไลน์จะเป็นแนวทางในการเชื่อม
ผู้สอนและผู้เรียนให้สามารถสื่อสารร่วมกันได้
ภายใต้มาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาล

โดยปกติระบบการศึกษาในประเทศไทย
มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นหลัก
ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีผสมผสานในการสอนบ้าง
แต่เมื่อพบกับสถานการณ์โควิด-19 ผู้สอนต้อง
พัฒนาศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีในการสอน
ภายใต้สถานการณ์ที่สร้างความเปลี่ยนแปลง ผู้สอน
ต้องใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้เพื่อ
การสอนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากผู้สอน
ไม่มีพื้นฐานหรือความเข้าใจด้านเทคโนโลยีต้อง
มีการปรับตัวและศึกษาวิธีการใช้งานอย่างรวดเร็ว
ซึ่งจากการระบาดของโควิด-19 ครั้งแรกเมื่อ
ปี 2563 เริ่มให้มีการจัดระบบการเรียนการสอน
ในรูปแบบออนไลน์ครั้งแรก ผู้สอนและผู้เรียน
ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีที่ไม่เคยได้ใช้มาก่อนอย่าง
โปรแกรมที่ใช้ในการสื่อสารหรือการใช้งานอุปกรณ์
เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์

“เริ่มมีการใช้งานเทคโนโลยีและโปรแกรม
การสอนออนไลน์ตั้งแต่มีการระบาดของโควิด-19
ช่วงแรกเมื่อปีที่แล้ว ต้องมีการปรับตัวและเรียนรู้
เยอะมากในเรื่องการใช้โปรแกรม ซึ่งมีระยะเวลา
การเตรียมตัวที่ค่อนข้างกะทันหัน จากที่เราไม่ได้
เรียนรู้อะไรในเรื่องพวกนี้เลย ก็ต้องมาเรียนรู้
ใหม่หมดตั้งแต่เรื่องของโปรแกรมว่ามีโปรแกรมอะไร
บ้างที่จะใช้ได้”

ผศ.ดร.ภัทรพรรณ ทำดี อาจารย์ประจำ
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวถึง
การเตรียมตัวจากการระบาดครั้งแรก โดยเปลี่ยน
รูปแบบการสอนออฟไลน์มาเป็นรูปแบบออนไลน์
อย่างเต็มรูปแบบ เปรียบเทียบกับสถานการณ์ปกติ
ที่ใช้เทคโนโลยีบางส่วนเข้ามาผสมผสานเท่านั้น

“การสอนก่อนหน้านี้ก็จะมีการใช้เทคโนโลยีกับโปรแกรมอยู่บ้าง เช่น การทำเนื้อหาการสอนในรูปแบบของ powerpoint ประมาณนี้ แต่ยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีกับการสอนเต็มรูปแบบมาก่อน”

ดังนั้น สถานการณ์โควิด-19 จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันและพัฒนาศักยภาพทั้งผู้สอนและผู้เรียนให้ใช้เทคโนโลยีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในส่วนของผู้เรียนก็จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเช่นเดียวกัน ศิริกานต์ ไทยเกื้อ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ได้รับผลกระทบกล่าวว่า

“ต้องมาเรียนรู้เรื่องแอปพลิเคชันหรือตัวเทคโนโลยีเพิ่มเติม ถึงจะใช้เทคโนโลยีกันในชีวิตประจำวันอยู่แต่ก็ยังไม่เคยปรับใช้กับการเรียนออนไลน์”

ถึงแม้ว่าผู้เรียนในปัจจุบันจะสามารถเรียนรู้และพัฒนาทางเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว แต่สำหรับผู้สอนในบางส่วนอาจพบกับปัญหาที่ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีและระบบออนไลน์ไปพร้อมกัน

“ถ้าเป็นอาจารย์ที่ใช้งานเทคโนโลยีอยู่แล้วจะมีวิธีการสอนและวิธีการรับมือกับเด็กได้ดีกว่า ทำให้บางทีการสอนออนไลน์จะดีขึ้นกว่าเดิม แต่ถ้าเป็นอาจารย์ระดับอาวุโสก็ยังคงถามผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรมอยู่ แต่ก็มีการพัฒนาการใช้งานโปรแกรมที่ดีขึ้น”

การพัฒนาการสอนด้วยเทคโนโลยีในช่วงแรกอาจพบปัญหาเนื่องจากยังไม่คุ้นชินกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ แต่ด้วยการเรียนการสอนยังคงต้องดำเนินต่อไป จึงได้เกิดการพัฒนาทางด้านการใช้งานและเรียนรู้การใช้งานเทคนิคต่าง ๆ ทำให้เกิดความคล่องตัวทางด้านการสอนมากขึ้น

“ในหลายสถาบันมีโครงการอบรมการใช้เทคโนโลยี และระบบการสอนออนไลน์ให้แก่ผู้สอน เพราะยังมีหลายส่วนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนา ช่วงแรกอาจจะต้องมีการลองผิดลองถูกในการใช้โปรแกรม ถึงจะค้นพบข้อจำกัดและสามารถเลือกใช้โปรแกรมนั้นได้อย่างถูกต้อง”

สถาบันการศึกษาหลายแห่งพยายามที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีให้ดียิ่งขึ้นด้วยการจัดโครงการสอนและอบรมผู้สอนในการใช้งานเทคโนโลยีและโปรแกรม ซึ่งข้อดีของการนำเอาเทคโนโลยีใช้ในการสอน คือ

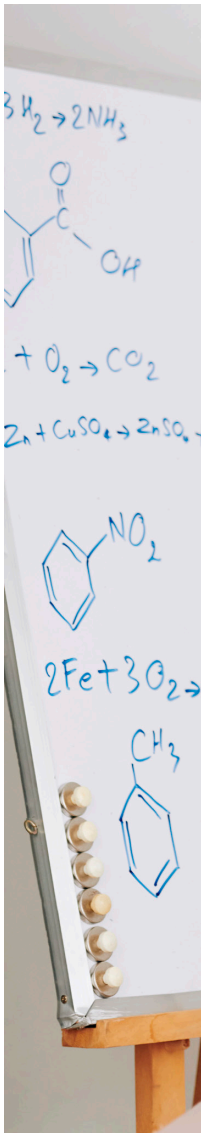
การพัฒนาศักยภาพของผู้สอน
คือทำให้ผู้สอนมีการใช้เวลาในการเตรียมการทั้งในแง่ของเนื้อหาที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ มีความกระชับหรือทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากที่สุด

การเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ การจัดการกับระบบต่าง ๆ สามารถทำได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น ช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลการเรียนการสอนและผู้เรียน การเรียนรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองได้ และที่สำคัญยังทำให้ผู้สอนต้องพัฒนาศักยภาพในการสอนอยู่เสมออีกด้วย

การเรียนรู้การแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพ

นอกจากการพัฒนาศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีแล้ว การพัฒนาศักยภาพการจัดการกับระบบการสอนหรือการแก้ไขปัญหาต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีก็เป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีหรือระบบการสอนทางไกล ต้องมีการจัดการและเตรียมตัวเพิ่มเติมทั้งในแง่ของผู้สอนและระบบการสอน

มิติทางด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้สอนคือทำให้ผู้สอนมีการใช้เวลาในการเตรียมการทั้งในแง่ของเนื้อหาที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ มีความกระชับหรือทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากที่สุด เนื่องจากการเรียนผ่านระบบออนไลน์หรือการเรียนทางไกลทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันน้อยลง ผู้สอนจะไม่สามารถสังเกตได้ว่าผู้เรียนนั้นเข้าใจในเนื้อหาหรือไม่เพียงใด รวมไปถึงรูปแบบของการประเมินผลทางการเรียนก็ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทสังคม ผู้สอนจะต้องหาโอกาสในการสร้างกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และเนื่องด้วยการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ การทำงานของผู้สอนก็จะทำงานได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา สิ่งที่คุณสอนต้องทำก็คือการเตรียมตัวให้พร้อม

กับเรื่องการติดต่อสื่อสารเพราะในระบบออนไลน์ ผู้เรียนสามารถติดต่อผู้สอนได้ตลอดเวลา ปัญหาที่ผู้สอนจะต้องทำการปรับแก้ต่อไปคือ การจัดการด้านเวลาของตนเอง ผู้สอนจะไม่สามารถแยกขาดระหว่างช่วงเวลางานได้อย่างสิ้นเชิง

“ต้องมีการจัดการเยอะขึ้นต้องใช้เวลา เพราะเป็นสิ่งที่เราต้องทำเพิ่มเติมมา ผู้เรียนสามารถติดต่อเข้ามาได้ตลอดเวลา ดังนั้นจะต้องมีการแบ่งช่วงเวลาระหว่างเวลาส่วนตัวกับเวลาในการสอนอย่างชัดเจน”

มิติทางด้านการจัดการของผู้สอน โดยผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจด้านการใช้เทคโนโลยีและเตรียมการสอนบนห้องเรียนออนไลน์เป็นประจำ ต้องมีวิธีการในการจัดระบบห้องเรียนออนไลน์ รวมไปถึงในแง่ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีข้อจำกัดด้านการใช้เทคโนโลยีหรือมีมิติทางด้านอื่น ๆ ที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องมีวิธีการจัดการกับปัญหานี้ได้อย่างรวดเร็ว

“ในการเตรียมการสอนจะต้องนึกถึงผู้เรียนด้วย เพราะฉะนั้น ทุกครั้งที่เราจะใช้วิธีการใดก็แล้วแต่ เราก็ต้องนึกถึงข้อจำกัดของฝั่งผู้เรียนตลอด เช่น ช่องทางในการสื่อสาร ข้อจำกัดของผู้เรียนบางคนก็ไม่ได้อยู่ในสถานที่ที่พร้อมในการเรียนออนไลน์ หรืออุปกรณ์ที่มีไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนได้ ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องมีความยืดหยุ่น”
ดร.ภัทรพรรณ กล่าว

การพัฒนาศักยภาพในการสอนอย่างต่อเนื่องในอนาคต

ในปัจจุบันยังไม่มีใครทราบแน่ชัดว่าการระบาดของโควิด-19 จะยุติลงเมื่อใด ดังนั้นจนกว่าจะได้รับวัคซีนที่ถูกพัฒนามาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยเวลาและมาตรการป้องกันอย่างเข้มงวด และระบบการศึกษายังคงต้องใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อและเผยแพร่เนื้อหาความรู้ต่อไป ผู้สอนต้องพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง

เพื่อเปลี่ยนแปลงให้ทันกับบริบทของสังคม ในอนาคตรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์จะแพร่หลายและสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้จากการได้ใช้เทคโนโลยีในช่วงวิกฤตนี้และถึงแม้ว่าการระบาดของโควิด-19 จะสามารถยับยั้งการแพร่ระบาดได้อย่างสมบูรณ์ ในเรื่องการเรียนการสอนจะมีทางเลือก ไม่จำเป็นต้องกลับไปเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เนื่องจากเราได้มีการพัฒนาศักยภาพและเทคนิคทางด้านการใช้เทคโนโลยีมาแล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานผสมผสานกับการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและมีความน่าสนใจดึงดูดนักเรียนได้มากขึ้น

ดร.ภัทรพรรณ กล่าวว่า “เราสามารถเดินต่อไปโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวเสริมกับการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ ด้วยการใช้ห้องเรียนออนไลน์มาผสมผสานกับการเรียนรู้แบบเดิมได้ดีมากยิ่งขึ้น”

ในสถานการณ์โควิด-19 ไม่เพียงแต่ต้องการความรู้และทักษะเท่านั้น แต่ยังต้องมีความเข้าใจในการสอนออนไลน์ ดังนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพในตนเองของผู้สอน ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงสร้างที่สำคัญที่สุดเป็นผู้ให้รากฐานด้านความรู้ผู้สอนจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนออนไลน์หรือการสอนระยะไกล

ในสถานการณ์โควิด-19 ไม่เพียงแต่ต้องการความรู้ และทักษะเท่านั้น แต่ยังต้อง มีความเข้าใจในการสอนออนไลน์ ดังนั้น ต้องให้ความสำคัญ กับการเรียนรู้และการพัฒนา ศักยภาพในตนเองของผู้สอน

ด้านมิติการจัดการของผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนมากขึ้น เช่น การจัดการด้านเนื้อหาการสอนในรูปแบบการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ซึ่งมีความแตกต่างจากการเรียนในสถานศึกษาอย่างสิ้นเชิง

ผู้เรียนอาจจะไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น เนื้อหาการเรียนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น รวมไปถึงวิธีการสอนหรือกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจและการเสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

ทางด้านศักยภาพของการใช้เทคโนโลยีจะมีการพัฒนาจากเดิมอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ระบบการสอนรูปแบบออนไลน์เป็นช่องทางที่เหมาะสมที่สุดในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งผู้สอนบางรายอาจมีการใช้เทคโนโลยีในการนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนเป็นประจำ แต่ผู้สอนบางรายต้องมีการเรียนรู้ที่จะเริ่มใช้ระบบออนไลน์หรือโปรแกรมใหม่ไปพร้อม ๆ กับการปรับรูปแบบเนื้อหา

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าวิกฤตโควิด-19 เป็นปัจจัยที่สร้างโอกาสในการผลักดันการพัฒนาศักยภาพของผู้สอนได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเวลาที่จำกัด ผู้สอนต้องมีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่วิถีชีวิต การจัดการ และการพัฒนาทางด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อหาช่องทางในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากไม่เจอ

กับวิกฤตโควิด-19 ผู้สอนอาจมีการเริ่มพัฒนาศักยภาพในมิติด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างล่าช้า ซึ่งในตอนนี้ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น ในช่วงเวลาวิกฤตถึงแม้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต รักษาระยะห่าง และมีการปิดสถานศึกษาตามมาตรการของรัฐ การพัฒนาศักยภาพสามารถสร้างได้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าหาความรู้บนสื่อออนไลน์ร่วมกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สอนซึ่งจะส่งผลให้พัฒนาศักยภาพได้อย่างยั่งยืน ๑

แหล่งอ้างอิง

- World Health Organization (Who), Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that causes it (Online), แหล่งที่มา [https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)
- United Nation. Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond (2020), 2
- https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg-policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf
- United Nation. Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond (2020), 5
- https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg-policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf
- Di Pietro, G., Biagi, F., Costa P., Karpiński Z., Mazza, J. The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets (European Union, 2020), 21 <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC121071/jrc121071.pdf>
- Taylor and Francis Online. Adapting to online teaching during COVID-19 school closure: teacher education and teacher competence effects among early career teachers in Germany (Online). 17 มกราคม 2564,
- <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02619768.2020.1809650>

ครูชน สรรชุดความคิด เมื่อ Covid-19 ลามโลก!

★ นี่คือการสาธิต **ศาสตราจารย์สมาคม** ที่ได้รับการบูรณะแล้ว... สวดยเปี่ยมด้วยความคิด สถานะทางวิชาชีพ และสง่างามสมพระเกียรติยศภายใต้พระมหามงกุฎที่เปล่งรัศมีกระจ่างใจ...

นี่คือสถานภาพแห่ง **องค์กรวิชาชีพครู** ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ทรงให้ความสำคัญตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มการศึกษาแบบสากลแล้วพัฒนาต่อเนื่องสู่ระบบการศึกษาที่ทันสมัย มีระบบการสร้างครู กระทั่งวิวัฒนาการเป็นองค์กรวิชาชีพครู ที่ชัดเจนขึ้นคือ **“สามัคยาจารย์สมาคม”** ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ

★ กฎแห่ง **“อนิจจัง”** ความไม่เที่ยง ไร้จีรัง ยังเป็นจริงเสมอ... ทุกสรรพสิ่งล้วน **เกิดขึ้น, ตั้งอยู่, แล้วดับไป** เป็นธรรมดา...

กว่าร้อยปีมาแล้ว ที่ไม้สลักตราสมาคมกำเนิดขึ้นรับใช้องค์กรวิชาชีพครู จนถึงยุคสลายไปช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง **ตราสัญลักษณ์** นี้ก็ถูก **ซุก** กลายเป็น **ซาก** แทบ **เลือนหาย** ไร้ใครจดจำ...

ปี พ.ศ. 2488 จึงกำเนิดองค์กรวิชาชีพครูใหม่ และตราสัญลักษณ์ใหม่ในนาม **“คุรุสภา”**

ท้าวความมาซะยาว เพื่อบอกท่านผู้อ่าน ซึ่งไม่รู้เหลือถึงร้อยใหม่ว่า... **วิทยากร** และ **“ย่ำสามกรอบ”** ก็หนีไม่พ้นกฎอนิจจังเช่นกัน กว่าสามสิบปีที่ผมปรุง **“ย่ำสามกรอบ”** ตั้งแต่ผมยัง **พิดเปรี๊ยะ** กระทั่ง **เลยเจ็ดสิบ** แล้ว ผมเห็นความรุ่งโรจน์เห็นความเสื่อมถอย สัมผัสการ **เกิด, ดำรง, และดับ** ตลอดมา... จากผู้อ่านระดับแสน, มาหมื่น, ถึงพัน,

และเป็นร้อย... ผมจึง **เข้าใจ** และ **ปรับรูปแบบ** การนำเสนอตลอดมา...

ปัจจัยสำคัญล่าสุดที่เขย่าให้ทุกส่วนบนโลกนี้ ต้องปรับตัวตาม คือ **โรคระบาด Covid-19**.. เกือบปีที่ผมห่างเหินkursu กว่าปีที่ **“kursu”** ต้อง **ชะลอการเดินทาง** บางครั้งต้อง **หยุดพัก** เพื่อ **กักตัว**.. และสภาพนี้ ยังไม่มีใครทำนายได้ว่า สถานการณ์วิกฤตระบาดจะสิ้นสุดภาวะปกติได้หรือไม่ และเมื่อไหร่????

★ ย้ำสามกรอบครั้งนี้ หรือต่อไป ผมจะปรับเป็น **“ชุดความคิดkursu”** จากมุมมองที่ผมพินิจผ่าน **โลก Social Media** ถ่ายมาสู่ **โลกกระดาษ** วิทยากรย์ที่กำลัง **รวยริน!!!**

ลองลิ้มรส **“ย่ำสามกรอบ”** ยุคห่าระเบิดดู.. หากมีข้อเสนอแนะใด ส่งข่าวkursu ทาง **“เฟซkursu”** หรือ **เฟซบุ๊ก** ในนาม **Kuruchon B. Thongsri** นะครับ!

★ เอาละ.. เริ่มชิมได้ ณ บัดนี้...

1. มุ่งหน้า : อนาคตไม่รู้?

★ ในเส้นทางสายเปลี่ยว... หากมีใครให้เราพูดคุยถามทาง อาจดีกว่า **มีคนห้อมล้อม** แต่ **ไร้คนที่เราวางใจ!**

เส้นทางอาจขรุขระ เปื้อนฝุ่น แต่ยังมีไม้เขียวแซมให้แซมขึ้น... คงดีกว่ายืนบนถนนแอสฟัลท์ที่ระอุอ้าวในเมืองหลวง แลผมยังต้องระวังแม้ทางเท้าที่ก้าวไป!

ถ้าผมอาศัยสามล้อพ่วงข้างเพื่อเดินทาง มิตรใหม่ ย่อมยินดี ด้วยเรามี **ศักดิ์ศรีเสมอกัน!**

13 ปีที่ **“ตระเวนการศึกษาไทย”**... ผมพบ **มิตรไมตรี** เต็มแผ่นดิน... พบครูทั่วถิ่น ที่สร้างพื้นฐานปัญญาให้เด็กโดยไม่ท้อหน่าย

แต่วันนี้ **ครูเฒ่า**จะสอนใครได้?

ขอคารวะด้วยศรัทธาต่อกัน...

2. “หลักสยาม” ยังมี แม่ไร่สยาม..!

วันนี้.. ผมนั่งทับตอ... ณ รอยต่อ **โลกปัจจุบัน** และ **ประวัติศาสตร์** เขตแดน **“กัมพูชา”** กับ **“สยาม”** เอ้อ!!.. อันนี้ ไม่เกี่ยวกับ “หมุดของคณะราษฎร 2475” ที่ถูกขโมยสูญหายไปนะครับ...

เพียงแต่... ตอนไปเยี่ยมเยือนเพื่อนครูชายแดน ตะวันออก **สระแก้ว-อรัญประเทศ**.. ได้เห็นหลักเขตแดน **“กรุงสยาม”** สวย แต่คร่ำครวญและคลาสสิก

การ **ปักปันเขตแดน**สมัยก่อน ไม่ชัดเจนมากนัก... เพิ่งมาเอาจริงกันในรัชกาลที่ 5 ยุค **ล่าอาณานิคม**... ผมเข้าใจว่า **“เขตแดน”** เกิดเพื่อ... **ปักปันผลประโยชน์**... แต่ลดความขัดแย้งที่มีกันไม่ได้...

ผมพบบ้าน“ไทย”ต่างแดน ทั้ง เหนือ, ตะวันตก, ตะวันออก และได้... ทั้งภาษา-วัฒนธรรม.... แม้วันนี้ พี่-น้องเรา... ต่างเป็น “ไทยต่างดาว ท้าวต่างแดน”! แต่.. “หลักเขต”... ไม่สามารถสกัดสายสัมพันธ์แห่งพงศ์เผ่าและนี่แหละคือ “บ่วงบาป” ที่ชาวยุโรปนักล่าอาณานิคม ทำไว้ ณ อุษาคเนย์... และผมจะคอยดู“กรรมสนอง” นั้นอยู่!!

วันนี้ สิ่งที่ผมภูมิใจ คือ ครูไทยแถบชายแดน ได้สอนเด็กโดย “ไม่เลือกที่รัก ไม่มักที่ชาติ” แม้แต่น้อย...น่ารักจริง...

3. **ตระเวนใต้ ไปนั่งสามล้อนรา**

★ “ตระเวนการศึกษาไทย”... เป็นรูปแบบง่าย ๆ แต่หลากหลายวิธีที่เราจะไปพบเพื่อนครูทั่วไทย และที่นี่.. นราธิวาส กับสามล้อแรงน้องปั่น ในคว้นปิ่น ดงระเบิด ซึ่งคุณครูยังยืนหยัดสร้างคน แม้จะพวาคความตาย!

ผมเคยสรุปภาพรวมของครูประชาบาลไทย แต่ละภาคว่า... ครูเสี่ยงภัยต้องไปภาคใต้ หากครูกันดารต้องภาคเหนือ.. ถ้าแห้งแล้งร้อนก็ต้องครูอีสาน หากเหลื่อมล้ำใกล้เมืองหลวง แต่แตกต่าง

ต้องครูภาคกลาง

“ครูชน” จึงไป เพื่อฟังเสียงอันแผ่วเบาของ ครู-เด็กทั่วไทย แล้วสร้างผลผลิต...เป็นเสียงสะท้อนจากสยาม...

13 ปีที่ทำ โดยรวม ๆ ทั้งบทความ ภาพงาม บทกวี และรายการทีวี มากจนผมเองก็ยังคงคาดไม่ถึง ในจารึกที่จารึกก้าวไกล แล้วผ่านไป!

4. **ใต้เมตตาแห่งองค์อัลเลาะห์**

★ ทุกคน จะส่ายหน้า เมื่อผมชวนไปจังหวัดชายแดนใต้ ภาพจากข่าว ได้ก่อจินตภาพด้านลบ รุนแรง และสยดสยอง!!!!

แต่.. ค่อนชีวิตที่ผมตระเวน ณ ห้วยมยาน ทั้งบ้านป่า และ เขตเมือง หรือดินแดนซึ่งอดีตเรียกว่า “อาณาจักรลังกาสุกะ” นั้น... มีความงามแบบดิบอีกมาก มีวัฒนธรรมพื้นบ้านผสมผสานกันอย่างสมบูรณ์ ระหว่าง พุทธ, คริสต์, อิสลาม ทั้งศาลเจ้าจีน!

เอาเถอะ.. แม้ว่า บางเวลา วัดข้างให้.. ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว.. มัสยิดกรือเซะ.. ก็ต่างหมางเมิน ผมยังเห็น“ความรัก”... “น้ำใจ” และ “ความไร้เดียงสา” ของเด็ก-ประชาชน และครู ยังผูกพัน ขวั้นเกลียวให้สังคมได้

ผมไม่ปฏิเสธหรือครับว่า.. ความรุนแรง ในจังหวัดภาคใต้ คือความเจ็บปวดจากรอยแผล ซึ่งสะสมซ้ำซากทางสังคมใครจะเยียวยา รักษาแผลเรื้อรังนี้ ก็จะช่วยกันเถิดครับ... แต่ อย่าถ่างให้แผลกว้างขึ้น!

ส่วน “ครูชน” กับ “เพื่อนครู” คงเป็น “เปลวเทียน” เล่มน้อย คอยส่องแสงเพียงสลัวหม่น...ให้คนทั่วไป ได้สัมผัส “รอยยิ้ม” งดงาม น่ารัก ลดความหวนใจ ในจังหวัดชายแดนใต้ได้บ้าง!

และนี่คือ “พยานตัวน้อย” ที่สดใส จาก รร. บ้านคลองน้ำใส ใน อ.กาบัง จ.ยะลา

5. ฝันเล็ก ๆ หนี้อะเอียดใหญ่

★ ผมอาจจะเป็นคน **ธาตุน้ำ** เมื่อตระเวนศึกษา ไทย จึงมักเลือกทางเดินที่ **ริมแคว, ลำธาร**

ครั้งหนึ่งที่ลำน้ำ **เขี้ยวหลาน** เชื้อนรัชชประภา สุราษฎร์ธานี

ที่นี่ ผมได้พบเด็กๆ ผู้มีวิถีบน **ผืนน้ำ** เล่าเรียน ในโรงเรียนริมเขื่อนเขี้ยวหลาน แถบบ้านป่า

ไม่สนใจการกวาดวิชาว่า... การหาปลา มาทำ เป็นอาหาร

พวกเขามี “**ความฝัน**” อย่างเจียมตน ในบ้าน หุบเขาอัน **สงบสุขกับธรรมชาติ** อย่าง **สมถะ** ในสังคมแห่งความ “**พอเพียง**”

มีความทุกข์เสมือนสายลมที่แผ่วผ่าน มาแล้ว ก็ไปไม่นาน

เป็นชีวิตที่ราเริง ตระหง่าน บน **แผ่นดินน้ำ ผืนฟ้า** และ **ป่าเขา**...

ผมเห็นแววตา **ฝันปนสุข** ของเขาและเธอ.. ก่อนจากมา

6.

โสบริสุทธิ์... บนดอย“บ้านริมว่า”

ผมใช้รถโฟล์ค (Volkswagen) รุ่นปี 1964 อายุ 57 ปี.. ตะลอนเข้าไปในหุบเขาคีรีวง นครศรีฯ ดินแดนที่ถูกกระบุว่า อากาศดีที่สุดใน ประเทศไทย เมฆครี้มคลุมผืนป่าที่เขียวชอุ่ม ลมพัดแผ่ว ผ่านหน้าต่างกระจกแบบหุซ้าง เย็นชื่น แม้เพียงวัน ด้วยมีร่องน้ำ ลำคลอง มากสาย ที่ไหลซอนลดเลี้ยว ผ่านซอกเขา ทั่วผืนป่า..นั่นคือ แนวเทือกเขาหลวง แห่งนครศรีธรรมราช แผ่นดิน “**ปราชญ์ศาสนา**” แต่โบราณ...

ผม..มาที่นี่เพราะ ‘**บุญ ระนอง, ประมวล มณีโรจน์**’ ขุนพลนักเขียนดัง “**กลุ่มนาคร**”.. กลุ่มค่าย อาสาพัฒนา..และ..กลุ่มนิสิตกบฏ ที่ความคิดดี แต่ยากจน แห่ง “**บ้านกลาง**” ที่ผมเข้าใจ “**สุขหัว**” นอนพัก, หุงกิน และ..**ซ่อมวงดนตรี “ทางเดิน”**

เขา และ เธอ ทั้งหลาย เป็นน้องๆ ที่เคยคลุกคลี งาน อุดมการณ์ สืบสานความคิด กันมาตั้งแต่สมัย เป็นนักศึกษา “**ผู้แสวงหา ความหมาย**” เมื่อกว่า สามสิบปีล่วงมาแล้ว..

วันนี้ น้อง ๆ ทุกคน.. ที่ยังไม่ตาย ต่างเป็น “**อาวุธสังคม**” กันไปหมดแล้ว จึงคิดว่า..น่าจะเจอกัน “**ก่อนวาย**”

บรรยากาศของ “**คีรีวง**” ได้.. ทำให้ผมย้อน นึกถึง “**ภูฟ้า**” เหนือ...ในอากาศ ที่สดใส ยะเยือก.. เราก็อจะเริ่ม เห็นนกท่องเที่ยวยั่วเย้าเช่นกัน

ที่ “**คีรีวง**”.. น้อย สาวนครฯ ยิ้มยันกับผมว่า ที่นี่ **อากาศดีที่สุดในประเทศไทย**....แต่..ที่ “**ภูฟ้า**”.. สองสาวน้อย ไนน์ กับ เนย์..บอกผม

ว่าหนูจะรักษา**ภูฟ้าที่แสนงาม**ไว้ให้คนรุ่นหลัง
คือนั่น แม้อยู่ในอ้อมกอด “คีรีวง” ก็ยังฝันถึง “ภูฟ้า”
แต่ เฮ้อะ! **คนชรา** แบบกลุ่มนี้ จะทำอะไรได้ คงเป็น
เรื่องของ **เด็ก**รุ่นหลังแล้วละ..!

7.

กะเหรี่ยงน้อยบนดอยอังวะ

★ แม้ดอยดอย ก็มี “รอยฝัน” ในความคิดที่ตรงกัน
บ่อยไปที่เราไม่ได้เดินทางเส้นเดียวกัน

★ เส้นทางของ “**ครูชน**” คือ.. การกิจ “**ตระเวน
ศึกษาไทย**”.. ตามติดชีวิตครูไทยด้วยมุ่งมั่นกับ
ครูสร้างคน-คนสร้างโลก!

★ เส้นทางของ “**พงศา ชูแนม**” หนุ่มน้อย
ผู้กระฉ่าง แนวธรรม กลายเป็นผู้กล้าสร้าง**คำตันไม้**
และร่วมพัฒนา**สิทธิมนุษยชน**!

เมื่อผมไต่ดอย เยี่ยมพี่น้อง**กะเหรี่ยงบ้านใหม่
คลองอังวะ จ.อุทัยธานี**.. พงศาฯ. กลับร่อนอยู่กับ
พี่น้องสาวที่ จ.สุรินทร์

เมื่อผมไปเขาพนม, กระบี่ฝั่งอันดามันเพื่อพบผู้นำ
องค์กรครูรุ่นบุกเบิก แต่พงศาฯ. กลับย้อนขึ้นดอยช้าง
สุพรรณบุรี ไปทวงสิทธิ์ให้พี่น้องกะเหรี่ยง

เมื่อเดินคู่หนุ่มน้อย**กะเหรี่ยง** ผมนึกถึง**ความฝัน
อันสลับ**ของเขาเหล่านี้ **ใครหนอจะช่วยให้?**

ฤฯ..มีเพียง หัวหน้าพรรคกรีน?

8.

บนเรียนบนท้องทุ่งสุรินทร์

บางผลของชีวิต ขอ...

“**การตระเวนศึกษาไทย**” ของผม มักพบครู
มากมายที่สร้างสรรค์ทุ่มเทให้กับการศึกษา, เด็ก
และชุมชน ผมถึงกล้าที่จะยืนยันว่า “**ศักยภาพ**”
ครูไทย ไม่แพ้ครูที่ใดทั้งโลก

ที่นี่ผมพบน้อง**พิณิ หาสูข** แห่งโรงเรียน**บ้านกันตรัง**
ในหมู่บ้านพี่น้องสาว กอนกวย จ.สุรินทร์

คนที่นี้กับครูและเด็กต่างร่วมกัน**ลิขิต**เส้นทาง
ก้าวเดินของเขา จากพื้นฐานวัฒนธรรมชนเผ่า
ดั้งเดิมอย่าง**ภาคภูมิใจ**...

“**บ้านครูชน**” ณ “**ทุ่งรวงทอง**” ที่ห่มคลุมด้วย
พองพาง พื้นบ้าน**“ทาลาน”** ด้วยซี้ควายบริสุทธิ์
คือ ความตราตรึงอยู่ในหัวใจตลอดมาเนิ่นนาน..

ท่ามกลางกองไฟให้อุ่น ณ ราตรีนั้นเราคุยเรื่อง
“**การศึกษา**” เรากินอาหารแบบ**“เซราะกราว”**
เราดื่มเยี่ยง**ชาวส่วย** แต่.. ด้วยความนบนอบ
ต่อ**ธรรมชาติ**..

ก่อนนอนคือนั้น ผอ.พิณิฯ พูดว่า ผมอยู่กับเด็ก
และชุมชน “**เรา**” ยืนบน “**รากเหง้าบรรพบุรุษ**”..!

ต้นทุนชีวิต ผมมากพอ..ฉะนั้น.. **อนาคตเรา
จะกำหนดกันเอง**

9. บกรำฟิงในโคลนตม.!

ณ หมู่บ้านขุนสมุทรจีน ตำบลแหลมฟ้าผ่า
อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ.. ติดกับ กทม.

“ครูชน” ไปคลุกโคลน อยู่ที่นี่!

ผมได้รู้จักผู้ใหญ่บ้าน สมรฯ. ที่เธอครองใจคน
ครองผลงาน ครองหน้าด่าน แนวธรรมชาติ
ผมชื่นชมครูผู้อยู่ใกล้เมืองฟ้าอมร แต่มีวิถีทาง
วิชาชีพครูในหมู่บ้านที่กั้นดาร์แบบชนบท..

ผมชอบความเรริงว่าบริสุทธิ์ของเด็กบ้านขุน
สมุทรจีน ที่อยู่, กิน, เรียน, เล่น.. แบบพอเพียง

ผมชอบธรรมชาติ กลิ่นทะเล และป่าชายเลน
ซึ่งน้ำที่นี่มีชีวิต และคนที่นี่มีผืนดินเป็นเดิมพัน!

บ่อยครั้งที่ทะเลรุกล้ำแดนคน.. หลายปีแล้ว
ที่ผู้ใหญ่สมรฯ. และ ลูกบ้าน.. ใช้ภูมิปัญญาสู้แนวน้ำ!

ทว่าถึงจะยากเพียงใด ชีวิตต้องก้าวต่อไป เด็ก ๆ
บอกว่าน้ำท่วมเป็นเรื่องปกติ.. เราอยู่ได้

หนูชวนคุณลุงไปปลูกโกงกาง เราไม่ได้ทำเพื่อวันนี้
แต่เรากำลังสร้างระบบนิเวศน์ที่อยู่ร่วมกัน

ผมจึงมาเรียนรู้โคลนกับเด็ก ๆ...

HOTLINE – สายตรง “โรงซ่อม” : เสริมอุดมการณ์!

★ เราจะคุ้นกับทุกข์ 4 จนชิน คือ การเกิด, แก่,
เจ็บ, ตาย ณ โรงพยาบาล.

ชีวิตที่ไม่เคยเข้าโรงพยาบาล จะทำให้เราชะล่าใจ
ในสุขภาพ

หลังจาก “จอม” กับหวัดน้อย ๆ ร่วมเดือน
ผมจึงถูกเชิญบังคับให้เข้าโรงพยาบาลเพื่อตรวจ
สุขภาพ

“สายหยุด” คือ โรงพยาบาลที่ทำให้ผมปรับ
ทัศนคติในการมอง โรงซ่อมสุขภาพวันนี้ ใหม่ด้วย
มาตรฐานสากล แบบโรงพยาบาลเล็กๆ ที่ซ่อนอยู่
กลางเมืองใหญ่ ด้วยจิตใจที่.. เอื้ออารีต่อเพื่อนทุกข์
โดยเจ้าหน้าที่, แพทย์, พยาบาล ร่วมร้อย

ผมเห็นความแจ่มใสในการทำงาน ผมเห็น
ความใส่ใจ ต่อ.. ผู้ป่วย ประดุจญาติ

ที่สำคัญ คือ ผมเห็น “ความไว้วางใจ” ในแววตา
ของผู้ป่วย ตลอด 24 ชั่วโมง

ไม่มีใครหนีสังขารข้อ 4 แต่.. เราสามารถร่วมกัน
สร้างสุขสงบ ไร้ทรมาน ให้ชีวิตได้ ก่อน “ความตาย”
จะพรากจาก

★ สายหยุด... อย่าหยุดหอม

ร่วมใจพร้อม... น้อมรักษา

ชุมชน... ด้วยปัญญา

มีจรรยา... พยาบาล ★

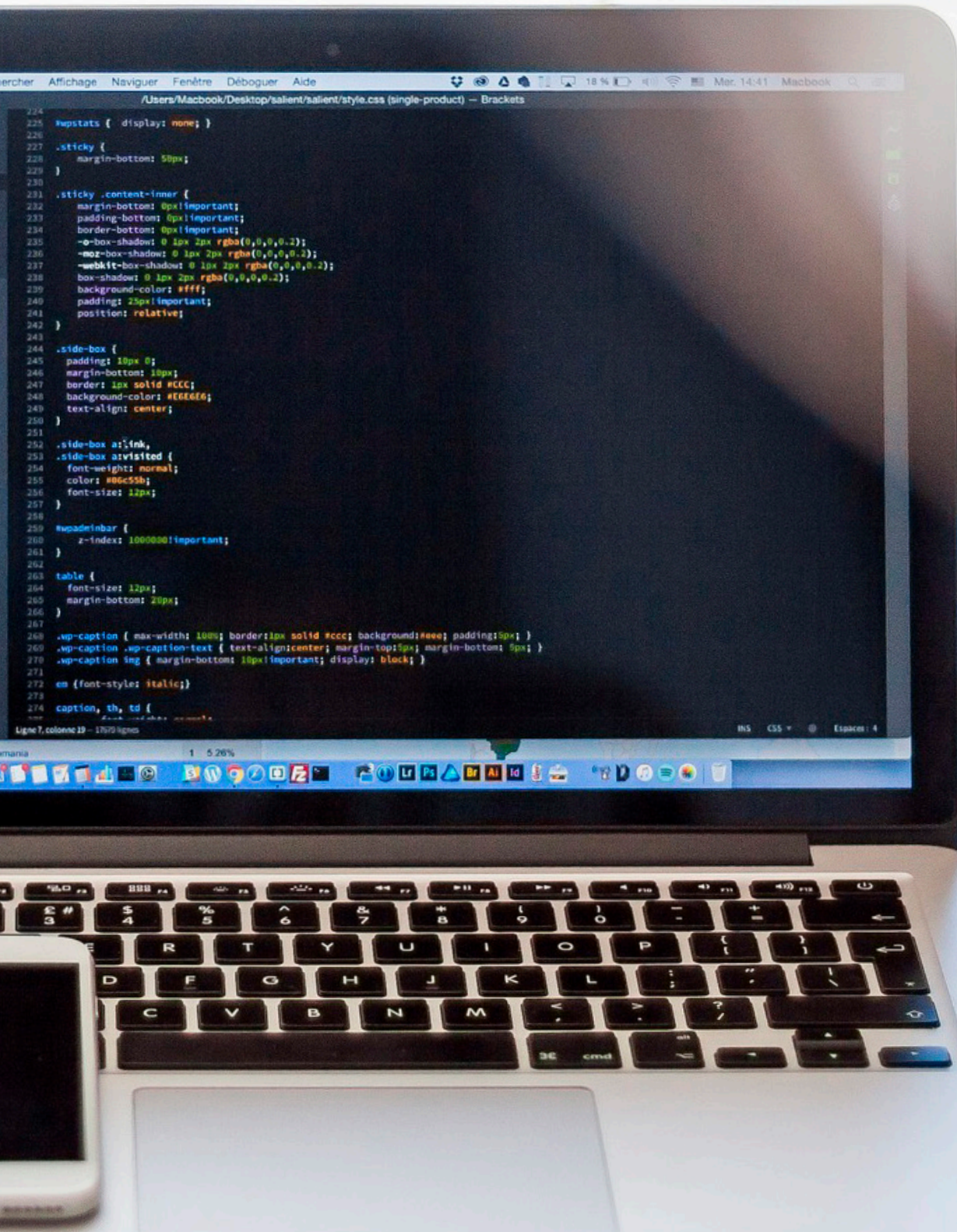
“ครูชน”

THE SURPRISINGLY BENEFITS OF CODING

Coding นั้น สำคัญไฉน ?

“ในโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีเช่นทุกวันนี้ เราควรให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ เทียบเท่ากับการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ การเข้ารหัส (Encryption) ควรเป็นเรื่องพื้นฐาน ที่เด็ก ๆ ต้องเรียน เหมือนเรื่องการสังเคราะห์แสง”
ฮาดี ปาร์โรวี ผู้ก่อตั้ง code.org

เรียบเรียง กฤษณา กาญจนเพ็ญ

เป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษา คือ การเตรียมคนให้พร้อมรองรับตลาดงาน สำหรับอนาคต ซึ่งช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ความสามารถในการ Coding และการเขียน โปรแกรม กลายเป็นทักษะสำคัญและเป็นที่ต้องการ ของตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการปลูกฝังทักษะในการเรียนรู้ ภาษาคอมพิวเตอร์ หรือ Coding ที่เปรียบเสมือน ภาษาที่สามให้แก่เด็กไทยตั้งแต่วัยเยาว์ ประกาศให้ Coding เป็นหลักสูตรที่นักเรียนทั่วประเทศต้องเรียน อย่างเป็นทางการ (National Standards) โดยเริ่ม ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป

เด็กจะได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ทำงานได้อย่าง เป็นขั้นตอน มีกระบวนการในการแก้ปัญหา มีตรรกะ ฝึกทักษะการคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) ไปจนถึงการได้เรียนรู้ทักษะภาษาใหม่ ที่จะใช้สื่อสารกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ในอนาคต ทำให้เข้าใจการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และหุ่นยนต์ สอดคล้อง กับการเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีทักษะ ทันโลกยุคดิจิทัล มีอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

Coding คืออะไร อะไรคือ Coding ?

Coding มาจากคำว่า code ในภาษาอังกฤษ หมายถึง การเข้ารหัส

ในการสั่งงานคอมพิวเตอร์ เราจะต้องใช้ภาษา เดียวกันกับคอมพิวเตอร์ นั่นก็คือการ Coding เป็นการเขียนชุดคำสั่งของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วย “โค้ด (Code)” เพื่อให้โปรแกรมทำตามคำสั่ง หรือการสั่งงานคอมพิวเตอร์ให้ทำตามที่เราต้องการ โดยการใช้ภาษาของคอมพิวเตอร์ เช่น C++, PHP, Java หรือ Python นั่นเอง

Coding ถูกนำมาผนวกในหลักสูตรวิทยาการ คำนวณที่บรรจุอยู่ในสาระเทคโนโลยี กลุ่มสาระ เรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skill) อย่างเป็นขั้นเป็นตอน จากเดิมที่เด็กไทยได้เรียนวิชาคอมพิวเตอร์ในฐานะ ผู้ใช้งาน (User) หลักสูตรนี้จะสอนให้เป็นผู้เขียน ผู้พัฒนา (Programmer / Developer) รวมถึง ได้ฝึกหัดคิดอย่างระบบคอมพิวเตอร์

“ในการที่เราจะสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงาน เราหรือโปรแกรมเมอร์ต้องคิดให้เป็นขั้นตอน เพราะคอมพิวเตอร์ไม่มีทางทำเองได้” คำอธิบายจาก ดร.เชมวดี พงศานนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร เครือข่ายและพัฒนาครู สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ในฐานะ ผู้ออกแบบหลักสูตร

สอนอะไรในวิชา Coding ?

หัวใจของวิชา Coding มิใช่การมุ่งสอนให้ เขียนโปรแกรม แต่เน้นไปที่การให้เด็กคิดทุกเรื่อง อย่างเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดทักษะ การแก้ปัญหา คือ สามารถแตกปัญหาออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อหาสาเหตุและวิธีแก้ไขแต่ละส่วนไปทีละเปลาะ ดังนั้น ในแต่ละขั้นตอนของการเขียนโค้ดเด็กก็จะ ได้เรียนรู้ระบบการวางแผน เมื่อฝึกฝนได้สักระยะ จะเข้าใจถึงหลักการและจับประเด็นได้ดียิ่งขึ้น

โครงสร้างหลักสูตรของวิชา Coding แบ่งออก เป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

- วิทยาการคอมพิวเตอร์ (Computer Science) หลักของวิชานี้ คือ การพัฒนา ให้เด็กมีกระบวนการคิดได้อย่างเป็นขั้นตอน

โดยใช้การเขียนโปรแกรมมาเป็นเครื่องมือตามแนวทางการคิดเชิงคำนวณ หรือที่เรียกว่า Computational Thinking

- เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เป็นวิชาที่ทำให้เด็ก ๆ สามารถรวบรวมข้อมูล จัดการข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผล และทำการตัดสินใจจากพื้นฐานของข้อมูลได้
- รู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) อีกหนึ่งหลักสูตรสำคัญที่มุ่งเน้นการปลูกฝังทักษะรู้ทันเทคโนโลยีให้แก่เด็ก ๆ ไปจนถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนสรรค์สร้างผลงานบนเทคโนโลยีได้

ซึ่งหลักสูตรและเนื้อหาในการเรียนการสอนวิชา Coding ก็จะต้องแตกต่างและปรับปรุงให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ตัวอย่างการเรียน Coding ในเด็กเล็กจะคล้ายกับการเล่นเกม เช่น เกมบันไดงู โดยให้ฝึกคิดหาทางออกทีละขั้นผ่านการคิดและออกคำสั่งลูกศรซ้าย-ขวา-หน้า-หลัง ฝึกการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ส่วนเด็กโตจะฝึกให้ใช้เหตุผลในเชิงตรรกะ คือให้เหตุผลของการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ตลอดไปจนถึงการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อแก้ปัญหากันเป็นทีม

สอน Coding อย่างไรให้สำเร็จ ?

แม้การสอนวิชา Coding จะเป็นเรื่องแปลกใหม่และท้าทายไม่น้อยสำหรับบรรดาครูผู้สอน แต่วิชานี้ถือว่ามีค่าและมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมหาศาล คอลัมน์วิชาการบันเทิง จึงขอเสนอ 4 เคล็ดลับในการสอน Coding ให้สำเร็จและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด ดังนี้

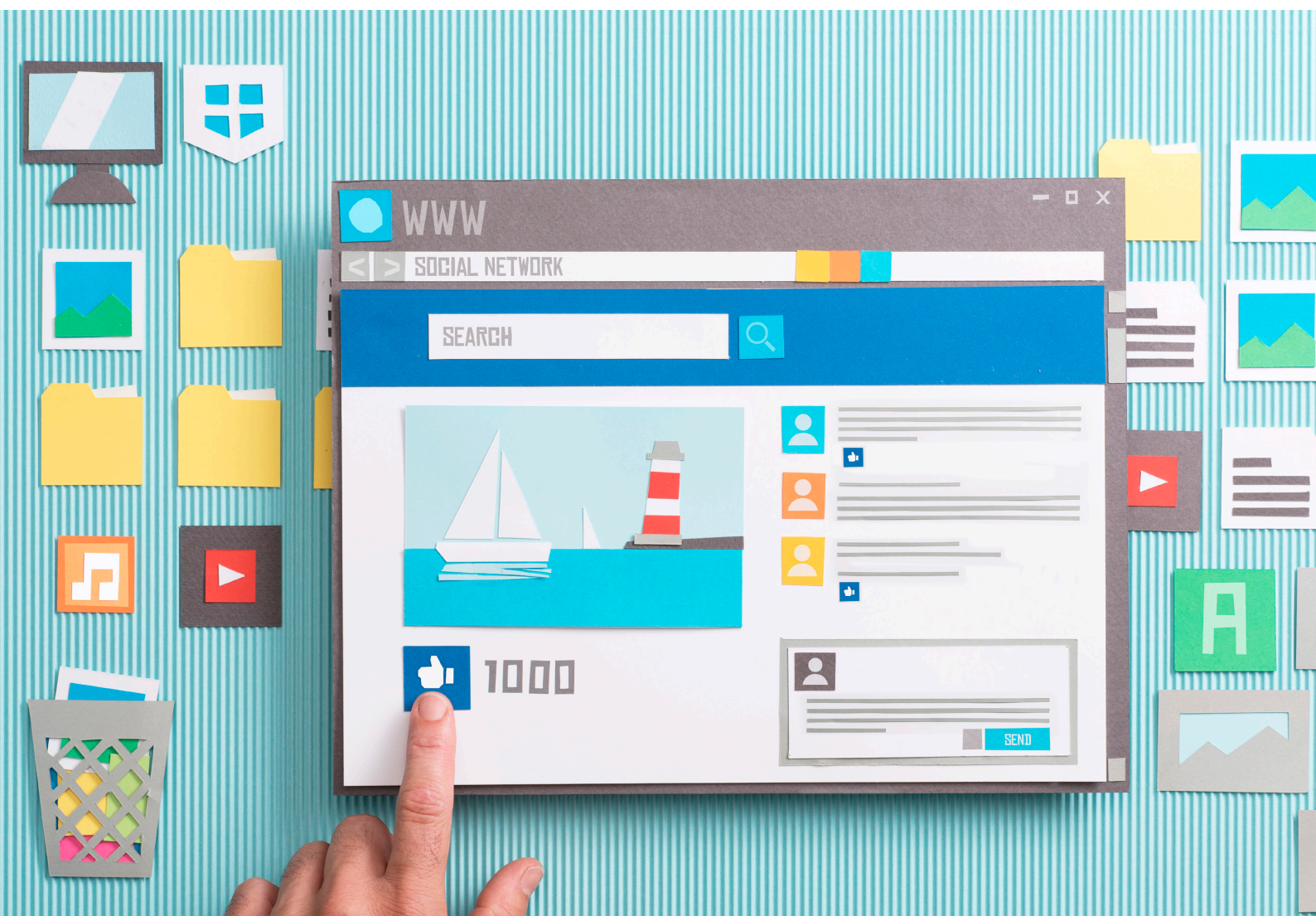
- สอนแบบ Live หรือสาธิตวิธีการเขียนโค้ดแบบสด ๆ หน้าชั้นเรียน เป็นเทคนิคเดียวกันกับที่ Beauty Blogger และเหล่าบรรดาอินฟลูเอนเซอร์ใช้ถ่ายทอดสด วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจ ตั้งใจ และสนุกกว่าการสอนผ่านสไลด์หรือวิดีโอ
- ให้ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์แบบ 1 เครื่องต่อ 1 คน หรือ 1 เครื่อง ต่อ 2 คน หรือให้กลุ่มเล็กที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกใช้จริงและเข้าใจกระบวนการอย่างลึกซึ้ง
- สอนให้เรียนรู้ทีละภาษา ทีละขั้น Coding เป็นการเข้ารหัสในหลากหลายภาษาที่ซับซ้อน ครูผู้สอนควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงองค์ประกอบที่สำคัญของโค้ดหรือภาษาใดภาษาหนึ่งก่อน และเมื่อเด็กเข้าใจโครงสร้างของภาษานั้นดีแล้ว ก็จะสามารถที่จะเข้าใจในภาษาหรือโค้ดอื่น ๆ ได้โดยง่าย
- สอนให้เด็กมุ่งแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน มากกว่าการเขียนโปรแกรม ซึ่งเป็นหัวใจหลักของวิชา Coding

จะเห็นได้ว่าการเรียน Coding ไม่ใช่เรื่องไกลตัวและไม่เป็นเรื่องยากเกินไปสำหรับเด็ก เยาวชน รวมไปถึงครูผู้สอนในยุคดิจิทัลที่ต้องก้าวทันโลก ดังสโลแกนที่ว่า “Coding for all, All for Coding” ของ ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยกระทรวงการคลัง ซึ่งแม้ว่าเด็ก ๆ จะไม่ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์หรือนักคอมพิวเตอร์ แต่อย่างน้อยที่สุด ทุกคนจะได้ทักษะการวางแผนการจัดการอย่างเป็นขั้นตอนในการดำเนินชีวิต เป็นการสร้างฐานความคิดให้เข้มแข็ง ช่วยให้พวกเขาสามารถต่อยอดได้ในทุกเรื่อง และเอาตัวรอดได้ในอนาคต 🌟

SELF-LEARNING: ACCELERATE YOUR SKILL WITH MODERN EDUCATION

ยกระดับศักยภาพ
ด้วยการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

เรียบเรียง วีระพงศ์ บัวทองคำวิเศษ

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ สมัยใหม่ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหา ตามความสนใจผ่านทางเทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างรอบด้าน

จากที่บริบททางสังคมและเศรษฐกิจพัฒนาอย่างก้าวกระโดดอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ส่งผลให้การย้ายอยู่กับที่หมายถึงการโดนทิ้งไว้ข้างหลังไปโดยปริยาย ช่องว่างของการเรียนรู้จึงก่อตัวขึ้นอย่างไม่ที่สิ้นสุด การขาดทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย ฉะนั้นการแสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ และเติมเต็มช่องว่างของการเรียนรู้ที่หายไปจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ก่อปรกับการมาถึงของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เปรียบประหนึ่งปัจจัยจำเป็นอันขาดเสียมิได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ยุคปัจจุบัน ได้นำพาแนวทางการเรียนรู้แบบใหม่

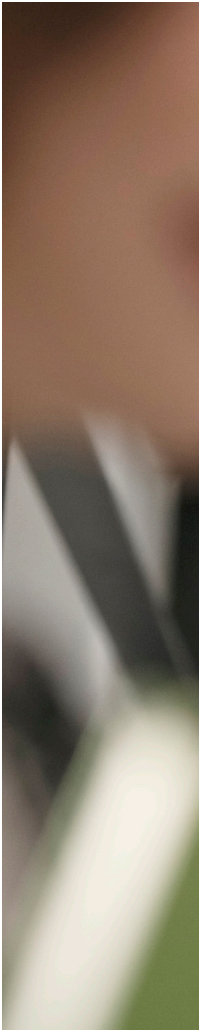
การเรียนรู้ด้วยตัวเอง จึงถือว่าเข้ามาพลิกโฉมรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบเดิมไปโดยสิ้นเชิง ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกสบาย เพียงแค่ค้นหาใน Google เลือกที่จะผลิตเพลย์กับสารคดีใน Youtube หรือลงสมัครเรียนคอร์สออนไลน์ตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยชื่อดังทั้งในและต่างประเทศ ไปจนถึงเว็บไซต์รวบรวมคอร์สออนไลน์อย่าง Coursera ที่มีให้เลือกทั้งแบบจ่ายค่าเรียน และอบรมฟรีก็สามารถทำได้เพียงปลายนิ้ว

การเรียนรู้ด้วยตัวเองได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนและการสอน กล่าวคือบทบาทในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ไม่ได้ตกอยู่ที่ผู้สอนแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป หากแต่เป็นฝั่งผู้เรียนที่ได้มีโอกาสกระทำหน้าทีดังกล่าวทดแทน การเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะเชิงรุก (Proactive) กำเนิดจากแรงจูงใจภายในและความต้องการของผู้เรียนเองที่กระตือรือร้น

อยากที่จะค้นคว้าและศึกษาในเนื้อหาดังกล่าวด้วยความกระหายใคร่รู้ ผู้เรียนจึงสามารถกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ตามใจปรารถนา ทั้งยังมีอิสระในการจัดระบบการเรียนการสอน เลือกสรรแหล่งเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินผล และทำแบบทดสอบหลังทำยบทเรียน เนื่องด้วยอิทธิพลของแรงจูงใจนี้เอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอชนั้นมีประสิทธิภาพได้อย่างเหลือเชื่อ แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ด้วยตัวเองมักจะมี ความท้าทายที่สำคัญอยู่อย่างหนึ่งที่ผู้เรียนทุกคนต้องพบเจอ สิ่งนั้นก็คื “วินัย”

ความท้าทายของการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ด้วยสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีลักษณะยืดหยุ่น ปราศจากความเครียดไร้ซึ่งการบังคับใช้ของกฎระเบียบอันเคร่งครัดต่าง ๆ จากบุคคลอื่น ยกตัวอย่างเช่น เวลาเริ่ม - เลิกเรียนที่ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ สิ่งเหล่านี้จึงเกิดเป็นความท้าทายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประสิทธิภาพที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตัวเองจะมากหรือน้อยนั้น จึงขึ้นอยู่กับระเบียบวินัยของผู้เรียน บ่อยครั้งที่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้เรียนได้คาดหวังไว้จากการศึกษาวิจัยทางจิตวิทยาพบว่าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตัวเองมักจะมีคุณลักษณะร่วมทางจิตวิทยาอยู่ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) บุคลิกส่วนบุคคล อันเป็นผลโดยตรงจากภายในจิตใจ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองมักจะเป็นคนที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง อดทนไปด้วยแรงผลักดัน และแรงบันดาลใจในการไขว่คว้าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น เมื่อตั้งเป้าหมายไว้แล้วพวกเขาต่างมุ่งมั่นเดินทางสู่เป้าหมายนั้น

อย่างแน่น 2) กระบวนการสร้างการรับรู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองมักจะมีศักยภาพในการตั้งเป้าหมายที่จับต้องได้ การเชื่อมโยงประเด็นอย่างเป็นเรื่องเป็นราว การตัดสินใจโดยอาศัยหลักเหตุและผลที่สอดคล้องซึ่งกันและกัน การประยุกต์ใช้ความรู้กับเป้าหมาย และความตื่นตัวต่อเนื้อหาใหม่ ๆ ที่ได้รับจากการเรียนอยู่เสมอ มีผู้เชี่ยวชาญในแวดวงวิชาการและเอกชนหลายท่านกล่าวแบบติดตลกว่า ถ้าอยากประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพียงเลือกเรียนคอร์สเรียนออนไลน์แบบจ่ายเงิน เพราะมูลค่าเงินที่เสียไปจะถือว่าเป็นแรงผลักดันชั้นยอดให้คุณกระตือรือร้นที่จะเข้าเรียนแบบไม่หย่อนยาน

อย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

- **สนใจและสงสัยใคร่รู้ในประเด็นที่ต้องการ** จะศึกษาอย่างถ่องแท้ โดยความสงสัยใคร่รู้จะทำหน้าที่กระตุ้นให้เราเกิดความกระตือรือร้นอยากจะเรียนรู้เพื่อนำความรู้กลับมาอุดช่องโหว่ของความสงสัยใคร่รู้ที่เกิดขึ้น
- **ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน จับต้องได้ และควรเป็น** เป้าหมายที่สามารถกระทำได้จริง เช่น เป้าหมายของการลงเรียนคอร์สการตลาดดิจิทัล คือ มียอดผู้ติดตามใน Social Media มากขึ้นจำนวน 1,000 คน หรือ ยอดขายสินค้าออนไลน์กระโดดขึ้นจากเดือนก่อนหน้าก็เปอร์เซ็นต์
- **ประเมินแหล่งเรียนรู้** เพราะในโลกออนไลน์นั้นปรากฏแหล่งเรียนรู้ในประเด็นที่ต้องการศึกษามากมายมหาศาล ฉะนั้นก่อนเรียน เราจึงควรใช้เวลาค้นหาแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือโดยอาจวิเคราะห์จากเจ้าของแหล่งเรียนรู้ว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง หรือองค์กรที่น่าเชื่อถือหรือไม่ หรือถ้าหากเป็นงานวิจัยลองตรวจสอบดูว่าพบการอ้างอิงที่ถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ หากเป็นคอร์สออนไลน์ตามเว็บไซต์เอกชน ลองดูรีวิวจากผู้เรียนก่อนหน้าว่าสามารถตอบโจทย์เป้าหมายของ

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองมักจะมีศักยภาพในการตั้งเป้าหมายที่จับต้องได้ การเชื่อมโยงประเด็นอย่างเป็นเรื่องเป็นราว การตัดสินใจโดยอาศัยหลักเหตุและผลที่สอดคล้องซึ่งกันและกัน การประยุกต์ใช้ความรู้กับเป้าหมาย และความตื่นตัวต่อเนื้อหาใหม่ ๆ ที่ได้รับจากการเรียนอยู่เสมอ

พวกเขาได้มากน้อยเพียงใดก็สามารถทำได้ และที่สำคัญเนื้อหาการเรียนรู้อย่อมมีพลวัตตามกาลเวลา ดังนั้นจึงสมควรที่จะเลือกเนื้อหาที่มีความทันสมัยมากพอ

- **เริ่มกระบวนการเรียนรู้** จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องมีตารางเรียนที่ไม่ยืดหยุ่น และไม่เว้นช่องว่างระหว่างการเรียนรู้อีกจนเกินไป ในทางตรงกันข้ามควรเว้นช่องว่างไว้ในเวลาที่เท่า ๆ กันสิ่งสำคัญที่สุดคือการประเมินผลท้ายการเรียนรู้อีกในแต่ละครั้ง เนื่องจากจะช่วยให้การเรียนครั้งถัดไปมีความราบรื่นมากยิ่งขึ้น
- **ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เข้ากับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนและจับต้องได้** โดยนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้แล้ว การนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความทรงจำระยะยาวต่อความรู้นั้น ๆ ได้อีกด้วย
- **ลองร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้กับคนอื่น** โดยอาจเป็นได้ทั้งบุคคลออฟไลน์หรือออนไลน์ก็ได้ ขั้นตอนนี้เปรียบเสมือนกับการสร้างบรรยากาศห้องเรียนจำลองขึ้นมา ทั้งนี้ก็เพื่อค้นหามุมมองใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นหัวข้อนั้น ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จนนำไปสู่การต่อยอดความรู้ นั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นไปอีกขั้น

ผลพลอยได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตัวเองจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพใหม่ ๆ ของตัวเองอยู่ตลอดเวลาผ่านปฏิสัมพันธ์แบบถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน นัยหนึ่งคือ ศักยภาพเหล่านี้ถือว่ามีค่าช่วยอำนวยความสะดวกให้การเรียนในครั้งนี้และครั้งต่อไปให้มีความราบรื่นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และอีกนัยหนึ่งก็คือ ศักยภาพเหล่านี้เป็นผลพลอยได้จากการเรียนรู้ด้วยตัวเองนั่นเอง โดยศักยภาพเหล่านี้ ได้แก่ ศักยภาพในการบริหารจัดการเวลา (Time Management) ศักยภาพในการประเมินตัวเอง (Productive Feedback) ศักยภาพในกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making) ศักยภาพในการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) และศักยภาพในการคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) โดยทั้งหมดล้วนเป็นศักยภาพที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดสำหรับการใช้ชีวิตยุคปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป เครือข่ายอินเทอร์เน็ตกระตุ้นให้การเรียนรู้ด้วยตัวเองเกิดความแพร่หลายและเข้าถึงได้โดยง่าย กอปรกับพัฒนาการทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบันเป็นสิ่งเร้าให้มนุษย์ต้องพยายามขวนขวายความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ไม่ให้ตัวเองถูกทิ้งไว้ด้านหลัง “การเรียนรู้ด้วยตัวเอง” จึงเป็นรูปแบบการศึกษาสมัยใหม่ที่เข้ามาช่วยเติมเต็มช่องว่างนี้ ทว่าความท้าทายหลักของการเรียนรู้ด้วยตนเองก็คือ “วินัย” บ่อยครั้งที่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้เรียนได้คาดหวังไว้ ฉะนั้นผู้เรียนจึงต้องอาศัยแรงผลักดันจากภายในอย่างแน่วแน่ โดยควรกำเนิดมาจากการสงสัยใคร่รู้ อย่างถ่องแท้ ตลอดจนมีตารางเรียนที่ไม่หย่อนยานจนเกินไปในขั้นตอนของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือ จนท้ายที่สุดสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้จนเกิดเป็นผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและไม่ลืมแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลอื่นเพื่อต่อยอดความรู้ นั้น ๆ ต่อไป 🌱

SIX THINKING HATS

ปิ่นเด็กให้คิดอย่างรอบด้าน ด้วยทฤษฎีหมวก 6 ใบ

เพราะเด็กแต่ละคนมีนิสัยและ
มุมมองความคิดที่แตกต่างกัน
แต่จะอย่างไรให้ครูผู้สอน
ดึงความสามารถของพวกเขา
ที่ซ่อนอยู่ ให้ฉายแววโดดเด่น
โดยไม่มองข้ามการพัฒนา
จุดด้อยของแต่ละคนได้

เรียบเรียง กฤษฎา กาญจนเพ็ญ

Yellow Hat หมวกสีเหลือง: โอกาส ทางเลือก

สีเหลือง เป็นสีที่สะท้อนถึงแสงแดด
และความสว่างสดใส ความหมายของ
หมวกสีเหลืองจะตรงข้ามกับสีดำ
เป็นตัวแทนของการมองโลกในแง่ดี
ที่ผสมผสานความสงสัยใคร่รู้ ความสุข
และความต้องการที่จะสร้างสิ่งต่าง ๆ
ให้เกิดขึ้น อย่างมีความหวัง เมื่อสวม
หมวกสีนี้ เด็ก ๆ จะต้องคิดถึงจุดเด่น
โอกาส คิดถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ หรือ
ข้อมูลในเชิงบวก เป็นการเปิดโอกาส
ให้พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้

White Hat หมวกสีขาว: ข้อเท็จจริง

สีขาว เป็นสีที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นกลาง
ความสะอาด จึงเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง
จำนวนตัวเลข และเมื่อเด็กสวมหมวก
สีนี้ เขาจะต้องแสดงแต่ข้อเท็จจริง
คือ ข้อมูลเบื้องต้นของสิ่งเหล่านั้น
โดยไม่ต้องการความคิดเห็นอื่น ๆ

Green Hat หมวกสีเขียว: ความคิดสร้างสรรค์

สีเขียว เป็นตัวแทนของความเจริญ
งอกงาม ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ความคิด
สร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบ โดยใช้
ประสบการณ์ของตัวเองที่มีมาบอกเล่า
เมื่อสวมหมวกสีนี้ เด็ก ๆ จะต้องบอกเล่า
เรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ความคิด
สร้างสรรค์ และความคิดริเริ่มใหม่ ๆ
เพื่อนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่
ทางที่ดีมากยิ่งขึ้น

U ่วตกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความคิดเกิดขึ้นอย่างมากมายในปัจจุบัน เครื่องมือที่จะช่วยให้ครูสามารถปั้นเด็กที่มีคุณภาพ คือ การสร้างกระบวนคิดอย่างเป็นระบบ ตามแบบ “ทฤษฎีหมวก 6 ใบ” หรือที่เรียกว่า “Six Thinking Hats” ของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Dr. Edward de Bono)

คิดรอบด้าน ผ่านหมวก 6 ใบ

“ทฤษฎีหมวก 6 ใบ” เน้นการคิดที่ครอบคลุมเพื่อไม่ให้เกิดการตกหล่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการจัดระเบียบการคิด ทำให้การคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้หมวก 6 ใบเป็นตัวแทนของความเป็นไปได้ ตามมุมมองของปัญหาต่าง ๆ โดยหมวกแต่ละใบจะแทนพลังของการคิดที่มุ่งเน้นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เด็ก ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แต่ครอบคลุมและครบรอบด้าน ลดความขัดแย้งที่ไม่จำเป็น ทั้งยังสามารถดึงเอาศักยภาพของแต่ละคนมาใช้ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย โดย เดอ โบโน ได้แบ่งหมวก 6 ใบออกเป็น 6 สี ดังนี้

“Most of the mistakes in thinking are inadequacies of perception rather than mistakes of logic”
ความคิดที่ผิดพลาด ส่วนใหญ่มักเกิดจากการรับรู้ที่มองด้าน มากกว่าเกิดจากการขาดเหตุผล
Dr. Edward de Bono

Red Hat หมวกสีแดง: อารมณ์ ความรู้สึก

สีแดง เป็นสีที่แสดงถึงอารมณ์และความรู้สึก เมื่อสวมหมวกสีแดง เด็กจะสามารถบอกความรู้สึกของตนเองว่าชอบ ไม่ชอบ ดี ไม่ดี เป็นส่วนของการแสดงอารมณ์ โดยไม่ต้องมีเหตุผลมาประกอบ

Blue Hat หมวกสีฟ้า: การควบคุมความคิด

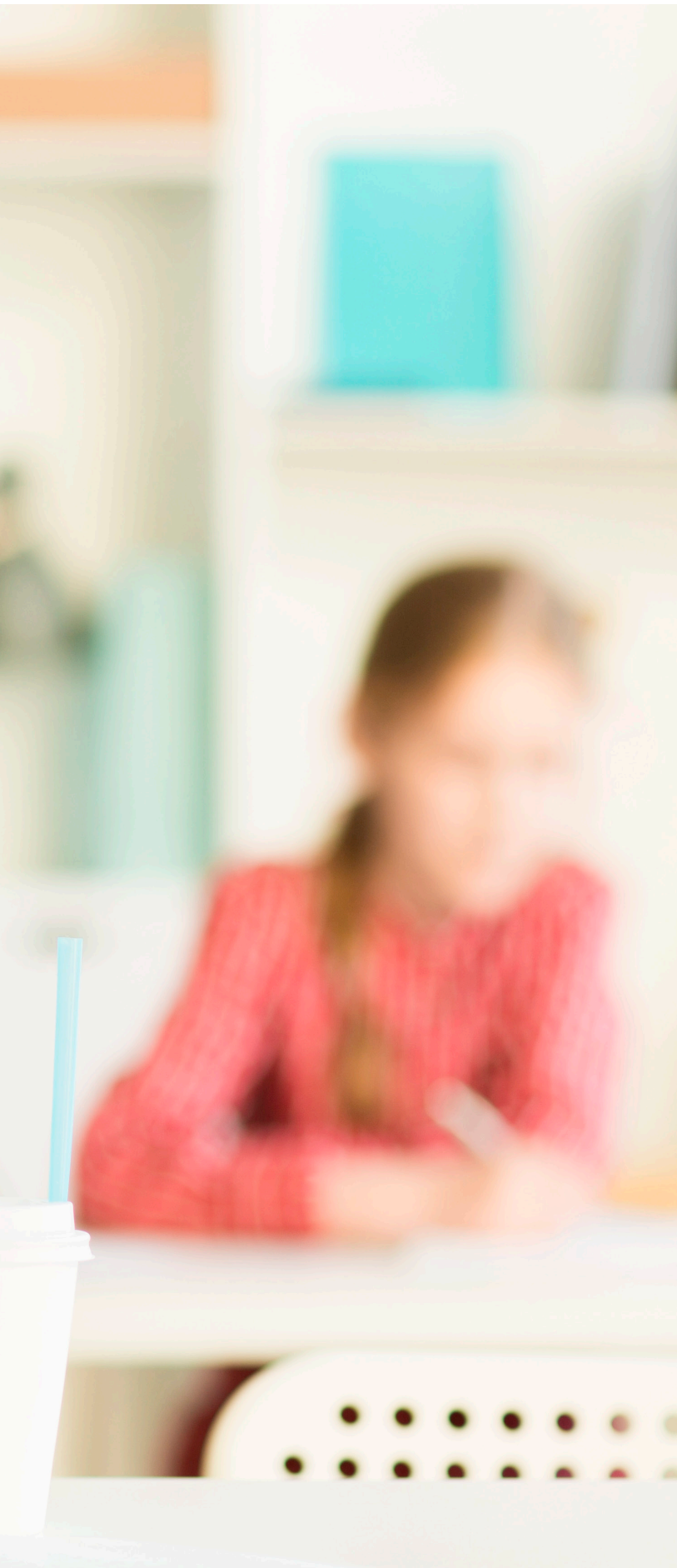
สีฟ้า เป็นสีที่ให้ความรู้สึกสงบ จะเป็นเหมือนท้องฟ้า หมวกใบนี้เกี่ยวกับการควบคุม การบริหารกระบวนการคิด หรือการจัดระเบียบการคิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของความคิดรวบยอด ข้อสรุป การยุติข้อขัดแย้ง การมองเห็นถึงภาพรวม รวมไปถึงการดำเนินการที่มีขั้นตอน หมวกสีน้ำเงิน จึงมีบทบาทของหัวหน้าทำหน้าที่ควบคุมบทบาทของเพื่อน ๆ ดำเนินการประชุม รวมถึง ควบคุมการใช้กระบวนการคิด การสรุปผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

Black Hat หมวกสีดำ: ความคิดเชิงลบ

สีดำ เป็นสีที่แสดงถึงความคิดเชิงลบ การปฏิเสธ สิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรปฏิบัติ รวมไปถึงจุดด้อย อุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ โดยมีเหตุผลประกอบ เด็กที่สวมหมวกสีนี้จะต้องชี้ให้ได้ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ควรทำสิ่งนี้หรือไม่เหมาะสมหรือไม่ เป็นการฝึกให้คิดอย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น

สร้างกิจกรรม เสริมกระบวนการคิด

ครู คือผู้ที่สามารถกระตุ้นเด็กให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบได้ โดยใช้ทฤษฎีหมวด 6 ไปมาช่วยดึงจุดเด่นของเด็กแต่ละคนออกมา ด้วยการให้หมวดที่ละหนึ่งใบสำหรับความคิดแต่ละครั้ง ซึ่งทุกคนจะต้องสวมหมวดใบเดียวกัน เพื่อให้คิดไปในทิศทางเดียวกัน เรียงกันไปตามสีแล้วแต่ว่าจะใช้สีไหนก่อน ที่สำคัญคือหากอยากปั้นให้เด็กเป็นคนคิดรอบด้าน ก็ควรปลูกฝังให้เด็กรู้จักคิดให้ครบทั้ง 6 แบบ

ครูผู้สอนสามารถประยุกต์ทฤษฎีหมวด 6 ไปร่วมกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นการประชุม โดยนำทฤษฎีนี้มาใช้ควบคุมการประชุม จะช่วยให้การประชุมสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และได้รับรายละเอียดครบถ้วน ไม่ตกหล่น อย่างเช่น เริ่มต้นจากการสวมหมวดฟ้า เพื่อบอกถึงสาเหตุและเป้าหมายของการประชุม ครังนี้ จากนั้นสวมหมวดสีเขียวเพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นกลาง ใช้สีเหลืองเพื่อหาข้อดีและจุดเด่น และใช้สีดำเพื่อหาข้อจำกัดและอุปสรรค จากนั้นใช้สีเขียว เพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ และเช็คความพึงพอใจจากวิธีนั้น โดยใช้สีแดง เป็นต้น

หรือแม้แต่การใช้บทบาทสมมุติ โดยการสุ่มหรือเลือกให้นักเรียนแต่ละคนสวมหมวดด้วยสีที่แตกต่างกัน แล้วให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กำหนดตามสีของหมวด จากนั้นให้นักเรียนสลับหมวดกัน จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์การใช้กลไกความคิดที่แตกต่างกันตามสีของหมวด ซึ่งวิธีนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนให้แตกฉานและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

มาถึงตรงนี้ก็จะเห็นได้ว่าทฤษฎีหมวด 6 ใบนั้นมีประโยชน์อย่างมาก เพราะสามารถนำไปประยุกต์ได้อย่างหลากหลาย การให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดนี้จะช่วยให้พวกเขามีกระบวนการคิดที่ดีและรอบคอบ ซึ่งการพัฒนาทักษะนี้เป็นผลดีต่อนักเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต และถ้าหากเขาสามารถใช้ทฤษฎีหมวด 6 ใบได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว เรื่องของการคิด การวิเคราะห์ และแยกแยะทุกอย่างในหลักสูตรอื่น ๆ ก็จะกลายเป็นเรื่องที่ย่อยง่าย

HOW TO BUILD POSITIVE DISCIPLINE

เทคนิคสร้างวินัยเชิงบวก

มาเรียนรู้วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกเพื่อสร้างทัศนคติที่ดี
ให้แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เติบโตไปอย่างมีคุณภาพ

เรียบเรียง อัญญาบุษ บำรุง

การสร้างวินัยเชิงบวก ถือว่าเป็นวิธีการ
สร้างสรรค์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ที่ไม่เหมาะสมโดยหลีกเลี่ยงการใช้
ความรุนแรงเป็นบทลงโทษ แต่จะ
สอนให้เด็กรู้จักคิดและฝึกฝนให้เด็กมีการกระทำ
เชิงบวก ซึ่งเป็นการฝึกให้เด็กใช้สมองส่วนหน้า
(Executive Functions: EF) ที่ทำหน้าที่ควบคุม
อารมณ์ การกระทำและความคิด ที่จะส่งผลให้เด็ก
เรียนรู้ที่จะยับยั้งชั่งใจ รู้ว่าอะไรควรและไม่ควรทำ
เพื่อให้อยู่ร่วมกับเพื่อนและคนในสังคมได้อย่าง
มีความสุข เติบโตไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งต่างจาก
การลงโทษ ที่เป็นการควบคุมพฤติกรรมและอาจ
ส่งเสริมให้เด็กใช้ความรุนแรงในทางที่ผิด เพราะเด็ก
จะเรียนรู้ว่าการใช้ความรุนแรงนั้น สามารถหยุด
หรือช่วยแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบ
ต่ออารมณ์และจิตใจของเด็ก ทำให้เกิดความกลัว
เมื่อกระทำความผิด หรือเมื่อมีเรื่องอะไรร้ายแรง
เกิดขึ้นอาจจะไม่กล้าบอกผู้ใหญ่เพราะกลัวการถูก
ลงโทษ ดังนั้น การสร้างวินัยเชิงบวก นอกจาก
จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรม
ไปในทางที่ดีแล้ว ยังเป็นการฝึกให้เด็กมีความคิด
ในเชิงบวกและไม่ใช้ความรุนแรงอันจะก่อให้เกิด

ปัญหาขึ้นได้ในอนาคต โดยครูใหม่ หรือ ดร.ปิยวลี
ธนะเศรษฐกร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาทักษะสมอง
EFs ได้แนะนำ 10 เทคนิคในการสร้างวินัยเชิงบวก
เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของคุณครูหรือ
ผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้

1. **หลักการทำให้เป็นเรื่องใหญ่** สามารถ
ทำได้โดยชื่นชมเด็กเฉพาะเจาะจงตัวต่อตัว
ตัวอย่างเช่น แทนที่จะชมนักเรียนทุกคนว่าเก่งมาก
ครูอาจใช้วิธีพูดชมนักเรียนเฉพาะคนว่า “น้องชมพู
วาดและระบายสีก่อนเมฆได้สวยมากเลย”

2. **หลักการมองระดับสายตา** ทำให้เด็ก
รู้สึกว่าคุณใส่ใจ สามารถเข้าใจและรู้สึกว่าคุณ
มีคุณค่าเมื่อถูกปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ยกตัวอย่างเช่น
เมื่อมีนักเรียนหรือนักศึกษามาถามคำถาม อาจเชิญ
ให้นั่งหรือย่อลงไปคุยให้ระดับสายตาอยู่เท่ากัน
พร้อมกับมองหน้าเด็กเวลาตอบหรือพูดคุยไปด้วย

3. **หลักการให้ทางเลือกเชิงบวก** โดยให้
ทางเลือกสองทางขึ้นไป จะเป็นการฝึกให้เด็กคิด
ตัดสินใจ และมีความยืดหยุ่น เพราะคงไม่มีใครชอบ
การบังคับให้เลือกทางเดียว และยังเป็นการฝึก
ให้เด็กรับผิดชอบในสิ่งที่เลือกและเรียนรู้ที่จะอยู่กับ
สิ่งที่เลือกให้ได้

4. หลักการเบี่ยงเบนพฤติกรรม โดยแนะนำหรือชี้แนะให้ทำอย่างอื่นแทนสิ่งที่เด็กกำลังทำอยู่ เช่น นักเรียนอาจกำลังคุยกันเสียงดัง ไม่ควรออกคำสั่งว่าหยุดคุย เพราะเด็กอาจเกิดการต่อต้าน ให้ลองพูดถึงความสนใจเด็กแทน เช่น ให้ปรบมือพร้อมกัน 5 ครั้ง หรือชวนถามตอบคำถามแทน เป็นต้น

5. หลักการให้ความสำคัญ ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเป็นส่วนสำคัญของครอบครัว หรือที่โรงเรียน โดยอาจมอบหมายหน้าที่บางอย่างให้รับผิดชอบ เช่น ช่วยจัดโต๊ะอาหาร การรวบรวมการบ้านของเพื่อนส่งคุณครู และควรชื่นชมเด็กทุกครั้งเมื่อทำสำเร็จ

6. หลักการกระชับ เราไม่ควรตะโกนเสียงดังใส่เด็ก เพราะว่าร่างกายจะต่อต้านอัตโนมัติเปรียบเหมือนการป้องกันตัวจากภัยอันตราย ดังนั้น จึงควรพูดทอนเสียงกระชับ เด็ก ๆ จะตั้งใจฟังและสนใจทำตามมากกว่าการขู่คำราม

7. หลักการอะไรก่อนหลัง อาจลองกำหนดเงื่อนไขที่น่าสนใจให้เด็กกระทำตามเมื่อทำอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จ นอกจากนี้ยังควรที่จะเรียงเป้าหมายจากยากไปง่าย เพื่อให้เด็กฝึกความสามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน หรือการหน่วงเวลาที่จะมีความสุข (Delayed Gratification)

8. หลักการตั้งเวลา เป็นการสอนให้เด็กรู้จักการวางแผน เช่น เล่นคอมพิวเตอร์ได้วันละหนึ่งชั่วโมง

9. หลักการส่งความรู้สึก เมื่อเด็กกระทำอะไรบางอย่าง เราสามารถบอกต่อถึงความรู้สึกได้ว่าเรารู้สึกกับเขาอย่างไร เมื่อเขากระทำสิ่งนั้นให้ อย่างเช่น นักเรียนช่วยครูลบกระดาน อาจกล่าวคำขอบคุณพร้อมส่งยิ้มให้เด็ก

10. หลักการแสดงความเข้าใจ สอนให้เด็กรู้จักว่าตนเองกำลังรู้สึกหรือมีอารมณ์แบบใดอยู่ เพื่อจัดการรับมือกับความความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงในทุกวัน เช่น ถ้าหากกำลังรู้สึกโกรธหรือโมโหเพื่อน ให้นับเลขในใจ 1-10 เพื่อหลีกเลี่ยงการปะทะ หรือเข้าไปกอดเพื่อน และชื่นชมเพื่อนแทน

นอกจากนี้ยังมีเทคนิค “จับถูก 4 จับผิด 1” สามารถทำได้โดยการจับถูกพฤติกรรมที่ดีของเด็กจำนวน 4 ครั้ง ต่อการจับผิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 1 ครั้ง และควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยครูหรือผู้ปกครองต้องเลิกจ้องจับผิดเด็ก ซึ่งเด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้ว่าผู้ใหญ่จะจับสังเกตหรือชื่นชมพวกเขาเมื่อพวกเขาทำความดี หรือมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และจะได้รับรางวัลทันทีถ้าหากทำสำเร็จ ซึ่งครูหรือผู้ปกครองทำได้โดยคอยเตือนตัวเองว่าวันนี้ได้ชื่นมนักเรียนหรือลูก ๆ ไปแล้วหรือไม่ หรืออาจมอบหมายให้เพื่อนร่วมชั้นช่วยกันให้คะแนนว่าใครประพฤติดี หรืออาจมีสมุดจดบันทึกทำความดี แล้วมีการให้รางวัลเมื่อทุกคนทำได้ตามที่เขียนไว้ ทั้งนี้ อาจมีการว่ากล่าวตักเตือนบ้างเมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่ควรอธิบายให้เด็กเข้าใจด้วยเหตุและผล รวมถึงยกตัวอย่างทางแก้ไข ให้เด็กได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการอบรมสั่งสอนเพื่อให้เข้าใจและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ การสร้างวินัยให้กับเด็กไม่จำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการควบคุมหรือ

การลงโทษ ในทางกลับกันควรส่งเสริมการพัฒนาของสมองส่วน EF ที่เป็นต้นกำเนิดของวินัยเชิงบวก ซึ่งถ้าหากเราสามารถที่จะฝึกฝนให้เด็ก ๆ ปฏิบัติตามคำแนะนำทั้ง 10 ประการดังกล่าวได้ คาดว่าจะสามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และนำมาปฏิบัติจนเกิดเป็นความเคยชิน มีนิสัยแบบนี้ติดตัวไป ซึ่งเป็นการกระทำของบุคคลที่เป็นที่ยอมรับในสังคม มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างครบรอบด้าน รวมไปถึงสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไปในอนาคต 🌟

ตารางการเปรียบเทียบการสร้างวินัยเชิงบวกกับการลงโทษ

การสร้างวินัยเชิงบวก	การลงโทษ
ให้ทางเลือกแก่เด็ก	สั่งไม่ให้ทำ
ให้รางวัล ชื่นชม เมื่อเด็กประพฤติเหมาะสม	ดูดว่ากล่าว เมื่อเด็กประพฤติไม่เหมาะสม
พูดคุยทำความเข้าใจกับเด็กเกี่ยวกับกฎระเบียบ เพื่อให้ปฏิบัติตาม	ข่มขู่เพื่อให้ทำตามกฎระเบียบ
เคารพเด็กและมองเด็กในตำแหน่ง	มองเด็กในแง่ลบ และไม่เคารพเด็ก
ปราศจากความรุนแรง ทั้งวาจาและการกระทำ	มีการใช้ความรุนแรง ทั้งวาจาและการกระทำ
รับฟังและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง	คอยจับผิดและไม่ยอมรับฟัง

WAYS OF SUPPORTING KIDS TO DEAL WITH ANXIETY DUE TO COVID-19

วิธีเอาชนะ “ความเครียด” พิษร้ายต่อ พัฒนาการ ของเด็ก

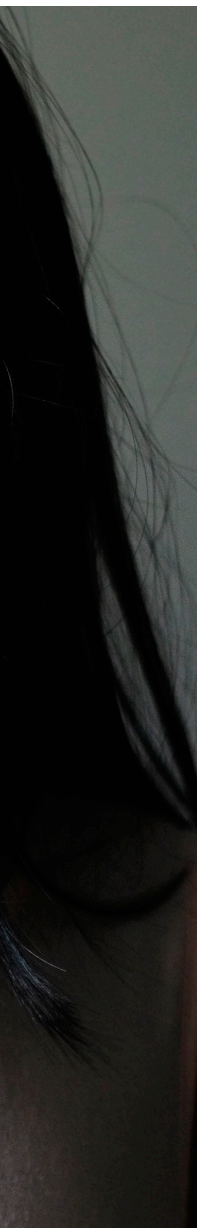
เรียบเรียง พิชยะพงศ์ นิยมประพันธ์

โควิด-19 ไม่ได้สร้างความเครียดกับผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังกระทบถึงเด็กและพัฒนาการของเด็กด้วย มาร่วมสร้าง Safe Zone ให้เด็ก ๆ ห่างไกลจากความเครียด และใช้ชีวิตให้สนุกตามวัยของเขา

หลายคนเคยฝันร้ายที่เราปลุกตัวเองไม่ได้กันไหม? มันช่างเป็นอะไรที่น่ากลัว แม้แต่กับผู้ใหญ่เองก็ตาม เพราะในบางครั้งมันช่างเหมือนจริงซะเหลือเกิน มันอยู่เหนือการควบคุม และเราไม่รู้เลยว่าจะสิ้นสุดตอนไหน และโควิด-19 กำลังทำให้เราเผชิญกับฝันร้ายแบบนี้อยู่ และกลุ่มเปราะบางอย่างเด็กล่ะ เมื่อไม่ได้ใช้ชีวิตตามที่ควรจะเป็น จากวัยเรียนรู้ วัยสนุก วัยซน อาจกลายเป็นวัยซึมก็เป็นได้

คุณ Laurence Guinness ผู้บริหารองค์กร The Childhood Trust บอกกับสำนักข่าวบีบีซีว่า จากเด็ก 2,000 คน กว่าร้อยละ 83 ที่มีประวัติเข้ารับการรักษากับจิตแพทย์กำลังมีสุขภาพจิตแย่ลงในช่วงแพร่ระบาดของโควิด-19 หรือเด็กมีภาวะออทิสซึมซึ่งต้องเรียนรู้ด้วยระบบเฉพาะนั้น ผู้ปกครองพวกเขากล่าวว่าพัฒนาการของเด็กถดถอยลงไปประมาณ 1 ปี จากการขาดการฝึกฝนและเรียนรู้เนื่องจากผู้ปกครองไม่สามารถจำ

เงินค่าเล่าเรียนพิเศษเหล่านั้นได้ รวมถึงเด็กหลายคนเผชิญกับโรค PTSD หรือ Post-Traumatic Stress Disorder ซึ่งเกิดจากที่สภาวะจิตใจของเด็กได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงจากการสูญเสียสมาชิกในครอบครัวคนสำคัญไป โดยระบุว่ากลุ่มเด็กยากจนจะเปราะบางกว่าเด็กจากครอบครัวที่สามารถเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันตัวเองและรักษา ระยะห่างที่ครอบครัวยากจนมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากกว่า ทำให้มีความกังวลจากภาวะทั้งการติดเชื้อและการสูญเสียคนในครอบครัว รายงาน Children in Lockdown จากองค์กรดังกล่าว กล่าวถึงความกังวลต่อเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ยากจนในเมืองใหญ่ใน 6 ประเด็น คือการทารุณกรรมเด็กที่จำเป็นต้องอาศัยอยู่แต่ในบ้านกับพ่อแม่ในสภาวะที่มีความเครียด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความรุนแรงในครอบครัว หรือประเด็นทางด้านสุขภาพจิต การขาดการเรียนรู้ ความหิว และรวมไปถึงความไม่มั่นคงทางด้านอาหาร ความเสี่ยงและความไร้ที่อยู่อาศัย และการขาดกิจกรรม

การทารุณกรรมเด็กที่ต้องอาศัยอยู่แต่ในบ้านกับพ่อแม่ในสภาวะที่มีความเครียด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความรุนแรงในครอบครัว

นันทนาการ นอกจากนั้นแล้ว Galiema Amien-Cloete ซึ่งเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมฯ แห่งหนึ่ง ในกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร กล่าวว่า ความเครียดเหล่านั้นได้ส่งต่อจากผู้ปกครองมายังเด็ก ๆ รวมทั้งจากสถานการณ์ที่เด็กสูญเสียกิจกรรมในชีวิตประจำวันเดิม ขาดการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และขาดการเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งผลกระทบรุนแรงอย่างคาดไม่ถึงต่อจิตใจและอารมณ์ของเด็ก

เมื่อสถานการณ์อ่อนไหวและส่งผลกระทบรุนแรงเช่นนี้ เราจึงได้รวบรวมข้อเสนอแนะให้ครู ผู้ปกครอง และสังคมตระหนักถึงแนวทางการเอาชนะความเครียด การปฏิบัติตนต่อเด็กและนักเรียนให้ถูกต้องเหมาะสม รวมถึงเสริมพลังให้ครูซึ่งเป็นอีกคนที่ใกล้ชิดกับเด็กให้ตระหนักถึงการช่วยเหลือเด็กที่ขาดโอกาสหรือมีภาวะเปราะบาง

คำแนะนำจาก WHO ประเทศไทย

WHO ประเทศไทย แนะนำ 5 ข้อ ในการช่วยเด็กรับมือกับความเครียด ช่วงที่โควิด-19 ระบาด ดังนี้

- ควรตอบสนองต่อปฏิกิริยาของเด็ก ๆ ในทางที่เป็นมิตรและรับฟังความกังวลของพวกเขา เพราะเนื่องจากในช่วงนี้ เด็กอาจจะตอบสนองต่อความเครียดในรูปแบบที่ไม่คุ้นเคยมากขึ้น เช่น ต้องการความสนใจมากขึ้น แยกตัว วิดกกังวล มีปัญหาในเรื่องการนอน หรือปัสสาวะรดที่นอน เป็นต้น
- ควรใช้เวลาและความสนใจแก่พวกเขาเป็นพิเศษ พูดคุย รับฟัง มีเวลาให้เด็กได้เล่นและผ่อนคลาย
- ควรให้เด็กอยู่ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง และครอบครัวมากที่สุด หากจำเป็น ต้องแยกกัน (เช่น การเข้าโรงพยาบาล) พยายามให้มีการติดต่อกันเป็นประจำ เช่น ทางโทรศัพท์ เพื่อคลายกังวล
- รักษาตารางเวลาและกิจวัตรประจำวัน ให้เป็นปกติมากที่สุด
- พูดคุยอธิบายสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 แนะนำวิธีการป้องกันตัว ด้วยคำพูดที่เข้าใจง่าย ผ่อนคลาย ให้เด็กสบายใจ ไม่กังวลและหวาดกลัว

เสริมด้วยคำแนะนำจากนักจิตวิทยาคลินิก จากสหรัฐอเมริกา

คุณหมอ Jerry Bubrick จากสถาบัน The Child Mind Institute ในนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การจัดการและดูแลตนเองของผู้ปกครองหรือพ่อแม่ จะส่งผลให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น ทั้งในระยะที่โควิด-19 ระบาด และเป็นผลต่อในระยะยาว จึงได้ให้คำแนะนำในการจัดการความวิตกกังวล ให้อดทนอดกลั้นต่อความไม่แน่นอน เนื่องจากเราไม่สามารถทำให้ความกลัวหายไปได้ เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อจัดการ

ด้วยการอยู่กับปัจจุบันอย่างมีสติอยู่เสมอ ไม่จินตนาการถึงสถานการณ์ที่เลวร้ายในอนาคต เมื่อเราจัดการได้ก็จะเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันในระยะยาว และช่วยลดการส่งต่อความกังวลจากผู้ปกครองสู่เด็ก รวมทั้งผู้ปกครองจะกลายเป็นเหมือนต้นแบบของเด็กในการจัดการความกังวลอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้ปกครองควรอ่านและรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ ไม่รับสารแล้วจินตนาการไปเอง หากเครียดจากการตามข่าว ให้เวลาพักผ่อนกับตนเองบ้าง

อีกตัวช่วยหนึ่งคือ การใช้ชีวิตตามตารางเวลาปกติของเราให้มากที่สุด การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และตรงเวลา การพักผ่อนให้เพียงพอในแต่ละวัน ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ส่งผลต่ออารมณ์และความเครียดโดยตรง หากเราไม่สามารถใช้ชีวิตตามตารางเวลาเดิมของเราได้ ให้ลองยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมบางอย่าง เพิ่มกิจกรรมที่ช่วยให้เราผ่อนคลายเข้าไปบ้างก็ได้

นอกจากการดูแลและจัดการความเครียดของผู้ปกครองหรือครูแล้ว เราต้องหมั่นคอยสังเกตพฤติกรรมความเครียดของลูกหลานหรือนักเรียนของเราด้วย โดยคุณหมอ Bubrick กล่าวว่า เด็กเล็กอาจไม่สามารถสื่อความรู้สึกออกมาให้เราเข้าใจได้ทั้งหมด ผู้ใหญ่อาจใช้แผนภาพความรู้สึก (Feeling Chart) ให้เด็กชี้แทนการพูด และอาจใช้แผนภาพสัญญาณไฟจราจร ให้เด็กชี้ให้เห็นถึงระดับของความรู้สึก ขณะที่เด็กโตขึ้นมาที่สามารถสื่อสารได้ ผู้ใหญ่อาจพูดคุยกับเด็ก แต่ควรถามด้วยคำถามปลายปิด ไม่ใช่

สอนให้เด็กรู้จักการป้องกันตนเอง
เพื่อทำให้เขารู้สึกสบายใจ
และปลอดภัย เมื่อพวกเขารู้ว่า
พฤติกรรมไหนจะทำให้เขา
ห่างไกลจากเชื้อโรค

คลินิกออนไลน์

หากต้องการ
คำปรึกษาสามารถ
ติดต่อสายด่วน
กรมสุขภาพจิต
โทร. 1323 หรือ
เข้าถึงคลินิกออนไลน์
24 ชั่วโมง ของมูลนิธิ
ยูนิเซฟและมูลนิธิ
แพรทูลเฮลท์ ได้ที่
lovecaresation.com
โดยเป็นคลินิกที่
ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ
เด็กและวัยรุ่นในด้าน
ต่าง ๆ ด้วยบริการ
ที่สะดวก เข้าถึงง่าย
และเป็นมิตร

คำถามปลายเปิดสุดคลุมเครือ เช่น การถามว่า
“วันนี้เครียดจนทำให้ไม่สนุกไหม” แทนการ
ถามว่า “วันนี้เป็นอย่างไรบ้าง” ส่วนการพูดคุย
กับกลุ่มเด็กวัยรุ่นนั้น คุณหมอแนะนำให้
ผู้ใหญ่เริ่มพูดเกี่ยวกับตัวเองก่อน แล้วจึงถาม
และดูปฏิกิริยาตอบสนองจากพวกเขา

คุยเรื่องโควิด-19 อย่างไร ไม่ให้เครียด

เชื่อว่าผู้อ่านหลายท่านอาจประสบ
ปัญหาในการพูดคุยกับเด็กเรื่องการแพร่
ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากเป็นเรื่อง
ที่อ่อนไหวผู้เชี่ยวชาญจากสถาบัน The Child
Mind Institute ได้ให้คำแนะนำในการ
พูดคุยเรื่องดังกล่าวไว้ว่า

- มีพื้นที่ในการพูดคุยกับเขาเสมอ
จะต้องทำให้เขาเห็นว่าเราพร้อมรับฟัง

ทุกความสงสัย มีการส่งเสริมและ
สนับสนุนให้เด็กกล้าถาม ตอบคำถาม
อย่างจริงใจและชัดเจน เพื่อที่จะลด
ความวิตกกังวลที่เด็กอาจจะได้ยิน
หรือจินตนาการขึ้นมา

- ไม่หลบเลี่ยงคำถามที่เราอาจตอบไม่ได้
สามารถตอบว่า “ไม่รู้” ได้แต่พยายามสอน
ให้เด็กเข้าใจและมีความคุ้นเคย
กับความไม่แน่นอนและยืดหยุ่นขึ้น
โดยประเด็นสำคัญ คือเราได้เปิดพื้นที่
ให้เขาสามารถได้ถาม อันสะท้อนว่า
เสียงของเขาจะถูกรับฟังเสมอ
- กรองข่าวและปรับการรับรู้ของเด็ก
ให้รู้สึกว่าเป็นข้อมูลที่น่าวิตกกังวล
ก่อนจะพูดคุยถึงประเด็นนั้น ๆ
- จัดการความเครียดและความวิตก
ของตนเองก่อนเริ่มพูดคุยกับเด็ก ๆ
- สอนให้ป้องกันตนเองเสมอ เด็กจะรู้สึก
สบายใจและปลอดภัยเมื่อพวกเขาเห็นว่า
พฤติกรรมไหนจะทำให้เขาห่างไกล
จากเชื้อโรค ย้ำในเรื่องการล้างมือ
ห้ามนำมือหรือสิ่งสกปรกเข้าปาก
จมูก ตา ละบิหน้า สวมหน้ากาก
อนามัยอยู่เสมอ รักษาระยะห่าง

แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้อ่านและเด็ก
ตกอยู่ในสภาวะเครียดและกังวล และ
ไม่สามารถจัดการหรือรับมือได้ เราแนะนำ
ให้เข้าพบและปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ
ซึ่งจะให้คำแนะนำที่ถูกต้องและเหมาะสม
กับสถานการณ์ของแต่ละคนมากกว่า

Galiema Amien-Cloete ครูใหญ่
ในลอนดอนกล่าวว่า นี่คือนิสัยที่ยาวนาน
เพราะเราไม่ได้รับมือกับโควิด-19 เท่านั้น
แต่เราต้องรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้น
กับเด็กในรุ่นนี้ด้วย วารสารวิทยาสาร
หวังว่าผู้อ่านจะได้รับแนวคิดดี ๆ ที่สามารถ
นำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนและลูกหลาน
ของท่าน เพื่อทำให้ฝันร้ายนี้สิ้นสุดลง พร้อม
ให้ทุกคนนั้นสามารถตื่นมารับเช้าวันใหม่
ร่วมกันได้อีกครั้ง 🌞

NEEDLE AND HOPE: THE LARGEST VACCINATION PROGRAMME IN HISTORY WILL SOON BEGIN

2021 will be remembered for the largest global deployment of Covid-19 vaccines. This is a testament to the power of scientific collaboration. It is hoped to mark the beginning of the end of the pandemic.

Written by **Bowornluk Thongmark**

Vaccines used to take 10 - 20 years to develop, but today there are more than 320 COVID-19 vaccine projects, including more than 50 COVID-19 vaccine candidates in clinical trials. In December 2020, the World Health Organization (WHO) listed the Comirnaty COVID-19 mRNA vaccine for emergency use, granting the first emergency validation to the Pfizer-BioNTech vaccine since the outbreak began a year ago. The next couple months will see lots more new vaccines to complement the successful

candidate from Pfizer-BioNTech. It is hoped that by the end of 2021, adequate vaccines should be available in sufficient quantities. The vaccine will not be a magic wand and that the pandemic will not suddenly disappear. However, the spread of Covid-19 will be considerably slowed, and vaccines may also protect infected people by making their symptoms less severe.

The collective efforts among scientists, business, and global health organizations led to valuable advances in vaccine research, as teams attack

the virus from different angles. Some vaccines take the traditional route of using an attenuated virus. Others like Pfizer vaccine are breaking new ground by, for example, priming the immune system using viral genes as to make it easier to manufacture at scale. However, the world needs multiple vaccines that work in different populations in order to meet global demand and end the COVID-19 outbreak. The last mile for COVID-19 vaccines could be the biggest challenge due to the cold chain requirement. The need for cold storage (-70C) and booster shots are among potential distribution hurdles.

Thailand is also pinning its hopes on the Covid-19 vaccines produced by AstraZeneca in collaboration with Oxford University. The vaccine has been approved by British regulatory authorities for emergency uses. The Thai government has pre-ordered 26 million doses of AstraZeneca's

vaccine, expected to be delivered in May, which will be enough for 13 million people. This vaccine can be stored in standard refrigerators which makes it much easier to distribute. In addition to supplying the vaccine to Thailand, AstraZeneca is committed to supporting the local mass production of the doses by Siam Bioscience, a leading local pharmaceutical company involved in research and development of medicines, medical equipment, and healthcare products. The production capacity is estimated at 15 - 20 million doses of vaccine per month based on a technology transfer agreement with AstraZeneca. Government has allocated the budget for R&D as well as

Vocabulary

Validation (n.)	= การรับรอง
Attenuated (adj.)	= อ่อนฤทธิ์
Cold chain (n.)	= ระบบลูกโซ่ ความเย็น
Immune system (n.)	= ระบบภูมิคุ้มกัน
Regulatory (n.)	= การกำกับดูแล ข้อเกี่ยวข้องกั กฎระเบียบ

“Never in history has vaccine research progressed so quickly. We must apply the same urgency and innovation to ensuring that all countries benefit from this scientific achievement”, said Tedros Adhanom, Director general of the World Health Organization

for local production of the vaccine with an aim to become a vaccine production hub for the neighboring countries.

The world is hoping that 2021 will be seen as the turning point in the outbreak and that Covid-19 will fade into the background. The spirit of collaboration has prevailed throughout these challenging times as we seek to understand this virus. Ensuring equitable access and distribution of these vaccines is the only way to mitigate the public health and economic. 🌐

แหล่งอ้างอิง

- <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2050415/thailand-on-track-to-use-sinovac-vaccine-despite-trial-data>
- <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines>
- <https://www.bbc.com/news/health-55040635>
- <https://www.economist.com/the-world-ahead/2020/11/16/the-path-to-a-covid-19-vaccine-may-be-quick-but-it-will-be-bumpy>

EDUCATION IN DIGITAL AGE

วงการศึกษาร่วมปรับตัว ให้ทันโลกดิจิทัล

เรื่อง กองบรรณาธิการ

เราอยู่ในยุคที่ทุกอย่างค้นหาได้ด้วยปลายนิ้ว วันนี้ กองบรรณาธิการจึงได้รวบรวมแอปพลิเคชันที่น่าสนใจสำหรับคนในแวดวงการศึกษา ทั้งสำหรับการติดตามข่าวสารประชาสัมพันธ์ เข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ รวมไปถึงการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนพรีเมียมที่นอกจากจะได้รับสินค้าคุณภาพเยี่ยมแล้ว ยังมีส่วนส่งเสริมให้ชุมชนมีความยั่งยืนอีกด้วย

Khuru On Mobile ติดตามทุกข้อมูลสำคัญของคุรุสภา

ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ เลขาธิการคุรุสภา กล่าวว่า เนื่องในโอกาสวันครู ครั้งที่ 65 พ.ศ. 2564 คุรุสภา ได้ทำการเปิดตัวแอปพลิเคชัน "Khuru On Mobile" แอปพลิเคชันสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อไม่พลาดทุกข้อมูลสำคัญของคุรุสภา และเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศ ให้ได้รับความสะดวก และมีเครื่องมือสื่อสารผ่านสมาร์ทโฟน ในรูปแบบ Mobile Application ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงง่ายและครอบคลุมผู้ประกอบการวิชาชีพครูและบุคลากรในแวดวงการศึกษา รวมทั้งประชาชนผู้ใช้งานได้ทุกช่วงวัยในยุคดิจิทัล และสังคมออนไลน์ทุกวันนี้ โดยสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน ทั้ง iOS และ Android โดยจะเริ่มเปิดให้บริการในวันที่ 2 มีนาคม 2564 ในโอกาสครบรอบ 76 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

สามารถดูรายละเอียดได้ที่ www.ksp.or.th/ksp2018/2021/01/26545/

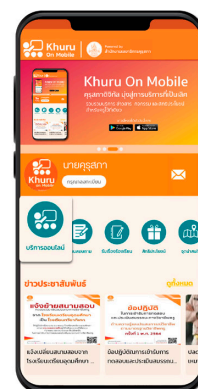

คุณสมบัติแอปพลิเคชัน

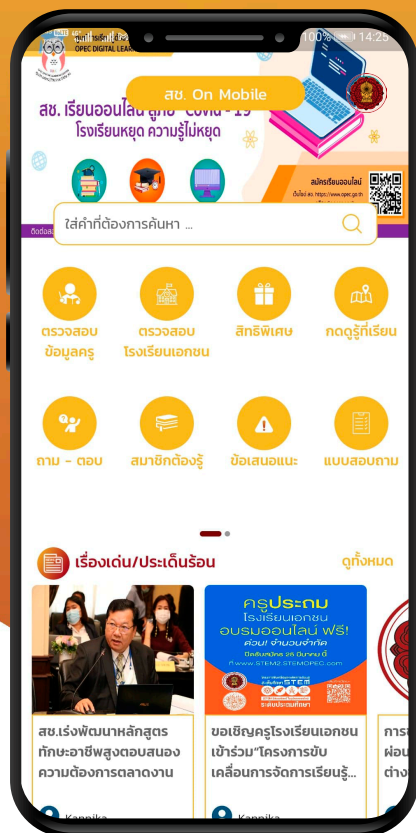

บริการออนไลน์

- KSP SELF-SERVICE
- KSP SCHOOL
- KSP BUNDIT
- สถาบันผลิตครูที่คุรุสภาให้การรับรอง
- ตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาต
- ตรวจสอบสถานะการจัดส่งใบอนุญาต
- ค้นหาข้อมูลการชำระค่าธรรมเนียม
- ข้อมูลการขอคืนเงิน

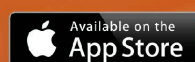
0 2304 9899

สช. On Mobile

#สช.ยุคใหม่ กั้นโลก ครอบคลุม เข้าถึงทุกความต้องการ
ของการศึกษาเอกชน

แอปพลิเคชันเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไปยังผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อความสะดวก รวดเร็ว

Application สช. On Mobile สช. ยุคใหม่ กั้นโลก ครอบคลุม เข้าถึงทุกความต้องการ

สังคมออนไลน์ (Social Network) จะเป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลกเป็นอย่างมาก รวมไปถึงจนถึงด้านการศึกษา ที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จนก่อให้เกิดความทันสมัยในการบริหารจัดการด้านการสื่อสารที่สอดคล้องต่อผู้ที่อยู่ในแวดวงการการศึกษา และเกิดความสะดวกรวดเร็ว หากหน่วยงานด้านการศึกษาสามารถนำ Social Media หรือ สังคมออนไลน์ (Social Network) มาประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันนี้ผู้ศึกษาสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาได้ง่ายขึ้น เช่น ระบบการสมัครออนไลน์ การสมัครผ่านไปรษณีย์ และอื่น ๆ อีกหลายวิธีที่จะเข้าถึงระบบการศึกษา สถาบันการศึกษามีการปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นอย่างมาก มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกสำหรับวงการด้านการศึกษา เช่น ระบบลงทะเบียนออนไลน์ ระบบการแจ้งผลการเรียนออนไลน์ เป็นต้น ทุกวันนี้วงการด้านการศึกษาสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สามารถทำได้ง่าย ๆ อย่างง่ายดาย เช่น ผ่านทาง

อุปกรณ์อย่าง Smart Phone และ Tablet หรืออื่น ๆ อีกมากมาย ที่จะช่วยให้ผู้ที่อยู่ในวงการด้านการศึกษา สามารถสืบค้นหาข้อมูลได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา

นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าในปัจจุบัน Smart Phone และ Tablet ถือเป็นอุปกรณ์ที่สืบทอดในการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น และ Mobile Application คือส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้งาน Smart Phone และ Tablet เข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น จึงทำให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เกิดแนวคิดเรื่องการจัดทำ Application “สช. On Mobile” ขึ้น ภายใต้โครงการความร่วมมือจัดทำเครื่องมือเพื่อการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ผ่านรูปแบบ Mobile Application จากความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กับ บริษัท วี บิลด์ แอนด์ โอเพอร์เรต จำกัด ซึ่งได้จัดทำ Application “สช. On Mobile” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือในการเข้าถึงการให้บริการแก่ครูและบุคลากรในวงการด้านการศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในรูปแบบ Mobile Application เพื่อเพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกด้านการติดต่อสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลด้านความรู้และสวัสดิการจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ไปยังผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดฯ และเพื่อจัดเก็บฐานข้อมูลที่ได้จากครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสถาบันการศึกษาเอกชน ที่เกี่ยวข้อง สำหรับนำมาวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายในการบริหารต่อไป

“สช. On Mobile” เป็นเครื่องมือในการใช้งานตามภารกิจของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เพื่อการบริการที่เหนือความคาดหมาย ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถตอบโจทย์การใช้งานในยุค 4.0 ซึ่งกำลังก้าวไปสู่ 5.0 ซึ่งเป็นยุคที่เรียกว่าเป็นสังคมแบบ Super Smart โดยผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วเพียงปลายนิ้วสัมผัส ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ เชื่อถือได้ และสามารถตรวจสอบสวัสดิการและสิทธิพิเศษได้ทันที สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) การแสดงปฏิทินกิจกรรม และตารางอบรมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก พร้อมการแจ้งเตือนไปยังสมาชิก และในอนาคตยังสามารถเชื่อมต่อบริบบนกองทุนสงเคราะห์ เพื่อตรวจสอบสิทธิ์ต่าง ๆ ของครูเอกชน รวมไปถึง Feature อื่น ๆ ที่สำคัญอีกมากมาย เช่น กดดูรู้ที่เรียน เบอร์ติดต่อสำคัญ และการแจ้งเตือนสมาชิก เป็นต้น และในอนาคตจะเพิ่มฟีเจอร์ที่เป็นประโยชน์มากขึ้น ทำให้สามารถลดขั้นตอน และช่วยลดเวลาในการเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในการติดต่อธุรกรรมผ่าน Application

Features

สมาชิกต้องรู้

การเข้าถึงแหล่งข้อมูล ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก

สิทธิพิเศษ

การตรวจสอบสิทธิประโยชน์ของสมาชิกได้ทันที

ปฏิทินกิจกรรม

การแสดงผลปฏิทินกิจกรรมและตารางอบรม พร้อมแจ้งเตือน

กดดูรู้ที่เรียน

การตรวจสอบสถานศึกษาในเครือเอกชน

กองทุนสงเคราะห์

การตรวจสอบกองทุนและสวัสดิการของสมาชิกได้อย่างสะดวก

ตรวจสอบใบอนุญาต

การตรวจสอบใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพครูได้

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

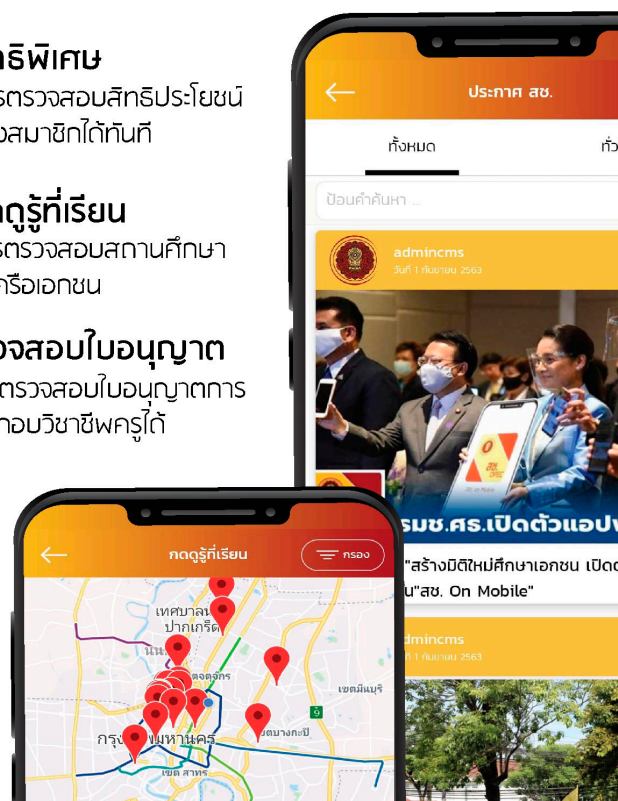
www.opec.go.th

E-mail : admin@opec.go.th

1693

IQ AND EQ ARE NOT GOOD ENOUGH? FULFIL ONE'S THIRST FOR INTELLIGENCE WITH MQ

IQ EQ ยังน้อยไป
เติมเต็มความฉลาด
อีกชั้นด้วย MQ

ทฤษฎีความฉลาดแบ่งชี้ว่า
ขีดความสามารถของมนุษย์
ไม่อาจอธิบายได้ด้วยเพียง
ความฉลาดทางสติปัญญา
และอารมณ์เท่านั้น ความฉลาด
ทางศีลธรรมและจริยธรรม
จึงจะเข้ามาช่วยเพิ่มอีกมิติหนึ่ง
ในบริบทนี้

เรียบเรียง วรภา ไทยประเสริฐ

ความฉลาด (Intelligence) เป็นหนึ่งในหัวข้อที่มีการพูดถึงมากที่สุดในสาขาจิตวิทยา แม้ยังไม่มีคำจำกัดความอันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่า "ความฉลาด" มีองค์ประกอบใดอย่างชัดเจนบ้าง นักวิชาการบางกลุ่มระบุว่าความฉลาดเป็นความสามารถโดยรวมเพียงหนึ่งเดียว ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการกลุ่มอื่นเชื่อว่าความฉลาดครอบคลุมถึงความถนัด ทักษะ และความสามารถอันหลากหลาย อย่างไรก็ตาม หนึ่งในนิยามของความฉลาดที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากที่สุดคือ ความฉลาดทางสติปัญญา หรือ Intelligence Quotient (IQ)

โดยคำว่า Intelligence Quotient (IQ) ถูกกำหนดขึ้นครั้งแรกในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 จากแนวคิดของนักจิตวิทยาชาวเยอรมันที่ชื่อว่า วิลเลียม สเติร์น (William Stern) ต่อมาได้รับการพัฒนาต่อยอดโดยอัลเฟรด บิเน็ต (Alfred Binet) ผู้เป็นนักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสซึ่งได้พัฒนาการทดสอบความฉลาดเป็นครั้งแรกขึ้นมาเพื่อช่วยรัฐบาลฝรั่งเศสในการระบุตัวเด็กนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการเพิ่มเติม บิเน็ตเป็นบุคคลแรกที่น่าเสนอแนวคิดด้านอายุทางสมอง หรือชุดขีดความสามารถที่เด็กในอายุระดับหนึ่งมีติดตัว IQ จึงเป็นที่รู้จักในด้านการวัดระดับความฉลาดทางสติปัญญา ซึ่งประเมินสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจและความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการคิดและเสาะหาเหตุผล อย่างไรก็ตาม แม้การทดสอบ IQ จะเป็นที่รู้จักมาอย่างยาวนานและมักเป็นสิ่งที่ผู้คนนึกถึง เมื่อพูดถึงด้านความฉลาดของมนุษย์ แต่การทดสอบ IQ ยังคงมีช่องโหว่ระหว่างผลการทดสอบและผลลัพธ์ที่ควรจะเป็น นักจิตวิทยาบางรายเชื่อว่าการประเมินความฉลาดตามมาตรฐานทั่วไป (เช่น คะแนน IQ) นั้นแคบเกินไปและไม่ครอบคลุมความสามารถของมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ทั้งหมด จึงมีความพยายามคิดค้นและอธิบายความฉลาดในแง่มุมอื่น ๆ จากนักวิชาการหลายท่าน รวมถึงแดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman) และโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner)

แดเนียล โกลแมน นักเขียนและนักจิตวิทยา นำเสนอว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หรือ EQ ซึ่งเป็นความสามารถในการยอมรับ เข้าใจ ใช้ประโยชน์และจัดการอารมณ์ความรู้สึกในตนเองและผู้อื่น แท้จริงแล้วอาจมีความสำคัญมากกว่า IQ เสียอีก ในอีกแง่หนึ่ง ความฉลาดทางอารมณ์ ยังหมายถึงความสามารถยอมรับนัยความหมายของอารมณ์ การแสวงหาเหตุผลและแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของอารมณ์เหล่านั้น EQ ซึ่งจะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ การตระหนักรู้สิ่งที่เกิดขึ้นของตัวตน (Self-awareness) การจัดการตนเอง (Self-management) การตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social Awareness) และการจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management) กล่าวได้ว่า หากเรามีความฉลาดทางอารมณ์สูง เราจะสามารถรับรู้อารมณ์ในตัวเอง และผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง (เช่น อ่านการแสดงอารมณ์จากใบหน้า) ใช้อารมณ์ในการช่วยคิดทำความเข้าใจความหมายที่อยู่เบื้องหลังการแสดงอารมณ์ (เพราะเหตุใดเราจึงรู้สึกแบบนี้) และรู้วิธีที่จะจัดการอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองได้เป็นอย่างดี

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ศาสตราจารย์แห่ง Harvard University เป็นนักวิชาการอีกหนึ่งรายที่เห็นว่าแนวคิดดั้งเดิมของความฉลาดที่อ้างอิงจากการทดสอบ IQ นั้นประเมินจำกัดเกินไป เขาได้เสนอทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ซึ่งได้อธิบายถึงความฉลาดในด้านต่าง ๆ 8 มิติด้วยกัน เพื่อแสดงถึงศักยภาพของมนุษย์ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ในมิติที่กว้างและครอบคลุมมากขึ้น ได้แก่ ความฉลาดทางภาษา (Linguistic Intelligence) ความฉลาดทางตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Logical-mathematical Intelligence) ความฉลาดทางมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) ความฉลาดทางร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) ความฉลาดทางดนตรี (Musical Intelligence) ความฉลาดด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ความฉลาดด้านการเข้าใจตนเอง

ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม (Moral Intelligence) เป็นสมรรถภาพของจิตใจในการตัดสินใจเลือกวิธีประยุกต์ใช้หลักมนุษยสากล เช่น อิสรภาพ ความเท่าเทียม การไม่เลือกปฏิบัติ ฯลฯ ให้เข้ากับค่านิยม เป้าหมายและการกระทำส่วนบุคคล

(Intrapersonal Intelligence) และความฉลาดด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) นอกจากนี้ ยังคงมีความฉลาดอีกด้านหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งถึงแม้จะไม่ถูกรวมอยู่ใน 8 มิติที่ได้กล่าวไป แต่ก็ถูกกล่าวถึงในบริบทของทฤษฎีพหุปัญญานั้นก็คือ ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม (Moral Intelligence) หรือเราอาจเรียกให้สอดคล้องกับความฉลาดสองด้านที่กล่าวถึงข้างต้น (IQ และ EQ) ว่า MQ

ดัก เลนนิค (Doug Lennick) และ เฟร็ด คีล (Fred Kiel) ได้ให้คำจำกัดความของ Moral Intelligence ว่าเป็นสมรรถภาพของจิตใจในการตัดสินใจเลือกวิธีประยุกต์ใช้หลักมนุษย

สากล เช่น อิสรภาพ ความเท่าเทียม การไม่เลือกปฏิบัติ ฯลฯ ให้เข้ากับค่านิยม เป้าหมาย และการกระทำส่วนบุคคล โดยองค์ประกอบของความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรมประกอบด้วยมิติด้านความซื่อสัตย์ (การปฏิบัติตามหลักการค่านิยมและความเชื่ออย่างสม่ำเสมอ การบอกความจริง การที่พร้อมยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิ่งถูกต้อง และการรักษาคำมั่นสัญญา) มิติด้านความรับผิดชอบ (การรับผิดชอบต่อตนเอง การยอมรับความผิดพลาดและความล้มเหลว และการมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น) มิติด้านการให้อภัย (การปล่อยวางความผิดพลาดของตนเอง และการปล่อยวางความผิดพลาดของผู้อื่น) และมิติด้านความเห็นอกเห็นใจ (การใส่ใจผู้อื่นอย่างแท้จริง) ขณะเดียวกัน มิเชล บอร์บา (Michele Borba) นักจิตวิทยา ด้านการศึกษา นิยาม Moral Intelligence ว่าเป็นสมรรถภาพในการเข้าใจและแยกแยะสิ่งถูกต้องออกจากสิ่งผิด การมีความเชื่อมั่นทางจริยธรรมที่กล้าแกร่ง และการกระทำเพื่อประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องและมีเกียรติ เธอได้ระบุคุณธรรม 7 ประการที่เด็กจำเป็นต้องมีประจำตัวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ มโนธรรม การควบคุม

ตนเอง ความเคารพ ความเมตตา กรุณา ความอดทน และความเที่ยงธรรม ไม่เพียงเท่านั้น โรเบิร์ต โคลส์ (Robert Coles) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แห่ง Harvard University ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการภายในของเด็กที่ได้ศึกษาด้านศีลธรรมและจริยธรรมมาอย่างยาวนาน พบว่าพัฒนาการและความสมบูรณ์ของชีวิตที่มีศีลธรรมและจริยธรรมของเด็กเริ่มต้นตั้งแต่วัยทารก เมื่อเด็กเรียนรู้เกี่ยวกับความดี ความเลว และวิธีประพฤติตน รวมถึงพัฒนาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พบเห็น ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางสังคมมีผลต่อการขัดเกลาทางศีลธรรมและจริยธรรมของมนุษย์เป็นอย่างมาก จริงอยู่ที่พ่อแม่และครอบครัวเป็นส่วนประกอบหลักของสภาพแวดล้อมที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อเด็กในปีแรก ๆ ของช่วงชีวิตก็ตาม แต่เมื่อเด็กเติบโตและเริ่มเข้าเรียนในโรงเรียน บุคลิกทางศีลธรรมและจริยธรรมจะเริ่มได้รับอิทธิพลจากเพื่อนร่วมวัยและสังคมในโรงเรียนมากขึ้นด้วยเช่นกัน

แม้ว่า IQ และ EQ อาจเป็นที่รู้จักมาอย่างยาวนานและแพร่หลายมากกว่า MQ แต่การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีชีวิตที่มีความสุข สมบูรณ์ และมีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ไม่อาจมีเพียงแค่ความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์เท่านั้น แต่จำเป็นต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรมด้วย ดังนั้น ครูผู้สอนและสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมาอาจส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรมในนักเรียนผ่านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความรัก ความเป็นธรรม และความใส่ใจ อีกทั้งครูผู้สอนควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างด้านศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงาม รวมถึงให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถทางศีลธรรมผ่านการบ่มเพาะความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การให้อภัย และความเห็นอกเห็นใจ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมด้านความเห็นอกเห็นใจอีกด้วย ☺

TEACHER BURNOUT

อาการหมดไฟของครู

เรียบเรียง อัญญาบุษ บำรุง

ภาวะหมดไฟในการทำงาน หรือความเหนื่อยล้าในการทำงานอย่างหนัก เป็นระยะเวลายาวนาน ส่งผลต่อความรู้สึกทำให้รู้สึกอ่อนล้าไปกับทุกสิ่ง ตั้งแต่ร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ในชีวิตประจำวันของคุณครูและอาจารย์ ต้องเผชิญกับหลายเหตุการณ์ ไม่ได้ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องทำแผนการสอน งานวิจัย งานของโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยนอกหลักสูตร และในบางทียังต้องช่วยนักเรียน หรือนักศึกษาแก้ไขปัญหาวชีวิต เราจะมีวิธีหลีกเลี่ยงภาวะหมดไฟได้อย่างไรไปหาคำตอบกันได้ในทุกความนี้

หากพักนี้คุณตื่นขึ้นมาแล้วไม่มีอารมณ์
อยากจะทำอะไรทั้งนั้น นอยากนอนเฉย ๆ
นอยากปิดกันตัวเองจากทุกอย่าง
โดยเฉพาะเรื่องงาน หรือเจ็บป่วยง่าย
มีอารมณ์ฉุนเฉียว นอยากคุยกับใครทั้งนั้น
ใช่หรือไม่ ถ้าหากคำตอบคือใช่ คุณอาจเข้าข่าย
เป็นคนที่อยู่ในภาวะหมดไฟในการทำงาน ซึ่งเป็น
เรื่องปกติที่อาจเกิดได้กับทุกคน แฮร์เบิร์ต เจ. พรอย
เดนเบอร์เกอร์ นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกา
ได้ทำการศึกษาปรากฏการณ์นี้ และพบว่าสาเหตุหลัก
ที่คนส่วนใหญ่รู้สึกหมดกำลังกายและใจ
ในการทำงาน เนื่องจากพวกเขาขาดทรัพยากรที่ดี
ในการใช้ทำงานให้ได้ดีมีคุณภาพ แทนที่พวกเขา
จะรู้สึกว่า พวกเขา กำลังทำงานเพื่อให้โลกนี้ดีขึ้น

แต่พวกเขาต้องใช้เวลาส่วนมากไปมากกับระบบ
การทำงานหรืออุปกรณ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ต้องใช้
แรงกายและใจมากกว่าปกติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ
ซึ่งปัญหาเหล่านั้นไม่มีทีท่าว่าจะได้รับการแก้ไข
หรือทำให้ดีขึ้น หรือบางทีคุณครูอาจมีหน้าที่ที่ต้อง
รับผิดชอบหลายประการ นอกจากการเรียนการสอน
ไม่ว่าจะเป็น การทำงานวิชาการอื่นเพื่อตอบสนอง
ตัวชีวิต การเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกศิษย์ ปัญหา
ครอบครัว ฯลฯ จนบางทีทำให้เกิดการเหนื่อยล้า
ทางกายและใจได้เช่นกัน

แฮร์เบิร์ตได้สรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะหมดไฟ
4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความเหนื่อยล้า คุณอาจทำงานหนักมาเป็น
เวลานานจนร่างกายและจิตใจรับไม่ไหวอีกต่อไป
โดยร่างกายอาจส่งสัญญาณด้วยอาการเจ็บป่วย
เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง ปวดหลัง เป็นต้น ส่วนทาง
ด้านจิตใจอาจรู้สึกว่ามีพลังงานพอที่จะทำงาน
ได้อีกต่อไป รู้สึกเศร้าหมอง หดหู่ หรือมีภาวะเครียด
มากกว่าปกติ

**2. รู้สึกว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่ไม่มีประสิทธิภาพ
หรือให้ผลลัพธ์ที่ไม่ดี** คุณอาจคิดว่าคุณทุ่มเท
ทำงานหนัก ใช้เวลาและสมองไปกับสิ่ง ๆ หนึ่ง
ที่เมื่อทำสำเร็จแล้วไม่ได้เป็นไปอย่างที่คาดหวังไว้
หรือผู้บังคับบัญชามอบหมายงานใหม่ ๆ ให้คุณทำ
แต่เมื่อทำเสร็จแล้วกลับไม่ได้ถูกนำมาใช้งาน ซึ่งคุณ
ทุ่มเทกับสิ่งนั้นมาก ๆ บ่อยครั้งขึ้นจนเกิดเป็นภาวะ
ท้อใจ ไม่ทราบว่าจะทำงานไปเพื่ออะไร เป็นต้น

3. เกลียดชังงานที่ทำ รู้สึกว่างานที่ทำอยู่ไร้ค่า
และไม่เป็นประโยชน์ต่อใครเลย

4. รู้สึกหมดไฟและหลีกเลี่ยงผู้คน คุณจะรู้สึก
ว่าไม่อยาคุยกับใคร ไม่อยากทำงาน เมินเฉยต่อ
ทุกสิ่งในท้ายที่สุด

แต่เดี๋ยวยอมมีวันหมดและสามารถเติมใหม่ได้
ภาวะหมดไฟก็เช่นกัน เมื่อเกิดขึ้นแล้วเราสามารถ
กลับมาใช้ชีวิตชีวใหม่ได้อีกครั้ง ในครั้งนี้เราอาจได้
พัฒนาและเรียนรู้อะไรบางอย่างจากความผิดพลาด
และสิ่งที่เกิดขึ้น ให้กลายเป็นคนใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม
ซึ่งอาจทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงมุมมองในชีวิต
หาความสุขหรือเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตไปเลย
เจนนี่ เบลค ซึ่งเป็น Co-creator ของ Google's
Career Guru Programme ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

การเปลี่ยนทิศของชีวิตเมื่อหมดไฟไว้ว่า เมื่อใดก็ตามที่คุณหมดไฟ สิ่งแรกที่คุณควรนึกถึงคือ ความสุขของตัวเอง ลองคิดถึงสิ่งเล็กน้อยในชีวิตประจำวัน ไปจนถึงเรื่องใหญ่กว่าการทำอะไรที่จะทำให้คุณมีความสุขและหาสูตรความสุขของตัวเอง เช่น ในตอนเช้าสิ่งใดจะทำให้คุณมีความสุข อาจจะเป็นการออกไปรดน้ำต้นไม้ ชั่งจุกยานไปตลาด เป็นต้น

4 ข้อแนะนำในการฟื้นฟูสภาพความเหนื่อยหน่ายที่สามารถทำได้ไม่ยาก ดังต่อไปนี้

1. อนุญาตให้ตัวเองพักผ่อนและผ่อนคลายบ้าง เมื่อรู้สึกเหนื่อยล้าจนไปต่อไม่ไหว ให้ลองพักร่างกายและจิตใจ โดยอาจลองลาพักร้อนหยุดอยู่บ้านหรือไปเที่ยวหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อจะเจออะไรดีที่สามารถนำกลับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

2. หาผู้สนับสนุน อาจลองปรึกษากับเพื่อนหรือครอบครัวที่สนิท อาจเล่าให้คนเหล่านั้นว่าท่านรู้สึกอย่างไรตอนนี้ หรือปรึกษาจิตแพทย์เพื่อช่วยกันหาทางออกดีกว่าเก็บไว้คนเดียว

3. นึกย้อนทบทวนเป้าหมายและความสำคัญของชีวิตอยู่เสมอ ลองนึกถึงตอนที่ท่านอยากมาเป็นคุณครูว่า จริง ๆ แล้วท่านอยากเป็นเพราะอะไร เช่น อยากมาเป็นคุณครูเพื่อให้ชีวิตของนักเรียนดีขึ้น ก็ควรเน้นย้ำกับตัวเองว่าให้ก้าวต่อไปเพื่อให้สำเร็จ อย่าท้อถอย เป็นต้น

4. เรียนรู้ที่จะยอมรับและสูญเสียบางอย่าง บางทีเราอาจจะต้องเปิดใจยอมรับว่าเราไม่สามารถแก้ไขปัญหบางอย่างได้ แต่สามารถหาหนทางอื่นหรือคิดอะไรใหม่มาทดแทนสิ่งเดิมได้

ภาวะความอ่อนล้าจากการทำงานและหมดไฟจึงไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ไม่ปกติอย่างทุกวันนี้ที่ทุกคนจำเป็นต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ คุณครูบางท่านอาจต้องฝึกฝนทักษะทางด้านดิจิทัลใหม่ และอาจจะมีความรู้สึกไม่คุ้นเคยในการเรียนการสอนทางไกลแบบนี้ จึงทำให้ต้องเตรียมตัวมากกว่าปกติ และมีความเครียดมากกว่าเดิม เพราะไม่สามารถควบคุมการเรียนการสอนได้แบบปกติที่อยู่ในห้องเรียน ยิ่งไปกว่านั้น คุณครูบางท่านอาจจะมีความรู้สึกเหงาเพราะไม่ได้ไปทำงาน ไม่ได้ไปเจอสังคมแบบปกติที่ทุกวันเคยเจอ จึงอยากให้คุณครูหรืออาจารย์ทุกท่านลองหาเวลาว่างคิดทบทวนว่าแท้จริงแล้ว อะไรคือเป้าหมายและความสุขของเรา และอะไรที่ทำให้เราถึงเลือกทำอาชีพนี้ตั้งแต่ต้น เชื่อว่าคุณครูและอาจารย์ทุกท่านมีความสามารถ ขยันทำงาน และต้องการสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับเด็ก ๆ ทุกคนและประเทศชาติเราให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ถ้าไฟดับก็จุดใหม่ได้ เพราะคุณครูคือแสงไฟนำทางของพวกเราทุกคน ☺

ตัวอย่างตารางสูตรความสุข			
จิตใจ/อารมณ์/จิตวิญญาณ		ร่างกาย	สังคม
ระดับเล็ก/ ประจำวัน	• สร้างกิจวัตรยามเช้า • การอ่าน • การนั่งสมาธิ • การฝึกจิต • การจดบันทึก	• การเดินออกไปข้างนอก • การใช้เวลาท่ามกลางธรรมชาติ • การออกไปเดินเล่น	• การออกไปกินข้าวกับเพื่อน • การทำอาหารร่วมกับคนอื่น • การโทรคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว • การใช้เวลากับคนที่เรารัก
ระดับกว้าง/ รูปแบบการใช้ชีวิต	• การอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สร้างพลัง • อยู่ในบ้านที่สะดวกสบาย • การไปเที่ยวช่วงสุดสัปดาห์ • การทำงานในโครงการที่สร้างสรรค์	• การออกกำลังกาย • นอนหลับ 8 - 10 ชม. ต่อวัน	• กินอาหารที่ดี มีประโยชน์ • การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม • การทำงานอาสาสมัคร • การเดินทางท่องเที่ยวเป็นระยะเวลานาน

MAE KAMPONG VILLAGE

แอ่วแม่กำปองแบบแท้ ๆ

พาไปตะลุยชุมชนชาวเหนือกลางหุบเขา
ที่ทั้งน่ารัก น่าอยู่ และน่าแอ่วแบบแท้ ๆ

เขียน วีระพงศ์ บัวทองคำวิเศษ
ภาพ นะโม, ก้อง, ไชย์

ดอกบัวตองนั้นงามอยู่บนยอดดอย
ดอกเอื้องสามปอยเบ่งบาน
บนลานพินดิน ออกเดินทางครั้งนี้
เราจะพาส่องขึ้นเหนือ แต่ทว่าไม่ได้
ตามหาดอกบัวตองหรือดอกเอื้องดังเนื้อเพลง
แต่อย่างไร หากเป็น “ดอกกำปอง” กลางดอยต่างหาก
มุ่งหน้าสู่จังหวัดยอดฮิตติดอันดับแหล่งท่องเที่ยว
ยอดนิยม

ใช่แล้วครับ “เชียงใหม่” คือจุดหมายการเดินทาง
ของเรา หากแต่ไม่ใช่ปลายทางของการเดินทางครั้งนี้
เพราะปลายทางของเราก็คือ “บ้านแม่กำปอง”
นั่นเอง ทันทีที่ย่ำเท้าลงบนผืนแผ่นดินล้านนาไทย
เราก็กัมพลได้ถึงกลิ่นน้ำพริกหนุ่ม ดอกกาสะลอง
และเสียงเพลง “สวัสดีเจ้า สวัสดีเจ้า กินข้าวเจ้า
แล้วกา” ของลานนา คัมมินส์ การเดินทางครั้งนี้
เราตั้งใจว่าจะทำเป็นโรดทริปเล็ก ๆ อยากรแะไหน
ก็แะ อยากรทานอะไรก็ทาน ก่อนจะเหยียบคันเร่ง
มุ่งหน้าทิศตะวันออกของเวียงเจียงใหม่ โดยแผนที่
บอกว่าการเดินทางจะใช้เวลาประมาณชั่วโมงนิด ๆ
ไม่ถึงสองชั่วโมงดี หลังจากเดินทางออกจากตัวเมือง
มาไม่นาน ภาพของสองข้างทางเริ่มแปรเปลี่ยน
จากภาพของตึกแถวคอนกรีต เป็นภาพของทุ่งนา
ปากกล้วย สลับกับพื้นที่ชุมชน ก่อนที่จะได้พบกับ
ความจริงแท้ของเส้นทางขึ้นดอยที่ตั้งตระหง่าน
รอทักทายอยู่เบื้องหน้า และจนในที่สุด เราก็มายัง
ชุมชนเล็ก ๆ ซ่อนตัวอยู่ในหุบเขาใหญ่โตเขียวขจี
แสนอุดมสมบูรณ์ เบื้องหน้าคือป้ายทางเข้าชุมชน

เขียนกันให้เห็นกันชัด ๆ ว่า “ยินดีต้อนรับ แม่กำปอง”
อ่านแล้วต้องร้องว้าว! เพราะสามารถมั่นใจทะลุร้อย
แล้วว่าเรามาถูกที่ถูกทางแล้วจริง ๆ ชุมชนแห่งนี้
เป็นปลายทางที่เราได้ยื่นชื่อมาเนิ่นนานหลายปี
แต่ไม่เคยมีโอกาสปาตัวเองมาเยี่ยมเยียนเสียที
ใจกลางชุมชนมีลำธารน้ำใสไหลผ่าน และตามแนว
ลำธารมักจะปรากฏ “ดอกกำปอง” ดอกไม้ดอกเล็ก
มีสีเหลืองแดงชูช่อเรียงราย และนี่จึงเป็นที่มา
ของชื่อชุมชนที่ไล่เรียงเรื่องราวการตั้งถิ่นฐานได้
มากกว่า 100 ปี ว่ากันว่าที่นี่มีอากาศเย็นสบาย
ตลอดทั้งปี คนในชุมชนเป็นคนเหนือจริงแท้ 100%
ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่กาแฟ
และไร่เหมี้ยง

เราจึงเริ่มเดินสำรวจและพบกับบ้านป้อหลวง
แม่หลวง (ป้อหลวง ภาษาเหนือใช้เรียกผู้นำชุมชน)
ที่สร้างด้วยไม้ทั้งหลัง ตกแต่งสไตล์ล้านนา ที่อิงแอบ
อยู่ในร่มเงาของต้นไม้ใหญ่โดยรอบ สถานที่
แห่งนี้คือที่พักค้างแรมของเราในค่ำคืนนี้ ค่าคืนที่
คาดว่าจะหนาวเหน็บเอามาก ๆ เพราะเพียงแค่
เวลาบ่ายแก่ ๆ ยังเย็นขนาดนี้ แล้วตอนกลางคืน
อากาศจะเย็นถึงขนาดไหนนะ เหตุผลที่เราเลือก
บ้านป้อหลวงนั้นเนื่องมาจากความตั้งใจที่อยากจะ
สนับสนุนชมรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ป้อหลวง
และพ่อ ๆ แม่ ๆ เจ้าของโฮมสเตย์ เป็นผู้ริเริ่มขึ้น
เมื่อ 16 ปีก่อน ช่วยกันปั้นจนค่อย ๆ เป็นรูปเป็นร่าง
นักท่องเที่ยวเริ่มรู้จัก ผู้คนในชุมชนต่างเริ่มเห็น
ช่องทางการหารายได้จากการท่องเที่ยว คนรุ่นใหม่
เริ่มเดินทางกลับบ้าน รวมพลังสร้างความเข้มแข็ง
ให้กับชุมชน บ้างก็เปิดโฮมสเตย์ บ้างเปิดร้านค้าแฟ

บ้างเปิดร้านอาหาร บ้างเป็นไกด์ทัวร์นำเที่ยวชุมชน บ้างก็รับจ้างขับรถรับ - ส่ง สัมผัสได้เลยว่ารอยยิ้มจากคนในชุมชนที่มีให้ นั้น ก่อเกิดมาจากรอยยิ้มที่แท้จริงจากเบื้องลึกของหัวใจ ในขณะที่เดียวกัน นายทุนจากภายนอกก็เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของทีมที่ช่วยให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนท่องเที่ยวอดฮิตติดดาวมากที่สุดชุมชนหนึ่งในประเทศไทย “เดี๋ยวนี้คนมาแอ่วแม่กำปองกันนักขนาด (เยอะมาก) แต่ว่าส่วนใหญ่ก็มาแค่กินกาแฟ เช็กอินในโซเชียลมีเดีย ถ่ายเซลฟี่เสร็จ ก็ลาจาก ผมละเสียตายแทนพวกเขาที่อุตสาห์ขับรถมาตั้งไกล แต่ว่ากลับพลาดโอกาสที่จะได้สัมผัสความเป็นแม่กำปองแท้ ๆ” ป้อหลวงสาธยายให้ฟัง แต่ เอ! ฟังดูเหมือนมีนัยยะขายของบางอย่าง อย่างไรก็ตามมันก็ทำให้ผมเริ่มอยากรู้แล้วว่านิยามของ “แม่กำปองแท้ ๆ” คืออะไร

พี่จิน ผู้ช่วยป้อหลวง พ่วงตำแหน่งไกด์ชุมชนอาสาพาเราไปทำความรู้จักกับแม่กำปองแท้ ๆ โดยเริ่มจากเส้นทางสายบุญตามแบบฉบับชาวพุทธ “วัดคันธาราฤกษา” หรือมีชื่อเล่นว่า “วัดแม่กำปอง” เป็นวัดแห่งแรกและแห่งเดียวของชุมชน จึงพ่วงตำแหน่งวัดประจำชุมชนไปโดยปริยาย ถ้าให้พูดถึงจุดเด่นของวัดแห่งนี้ก็คงหนีไม่พ้น “วิหารเก่าแก่” และ “อุโบสถกลางน้ำ” โดยวิหารที่กล่าวถึง ก่อสร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง มีอายุยาวนานมากกว่า 60 ปี จุดเด่นในจุดเด่นอีกที่ก็คือ ด้วยสภาพอากาศที่ทั้งเย็นและชื้นตลอดทั้งปี เจ้ามอสสีเขียวจึงขึ้นปกคลุมไปทั่วทั้งหลังคาวิหารอย่างดาดดา ส่วนอุโบสถนั้นเป็นสิ่งปลูกสร้างใหม่สไตล์ล้านนาโบราณ จากนั้นเดินเท้าไปเที่ยวต่อที่ “พิพิธภัณฑสถาน-ป่า-เหมี้ยง” ตั้งอยู่ในบริเวณวัด ให้เราได้ศึกษาความเป็นมาของเจ้าใบเหมี้ยงผ่านการจัดแสดงอุปกรณ์โบราณสำหรับใช้เก็บ ต้ม และหมักเหมี้ยง ใบเหมี้ยงคือพืชเศรษฐกิจของชุมชนที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนและป่าอย่างยั่งยืน

หลายคนอาจจะยังไม่รู้ว่าแม่กำปองมีเส้นทางเดินป่าด้วยนะ แถมยังมีให้เลือกทั้งหมดสามระดับด้วยกัน ไล่ตั้งแต่เส้นทางครึ่งชั่วโมง หนึ่งชั่วโมง ยันเส้นทางที่เดินครึ่งวัน ด้วยพลังงานของเราที่เริ่มระเหิดหายไปจากการรีบตื่นแต่เช้ามืด เราจึงขอเลือกเป็นเส้นทางเบา ๆ เพียงหนึ่งชั่วโมงก่อนจะดีกว่า ทว่ากลับเป็นหนึ่งชั่วโมงที่คุ้มค่ามาก เพราะเรา

ไม่รู้รู้สึกเหน็ดเหนื่อยจากการเดินเลย เพราะว่าธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ช่วยเติมพลังงานให้เราได้ผลิตเพลิน โดยพี่จินพาเราหยุดชมต้นไม้สวยใหญ่ พลองแนะนำให้สังเกตชนิดของต้นไม้และสมุนไพรท้องถิ่นจากลักษณะจำเพาะของมัน เราเดินผ่านไร่กาแฟ ป่าไผ่ ดงกฤษณา และแะไรเหมี้ยงของชาวบ้าน “เหมี้ยง” (สะกดตามแบบฉบับของคนแม่กำปอง) ซึ่งมันคือส่วนหนึ่งของต้นชา โดยนับจากยอดใบชามาประมาณใบที่ 4 หรือ 5 ชาวบ้านจะนำใบชาไปทำชาเขียวหรือชาขาว ส่วนใบเหมี้ยงในอดีตรวมไปถึงในหม้อนึ่งสูงวัยในปัจจุบัน เป็นที่นิยมสำหรับการทานเพื่อระงับกลิ่นปาก โดยชาวบ้านจะนำไปดองคล้ายหมาก มีสรรพคุณช่วยสร้างเสริม

สามารถใช้บริการรถสาธารณะ
ไปบ้านแม่กำปองได้ โดยขึ้นรถตู้ที่สถานี
ขนส่งช้างเผือก สังเกตป้ายข้างรถเขียน
ไว้ว่า “น้ำพุร้อนสันกำแพง” หรือจะโหนรถ
สองแถว โดยขึ้นที่ป้ายแถวตลาดวโรรส
(ตลาดหลวง) หากเอารถส่วนตัวไป แนะนำว่า
ควรนำรถไปจอดที่โรงเรียนแม่กำปอง
มีบริการจอดรถฟรี แล้วค่อยใช้สองแถว
เดินทางในชุมชน เพราะถนนในชุมชนนั้น
เล็กมาก ๆ รถสวนกันค่อนข้างลำบาก

ความกระปรี้กระเปร่าให้กับร่างกาย ปัจจุบันชาวบ้านนิยมตัดใบเหมี้ยงเพื่อประกอบอาหาร สามารถรังสรรค์ออกมาเป็นเมนูยำหรือซุบแบ่งทอด ส่วนใบที่แก่แล้วจะนำไปทำหมอนใบชา เรื่องราวสุดเจ๋งอีกอย่างหนึ่งก็คือชาวบ้านจะตัดใบเหมี้ยงเพียงแค่ครึ่งใบเท่านั้น เพื่อให้ใบที่เหลือยังคงช่วยทำหน้าที่สังเคราะห์แสงให้กับลำต้นต่อไปได้ โดยใช้อุปกรณ์สุดเจ๋งในการตัดที่เรียกว่า “ปลอก” มีลักษณะเป็นใบมีดโกนที่มีห่วงยางกลม ๆ ผูกติดไว้ วิธีใช้คือสอดห่วงยางเข้ากับนิ้วชี้ แล้วใช้นิ้วโป้งจับใบเหมี้ยงไว้ให้แน่น โดยหันใบมีดเข้ามาทางนิ้วโป้ง จากนั้นทำการเล็ง แล้วก็จับ

“ต้นตุ่มตายาย” เป็นจุดหมายปลายทางต่อไป ต้นตุ่มเป็นภาษาเหนือหมายถึงต้นลำพูป่า ทั้งคู่เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ มีขนาด 16 และ 13 คนโอบไล่เรียงอายุได้มากกว่า 200 ปี เรียกได้ว่าอยู่มานานกว่าคนในชุมชนเสียอีก ธรรมชาติจึงยิ่งใหญ่อย่างปราศจากสิ่งอื่นใดเทียบได้ ระหว่างทางกลับพี่จินพาเราแวะน้ำตกแม่กำปอง เป็นน้ำตกเจ็ดชั้น มีน้ำใสบริสุทธิ์ไหลตลอดทั้งปี ช่วงหน้าร้อนมักถูกแปรสภาพเป็นสวนน้ำ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ก็จะเฮโลมาเล่นน้ำพักผ่อนคลายร้อนกัน ส่วนหน้าหนาวอย่างตอนนี้ หนักก็จะคนละม้วนเลย เนื่องจากน้ำจะเย็นมาก จากสวนน้ำจึงแปรสภาพเป็นสวนน้ำร้าง บริเวณโดยรอบพบมอส เฟิร์น ไผ่ขึ้นอยู่หนาตา บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าเขาบริเวณนี้ได้เป็นอย่างดี

เราตื่นตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ทันได้โผล่มา ทักทาย เพราะเราจะชิงไปทักทายพระอาทิตย์ก่อนนั่นเอง เราเลือกนั่งรถบริการขึ้นไปชมทิวทัศน์บนก๊วผืน แล้วมุ่งหน้าไปที่ร้านกาแฟเจ้าแรกของแม่กำปอง “เฮือนกาแฟ” และพบว่ากาแฟอาราบิก้าหอมกรุ่น ด้วยคุณภาพของเมล็ดกาแฟที่ส่งตรงมาจากสวนในชุมชน และการันตีได้เลยว่าปลอดสารพิษและสารเจือปน เพราะใช้น้ำประปาภูเขาหล่อเลี้ยงต้นกาแฟที่ปลูกตามพื้นที่ว่างใต้ต้นไม้ใหญ่ เราไปรู้จักกับกาแฟให้ลึกลงไปอีกที่ศูนย์กาแฟของชุมชน ร้อยเรียงความเป็นมาตั้งแต่แรกเริ่ม โดยได้รับการสนับสนุนความรู้เรื่องกาแฟจากโครงการหลวงตีนตก จนปัจจุบันกลายมาเป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่งที่สำคัญของชุมชน จากนั้นทำความรู้จักลักษณะของต้นกาแฟ ชมกระบวนการผลิตตั้งแต่ขั้นตอนกะเทาะเปลือกยกย่นการคั่ว ที่ส่งกลิ่นหอมไปทั่วบริเวณ ก่อนจะร่ำลาป้อหลวงและพ่อ ๆ แม่ ๆ ในชุมชน

ในหมู่บ้านแม่กำปองยังมีกิจกรรมอีกมากมายให้ได้ลองสัมผัส ไม่ว่าจะเป็นเรียนรู้อาณาจักรสาธิตกับป้ออ้อย (คุณตา) เรียนทำหมอนใบชาจากใบเหมี้ยงที่แก่แล้วกับแม่อ้อย (คุณยาย) เดินชมต้นนางพญาเสือโคร่งที่มักผลิดอกฉาบสีชมพูไปทั่วพื้นที่ในช่วงเดือนมกราคม หรือจะแวะร้านกาแฟและร้านอาหารที่มีให้เลือกหลายร้านหลากหลายสไตล์ หากใครมีโอกาสดูเส้นทางมาที่เชียงใหม่ อยากให้ได้มาสัมผัสกับความเป็นแม่กำปองแท้ ๆ แล้วคุณจะได้รู้ว่าเมืองไทยมีอะไรให้น่าค้นหาอีกมากมาย ☺

MAKING MEMORY STICK

ออกแบบการสอน
ให้นักเรียนเข้าใจจำได้

การจดจำเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเรียนรู้ และการเข้าใจระบบการจำจะช่วยให้ผู้สอน ออกแบบวิธีการสอนได้ดียิ่งขึ้น บทความนี้จะอธิบายระบบการจำและนำเสนอเทคนิค การสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความจำได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เรียบเรียง อักษรากค์ ลากานันต์

หากมองย้อนไปในวัยเด็ก คนส่วนใหญ่ อาจจะนึกไปถึงความทรงจำของ เหตุการณ์ที่มีอารมณ์ความรู้สึกร่วมหรือ ความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น การไปท่องเที่ยว ทัศนศึกษา ช่วงเวลา หรือเหตุการณ์ความสนุกสนานที่ได้อยู่กับเพื่อน และครอบครัว โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่มีความสุข เศร้าหรือตื่นเต้นมาก ในขณะที่ข้อมูลหรือเนื้อหา จากการเรียนมักจะเป็นสิ่งที่จดจำได้เพียงเลือนราง หรือจำไม่ได้เลย หรือในบางครั้งเราอาจจะจดจำ

เหตุการณ์เล็กน้อยที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้แต่กลับจำเนื้อหาหรือสิ่งที่เรียนในชั้นเรียนนั้นไม่ได้ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้กับทุกคน เพราะเนื่องจากความจำของมนุษย์เรานั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ การจดจำความหมาย (Semantic Memory) และการจดจำเหตุการณ์ (Episodic Memory) ซึ่งทำงานแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความจำแบบ Episodic Memory คือการจำเหตุการณ์ในชีวิตที่มีลักษณะเหมือนกับการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งการจำประเภทนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

แต่จะมีลักษณะ “มาไว ไปไว” ที่การจำเกิดขึ้นได้ง่าย แต่ก็ลืมได้ง่ายเช่นกัน ทำให้ความจำประเภทนี้อยู่เพียงระยะสั้น ขณะที่ Semantic Memory คือการจำที่มาจากการศึกษาอย่างตั้งใจจึงเกิดขึ้นจากการใช้ความพยายามมากกว่าและมีแนวโน้มจะอยู่ได้นานกว่า โดยการจำประเภทนี้จะเป็นพื้นฐานสำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปต่อยอดความรู้และความคิดสร้างสรรค์

แคลร์ ซิลลี ครูโรงเรียนประถมศึกษาในอังกฤษที่มีประสบการณ์เป็นครูมากกว่า 30 ปี และเคยเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา St Matthias Primary School ในกรุงลอนดอน ได้ชี้ให้เห็นถึงความเข้าใจผิดที่เกี่ยวกับการสร้างความจำในเด็กนักเรียน เช่น ครูหลายท่านพยายามทำให้บทเรียนน่าตื่นเต้นหรือใช้วิธีการสอนโดยสร้างกิจกรรมพิเศษเพื่อให้นักเรียนเกิดความตื่นเต้นและทำให้นักเรียนจำบทเรียนได้ อย่างเช่นที่คนส่วนใหญ่มักจะจำเหตุการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจในวัยเด็กได้ อย่างไรก็ตามแคลร์ระบุว่า ความเข้าใจดังกล่าวเป็นความเข้าใจผิดเนื่องจากระบบความจำของมนุษย์ทำงานใน 2 รูปแบบที่ต่างกัน

แคลร์ยกตัวอย่างให้เห็นภาพชัดเจนว่า ในบางครั้งเราอาจจะรู้สึกมีความสนใจในหัวข้อและสนุกไปกับการฟังผู้บรรยาย แต่เมื่อพยายามอธิบายให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับหัวข้อหรือเรื่องที่ได้ฟังไปกับคนอื่นในวันต่อมากลับจำได้เพียงอารมณ์และความรู้สึกประทับใจและเนื้อหาเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น เราอาจจะไม่สามารถอธิบายสิ่งที่ได้ฟังไปนั้นออกมาได้ แต่เราจะจำได้ว่าสิ่งที่ฟังน่าสนใจนั้นเป็นเพราะว่าความทรงจำของเราเป็นการจดจำเหตุการณ์ซึ่งจะค่อย ๆ จางหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการฟังที่ไม่ได้จดบันทึกและไม่ได้กลับมาอ่านซ้ำ ทั้งนี้เนื่องจากการจำแบบ Episodic ขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมของเหตุการณ์ที่ทำให้ความทรงจำรวมเข้าด้วยกันกับประสบการณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงขณะหนึ่ง จึงเป็นเหตุผลว่าในบางครั้งคนเราอาจจดจำบริบทของเหตุการณ์ได้ดียิ่งกว่าสิ่งที่ต้องการจะจดจำ เช่น จำได้ว่าบรรยายกายในห้องเป็นอย่างไรมากกว่าเนื้อหาที่ฟังในห้อง ครูผู้สอนหลายท่านก็อาจเคยประสบกับเหตุการณ์ลักษณะนี้ เมื่อถามนักเรียนเกี่ยวกับ

เรื่องที่เรียนไปวันก่อนหน้า นักเรียนอาจจะจำได้เพียงชุดข้อมูลกว้าง ๆ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียน เช่น มีเพื่อนคนไหนขาดเรียนหรือเหตุการณ์เล็กน้อยต่าง ๆ ในขณะที่จำเนื้อหาบทเรียนได้น้อยมาก นอกจากนี้ ข้อมูลที่มาพร้อมกับบริบทนั้น ๆ อาจจะถูกลืมไปด้วยเมื่อบริบทแวดล้อมเปลี่ยนไป ดังนั้นการจำแบบ Episodic จึงค่อนข้างมีข้อจำกัดในการนำมาใช้กับการศึกษา

การจำแบบ Semantic จึงมีประโยชน์มากกว่าสำหรับการศึกษาเพื่อให้นักเรียนจำเนื้อหา และสามารถนำไปต่อยอดความรู้และความคิดสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากการจำลักษณะนี้จะไม่ยึดติดกับบริบทของเหตุการณ์และความรู้สึก เมื่อความรู้หรือข้อมูลหนึ่งถูกจดจำได้แบบ Semantic ความรู้นี้สามารถถ่ายทอดไปใช้ในบริบทที่แตกต่างอื่น ๆ ได้ การจดจำรูปแบบนี้จึงเหมาะสมกับการเรียนรู้ในระยะยาวมากกว่าและสามารถนำไปปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นได้ รวมถึงการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำความรู้ที่รับมาจากบริบทหนึ่งไปปรับใช้ในบริบทอื่น ๆ

แต่ทั้งนี้การสร้างควมจำแบบ Semantic ต้องอาศัยทั้งความพยายามและการฝึกฝน หากต้องการให้นักเรียนจดจำเนื้อหาบางอย่าง ครูควรต้องทำให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับเนื้อหานั้น ดังที่นักจิตวิทยาชื่อดัง แดเนียล วิลลิงแฮม ได้กล่าวไว้ว่า “ความทรงจำคือสิ่งที่ตกค้างมาจากความคิด” ความจำในลักษณะนี้จึงแตกต่างจากความจำแบบ Episodic ที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากประสบการณ์การได้ยินได้เห็น ดังนั้นครูอาจจะต้องให้บทเรียน

การให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายอย่าง (เช่น การมองเห็น การได้ยิน และการสัมผัส) ในการเรียนบทเรียนหนึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บข้อมูลและเรียกข้อมูลกลับมาใช้ได้ นอกจากนี้ การใช้ประสาทสัมผัสหลายอย่างจะทำให้ข้อมูลถูกเก็บในสมองหลายๆ ส่วน ซึ่งเพิ่มการทำงานเชื่อมต่อกันของสมอง ตัวอย่างเช่น หากครูต้องการสอนเรื่องการทำงานของหัวใจ อาจจะเปิดวิดีโอให้ดู จากนั้นให้นักเรียนอ่านออกเสียงและให้วาดภาพไปด้วย เป็นต้น

การจำแบบ Semantic จึงมีประโยชน์มากกว่าสำหรับการศึกษาเพื่อให้นักเรียนจำเนื้อหาและสามารถนำไปต่อยอดความรู้ เนื่องจากการจำในลักษณะนี้จะไม่ยึดติดอยู่กับบริบทของเหตุการณ์และความรู้สึก

ที่ทำให้ให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนจดจำ ซึ่งจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าดึงความสนใจไปที่สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน การออกแบบบทเรียนควรทำให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับข้อความในบทเรียนนั้น ๆ มากกว่าสื่อที่ใช้สอน

โดยแคลร์เตือนว่า การสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่สนุกสนานหรือตื่นตาตื่นใจสำหรับนักเรียนอาจจะกลายเป็นการขัดขวางการเรียนรู้โดยไม่ได้ตั้งใจ เนื่องจากนักเรียนอาจจะจดจำได้แต่เหตุการณ์และวิธีการสอนที่น่าสนใจนั้นมากกว่าตัวเนื้อหา ดังนั้น คุณครูจึงต้องระวังและพิจารณาว่านักเรียนจะคิดถึงเรื่องอะไรในระหว่างการเรียนรู้ แต่ละบทเรียนมากกว่านักเรียนจะรู้สึกอย่างไรในระหว่างเรียน นอกจากนี้ แคลร์ยังบอกอีกด้วยว่า

กิจกรรมการเรียนรู้หลายอย่างที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด ตัวอย่างเช่น การทำการทดลองวิทยาศาสตร์อาจจะไม่ได้ทำให้นักเรียนสามารถจำเนื้อหาที่แท้จริงที่ครูต้องการให้รู้ เนื่องจากกิจกรรมเช่นนี้ทำให้เกิดการคิดวางแผนหลายอย่างและนักเรียนจดจำการทดลองและผลการทดลองได้โดยไม่รู้ตัว องค์ความรู้หลักคืออะไร ดังนั้นคุณครูอาจจะต้องสอนองค์ความรู้หลักและแนวคิดก่อนให้เด็กเริ่มทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กคิดทบทวนถึงองค์ความรู้ที่เรียนในระหว่างทำกิจกรรมและเกิดกระบวนการคิดแบบนักวิทยาศาสตร์ เช่นเดียวกับการให้นักเรียนแก้โจทย์คณิตศาสตร์ คุณครูควรสอนให้นักเรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับคอนเซ็ปต์หรือวิธีการแก้โจทย์ก่อนเพื่อเริ่มกระบวนการสร้างความจำแบบ Semantic จากนั้นจึงให้นักเรียนฝึกแก้โจทย์เอง โดยมีความเข้าใจคอนเซ็ปต์แล้ว ทั้งนี้ครูไม่ควรให้นักเรียนเริ่มแก้โจทย์ด้วยตัวเองทั้งหมดตั้งแต่ต้น เนื่องจากนักเรียนจะใช้ความคิดและพลังงานทั้งหมดไปกับการหาวิธีการและจำได้แค่ช่วงเวลา

ของการค้นหาและความรู้สึกสำเร็จในการแก้โจทย์สำเร็จในตอนท้าย โดยอาจจะไม่เข้าใจคอนเซ็ปต์งานวิจัยหลายชิ้นพบว่า การสอนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าหากครูค่อย ๆ อธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ละขั้นตอนและให้นักเรียนฝึกทำหลายครั้งก่อนที่จะเริ่มอธิบายและเรียนรู้ขั้นตอนต่อไป

อย่างไรก็ตาม เมื่อครูต้องสอนนักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตและมีความจำแบบ Episodic น้อย ครูอาจจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักเรียนด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ทักษะศึกษาในสถานที่ที่สำหรับบางคนอาจจะไม่เคยไป เช่น ทะเล การดูหนังในโรงภาพยนตร์ หรือการพาไปชมงานศิลปะ เพราะสำหรับเด็กบางคนอาจจะมีข้อจำกัดด้านประสบการณ์ตรงในการทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ ดังนั้นครูจึงเป็นคนสำคัญที่จะช่วยเปิดประสบการณ์ให้กับเด็ก การรู้จักการทำงานและข้อจำกัดที่แตกต่างกันของการสร้างความจำทั้งสองแบบอาจจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ☺

ตามล่าหาเบาะแสโควิด-19

ในปัจจุบัน สถานการณ์โควิด-19 ได้กลับมาแพร่ระบาดอีกครั้งในระลอกใหม่นี้ เราจึงไม่ควรนิ่งนอนใจ หรือใช้ชีวิตประจำวันด้วยความประมาท เพราะเชื้อไวรัสเหล่านี้วนเวียนอยู่รอบตัวเรา มาตามล่าหาเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับเจ้าไวรัสร้าย พร้อมทั้งเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษไปด้วยกัน

patient = ผู้ป่วย

cough = ไอ

health = สุขภาพ

treat = การรักษา

distancing = การเว้นระยะห่าง

mask = หน้ากาก

vaccine = วัคซีน

pandemic = โรคระบาด

quarantine = การกักตัว

hospital = โรงพยาบาล

D P H Q F J H O S P I T A L D O X M
I N D V U R P A N D E M I C Z Z C L
L N I V I A V G K I Q J N N Q D H I
W M S E W B R X Q F V A C C I N E G
B A T A X X Z A P Z P Q V E D Z Z Y
P S A X R U U J N A H E A L T H N T
Q K N T F D V T S T T V Q C X X M O
W K C E K T R E A T I I M U O T N D
V Q I P T C F F S D J N E E G U X Z
E L N I U G K E T G B A E N S N G D
E R G U K X I L S V Y B Q K T N E H
O S E G O Y I Z P A Y Q D N B W N C

สแกน QR CODE เพื่อส่งภาพ
การตามล่าหาเบาะแสโควิด-19
และลุ้นรับของที่ระลึกการกุศล
กระเป๋าสะพาย ผ้าลิปส์ติด
พิมพ์ลาย Happy Face
จากมูลนิธิรามาริบัติ
จำนวน 10 รางวัล

ผู้ได้รับรางวัลเกม True or False
จากฉบับเดือนกันยายน 2563

1. กรรณิการ์ ขวัญเทต
2. นพดล มาจาก
3. แก้วประกาย แก้วทอง
4. สุรธนา กองกลาง
5. นิตยา คุณชื่น
6. พิมพ์พลอย ตั้งจิตวัฒนา
7. นครินทร์ กรังการ
8. พิชชากร ปิ่นพรเมธี
9. พิชรมัย สวนพร
10. อภิรณันท์ ชลเอน

สามารถติดตามรายชื่อผู้ที่ได้รับรางวัลได้ในวารสารวิทยากรย์ ฉบับเดือนกันยายน 2564

STOP CYBERBULLYING DAY 18 มิถุนายน

The Cybersmile Foundation องค์กรไม่แสวงหากำไรได้ประกาศให้วันศุกร์ที่ 3 ของเดือนมิถุนายน ในทุกปีให้เป็น “วันหยุดกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตสากล” เพื่อกระตุ้นให้ผู้คนทั่วโลกแสดงความมุ่งมั่นที่จะช่วยกันทำให้สังคมออนไลน์ปราศจากภัยคุกคามส่วนบุคคล และการล่วงละเมิด สำหรับในปีนี้ตรงกับ วันที่ 18 มิถุนายน 2564

สแกน QR Code
อ่านวารสารวิทยาทารย์
ในรูปแบบดิจิทัล หรือที่
withayajarn.com

e-book

Journal of Teacher's Professional Development
วิทยาทารย์

ISSN 1513-1912

9 771513 191004

ราคา 50 บาท